

„A lelkes értékrendjében a gyülekezet nagyon előkelő helyet foglal el. Mint most újra szembesültünk vele, gyakran vetekszik a család fontosságával.”
Huszonégy óra önmagunkról ▶ 3. oldal

„Az emberi szeretet is széppé teszi azt, akit szeret: »még a csúf arcon is a szépség csillogását hívja elő, mert örömet kelt.«”
Színpadra állított és megváltott testek ▶ 7. oldal

„A választás kimenetelét végső soron azok döntenek el, akik elmennek, és érvényes szavazatot adnak le. Aki nem gyakorolja választójogát, automatikusan másoknak engedi át a döntés lehetőségét. Ez a felelősség elhárítását jelenti, amit semmiképpen nem nevezhetünk öntudatos, érnyes viselkedésnek.”
Április 6. kérdései ▶ 8–9. oldal

Téged kereslek, Uram ▶ 2. oldal
Közösség a felelősségben ▶ 3. oldal
Már megint autizmus? ▶ 5. oldal
Nostra ætate ▶ 10. oldal
Ahogy a gyengébbekkel bánasz... ▶ 11. oldal
Beszélgetés dr. Bálint Zoltánnal ▶ 13. oldal

Közös önkénteshálózatot szervez a Magyarországi Evangélikus Egyház és az Ökumenikus Segélyszervezet

► **Stratégiai együttműködést jelentett be március 22-én Budapesten az Ökumenikus Segélyszervezet és a Magyarországi Evangélikus Egyház. A megállapodás célja a felek közötti kooperáció erősítése. Az együttműködés első lépése a gyülekezetek képviselőiből szerveződő önkénteshálózat felállítása, mely a jövőben a segélyszervezet adománygyűjtési és segélyakcióin túl az egyház diakóniai, szeretetszolgálati munkáját is segíti.**

Az együttműködést rögzítő megállapodást sajtótájékoztató keretében írta alá dr. Fabiny Tamás evangélikus püspök és Lehel László, a segélyszervezet elnök-igazgatója (képünkön), és egyúttal ismertették is az együttműködés részleteit és további területeit. A sajtótájékoztatót részt vett, és az *Önkéntesség mint életforma* címmel saját önkéntesélményein alapuló előadást tartott Lévai Anikó, a segélyszervezet jószolgálati nagykövete.

Lehel László köszöntőjében arról szólt, hogy nem újdonságot fedeztek most föl a szervezet egyik alapítójá-

val, az evangélikus egyházzal, hanem az együttműködés szorosabbra fűzése sokkal inkább annak felismerése, hogy milyen sok tartalék, lehetőség rejlik még a közös munkában. A sokéves együtt munkálkodásnak és együtt gondolkodásnak tulajdonképpen a koronája ez a megállapodás. A segélyszervezet önkéntesség terén gyűjtött és a jövőben átadandó tapasztalatai pedig új nézőpontból világítják meg a gyülekezeteken belüli önkéntes tevékenységet is.

Fabiny Tamás püspök a segélyszervezetet alapítók nevében is szólt,

viszaemlékezve a több mint két évtizede megkezdett munkával kapcsolatos élményeire is. Elmondta, hogy az egyházon belül mindig is volt segítő munka, az egyház létalapja a bajjutottak kinyújtott kezének megfogása. Az önkéntességet mint feladatvállalási lehetőséget, közösségi szerepvállalást tudatosan kívánják megerősíteni a gyülekezetekben.

Ezt a szándékot többek között az egyházban a közelmúltban végzett szociológiai felmérés is indukálja, amely egyértelmű igényt jelzett a gyülekezeti tagok részéről az önkéntes munkára. A püspök azt is kiemelte, hogy a közös munkában ugyanolyan értékes minden felajánlás. Egy hasonlattal élve: a templomot reggel felmosó szolgálólány ugyanúgy szolgálatot végez, mint az istentiszteleten forgolódo érsek.

► Folytatás a 4. oldalon

A tükör

■ FÜLLER TÍMEA

Gyerekkorom egyik kedves tevékenysége volt a Vidám Parkban a görbe tükrök nézegetése. Az ember bepillantott egy-egy ilyen különleges tükröbe, és döbbenetes képeket látott meg magáról. Kövér lett, mint egy hordó, vagy hosszú és vékony, mint a seprű nyele. Hullámozott ide-oda a kép, és mivel tudtuk, hogy csak játék, jókat nevtünk rajta.

Felnőttként is találkoztam már egy-két rossz tükörrel. Eltorzult vagy elhomályosult, foltos lett az évek során, vagy nem elég egyenletesen volt rajta a foncsor. A célnak, amelyért készítették, nemigen felelt meg egyik sem. Mindenesetre igyekeztem nem ilyen irreális tükrökkel felszerelni a fürdőszobánkat, mert az, hogy igazán objektíven lássam magam, nekem fontos.

Az ember reggel a tükör előtt kezdi a napját, megmosakszik, fogat mos, és bepillant a tükörbe. Hoppá, a fésülködés elmaradt, vagy a fogkrém kis fehér foltja éktelenkedik ott a szám sarkában. Gyorsan helyrehozom a dolgokat, és már indulhat is a nap. Az ajtónál, mielőtt kilépnék az emberek közé, ismét vetek egy pillantást a tükörképemre. Ó, a pulcsim kilóg a kabátom alól. A sálam is megigazítom, most jó, mehetünk.

Bizony, szükségem van a tükörre, mert magamtól sokszor nem figyelek eléggé. Kismamakoromban nem láttam a pocakomtól a lábamat, és előfordult, hogy – diákjaim nagy derülésére – felemás cipőben mentem el tanítani. Azóta biztos vagyok benne, hogy nekem jobb, ha vetek egy pillantást magamra, és rendbe teszem a rendetlen dolgaimat.

A tükör kontroll. Megmutatja, ki vagyok, és milyen vagyok adott pillanatban. Kíméletlenül igazat mutat. Néha fájdalmasan is. De nem vág pofon, nem gúnyol ki, nem kényszerít változásra. Csak lehetőséget ad, hogy bepillantva szembenézzek önmagammal. Ilyen vagyok. És választhatok: ilyen akarok lenni? Vagy esetleg változtatok valamin?

Ma sok hamis tükörrel találkozhatunk. Rengeteg az önként jelentkező, aki leoszt vagy szembedicsér. Sőt hetente új meg új divatokkal próbálnak „segíteni” is rajtam, hiszen csak így, önmagamban szánalmas és esendő vagyok. Hát megmutatják, mit kell tennem – vennem –, hogy trendi, menő, ezáltal szeretett, népszerű lehessenek. Egy új autó lendületet adna nekem és az életemnek. Ez a rúzs, hajfesték, cipő stb. felém irányítaná az emberek – oly nagyon nélkülözött és áhított – figyelmét. Ha ide vagy oda szavaznék, mosolygósabb lenne a családom, és elégedettebb lennék. Sőt ha most azonnal visszaküldöm ezt a szelvényt, máris nyertem egy autót, mi több, egy pompás könyvsorozat is ékesíti majd a lakásom könyvespolcait, jelezve a belépőknek,

milyen művelt és jó ízlésű ember vagyok.

Így leírva azért elég könnyű mind ezekben észrevenni a csúsztatást, az ember mégis gyakran belesodródik a görbe tükrök csapdájába. Igazgatjuk, igazgatjuk a rólunk alkotott képet, törekszünk, igyekszünk, csak közben néha félelmetesen visszhangzik bennünkben a kérdés: ki is vagyok én tulajdonképpen, és hova indultam el?

„A böjt a tükörbe nézés ideje. A megállásé, amikor bepillanthatunk az ige tükörébe, és változtathatunk. Ha elszoktunk az ilyen szembenézésektől, bizony félelmetesen hangzik, ítélkezőnek, zordnak, túl keménynek. Jó hír, hogy még az ajtó előtt vagyunk. Most még lehet változtatni.

Jean-Paul Sartre egyik drámájában a pokolról úgy ír, mint olyan helyről, ahol nincs tükör. Nincs kontoll, nincs igazí, őszinte visszajelzés rólunk. Vagyis megszűnt a változtatás, a helyreigazítás lehetősége. Ijesztő gondolat. Nem láthatom már, mit kellene tennem, hogy rendben legyek, és nincs többé módom sem rá, hogy mássá, többé, jobbá, igazabbá váljak. Közben a többiek látják mindent. Ahogy én is látom, mi az, ami rajtuk nincs a helyén.

A böjt a tükörbe nézés ideje. A megállásé, amikor bepillanthatunk az ige tükörébe, és változtathatunk. Ha elszoktunk az ilyen szembenézésektől, bizony félelmetesen hangzik, ítélkezőnek, zordnak, túl keménynek. Jó hír, hogy még az ajtó előtt vagyunk. Most még lehet változtatni. Sőt Jézus éppen ezért mutatja meg a foltokat, hibákat, elcsúszásokat, hogy lehetőséget kapjunk rendet tenni. Ó megad mindent, ami szükséges a helyreigazításhoz. Már csak mi magunk kellünk hozzá.

Természetesen lehet úgy is továbbmenni, hogy nem nézünk tükörbe. Egy életet le lehet élni kócosan, borzasan, foltosan – más kérdés, hogy ezt akarjuk-e. Azt hiszem, a szívünk mélyén nem. Nézzünk hát tükörbe: vegyük szemügyre Isten rólunk alkotott képét, igazítsuk Jézus segítségével helyre, amennyire lehet. Ha naponta így indulunk el, már nem is érezzük nehéznek, inkább természetessé válik, lehetőséggé – félelmetes kényszer helyett.

És akkor lassan-lassan láthatóvá lesz rajtunk, hogy Isten a saját képére és hasonlatosságára teremtett bennünket. Ugye megéri?

A szerző zenetanár, hitoktató

Ahol „nagy szám” a Luther utca 1.

Új szolgáltatással bővült a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat

► **Az alapszolgáltatások és a bentlakás lehetővé tétele után új, speciális szolgálati ággal bővült a Tótkomlói Evangélikus Szeretetszolgálat (TESZ) tevékenysége. A Dél-alföldi regionális operatív program keretében benyújtott, *Tenni akarunk!* – A Tótkomlói Evangélikus Egyházközség a szenvedélybetegért című pályázat jóvoltából elkészült a szenvedélybeteg naplali ellátásának helyet adó Luther Ház. Az új létesítményt március 19-én adták át. A DAOP-4.1.3./A-11-2012-020-as azonosítószámú pályázati projekt révén a beruházást az Európai Unió és a magyar kormány ötvenmillió forinttal támogatta.**

A Luther Ház megnyitőünnepsége előtt a szomszédos evangélikus templomban kétnyelvű hálaadó istentiszteletet tartottak. Karácsony óta ez volt az első templomi alkalma a gyülekezetnek, hiszen a téli istentiszteletek – hűsvétig – az új kápolnában folynak. Az igehirdetés szolgálatát Lázár Zsolt esperes végezte Mt 7,12 alapján: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” A Nyugat-békési Egyházmegye lelkes vezetője prédikációjában hangsúlyozta: mindenki kaphat egy második esélyt, még ha az életét meghatározta is valamilyen sorsdöntő tévedés, hiszen Isten megmutatta nekünk, hogy a mi bűnünk nem lehet nagyobb, mint az ő szeretete.

► Folytatás a 4. oldalon

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Szerető Urunk, Jézus Krisztus! Aki örömről kenyere vagy, hallgasd meg, és fogadd kegyelmedbe könyörgésünket!

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik valamilyen szolgátság terhét hordják, és híján vannak a szabadság kenyérének. Te adj nekik erőt és kitartást, hogy meglegjék a szabadulás útját, de ne csupán olyan módon, ahogyan a világ adja, hanem ahogyan azt te rendelted a mi számunkra. Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik a mindennapi kenyér gondjával küzdenek. Tudjuk, hogy te gondot viselsz rólunk, és nem taszítod el a hozzád menekülőt. Segítsd őket, és küldj olyan embereket, akik nyomorúság helyett lehetőséget hozhatnak! Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik úgy érzik, fogytán van életük kenyere. Enyhítsd a fájdalmakat, erősítsd a lelkeket, vigasztald a szíveket! Urunk, olyan sokan vannak vigasztalás nélkül! Add, hogy legyenek küldöttek, akik tebenned bízó reményt tudnak adni! Légy közel mindazokhoz, akiknek sebzett a szíve! Ne engedd el a betegek, szenvedők, haldoklók és hozzátartozók kezét! Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk mindazokért, akik kenyeret adnak nekünk. Te adj bölcsességet és belátást azoknak, akiknek a kezébe a hatalmat adtad, szolgáljanak, és ne uralkodjanak! Láttasd meg velük, mi az, ami jó, és a te tetszésedre van, hogy béke és nyugalom vegyen körül bennünket! Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a kenyered által táplált gyülekezetért. Te újítsd meg a szívünket, hogy meglásuk egymásban a testvért, akiknek ugyanazon kenyér jelenti az életet! Viseld gondját a nyájának és a pásztorknak, hogy valóban belőled éljen a lelkünk! Kérünk téged...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Urunk, te adj szívünknek örömet, békességet! Kísérjen áldásod egész életünkben, s vezessen országod teljessége felé, ahol te vagy minden mindenkben.

[Gyülekezet:] *Amen.*

HIRDETÉS

A Bethánia CE Szövetség országos csendesnapja

Szeretettel meghívjuk a Bethánia CE Szövetség országos csendesnapjára, amely *Az Úrnak szolgáljtok* összefoglaló címmel április 5-én, 10 órakor kezdődik a Budapest VIII., Salétrom u. 5. sz. alatti református templomban. Alkalmunk – mely éves rendes közgyűlésünk és egyben választási közgyűlésünk is – 16 óráig tart. Ebédszünetben szendvicsekkel és teával tudunk szolgálni a résztvevőknek. Bővebb információ a ce-union.hu címen.

BÖJT 4. VASÁRNAPJA (LAETARE) – JN 6,48–59

A VASÁRNAP IGÉJE

Azt mondom: kenyér. Még csak mondom, s te érzed az illatát. Kenyérillata van. Még csak mondom, s te már az ízet is érzed a szádban. Semmi máshoz nem hasonlítható. Igazi kenyéríz.

Azt mondom: kenyér. Régről tanult mondatok és szavak tolnak elő: *kenyérkereset; kenyeres pajtás; megdobnak kövel, dobd vissza kenyérrel; kenyér mindaz, ami a test fenntartásához szükséges; madárlátta kenyér.*

Azt mondom: kenyér. Kirándulás jut eszembe. Hosszú, fárasztó út. Kemény kaptatók, rögös ösvény, kitérők és vargabetűk. Biztos a cél, de vajon kitartunk-e odáig? S a hátizsák-ból előkerül a kenyér. Jólakunk, és megerősödvé indulunk tovább. A kenyér erő ad. Ha nem volna mit enni, lerogynék erre a kidőlt fatörzsre. Kidőlt fatörzs volnék magam is.

Azt mondom: kenyér. Az élet-utunkra gondolok. Kinek hosszabb, kinek rövidebb. Egyszer napos, máskor hideg széllel metszett. Jézus azt mondja: aki a mennyei kenyérből eszik, bírni fogja az utat. Ő maga a mennyei kenyér. Mózes is adott kenyeret – de nem mentette meg a népet. A törvény, bármennyire tiszta beszéd, csak éhségünket erősíti, gyöngeségünket teszi nyilvánvalóvá. Jézus azt mondja: ő maga a mennyei kenyér, amely életet ad a világnak.

Azt mondom: Jézus. Még csak mondom, s te hallod a *Hegyi beszédet*, a tékozló fiú példázatát, és hallod a kiáltást is a keresztről: *„Bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”*

Azt mondom: Jézus. Még csak mondom, s előtölnak a csodák, irtalmának cselekedetei. Nemcsak a régiek, hanem azok is, amelyeket napról napra átélünk: gyógyulások és megbékélések; ismeretlen emberek, akik Jézus hatalmával közeliékké váltak; közösségek, amelyeket Jézus tart egyben.

Azt mondom: Jézus. Hálát adok azokért, akikről hallottam drága evangéliumát. Megköszönöm, hogy most is hangzik az ige – szószéken, a médiában és családi, baráti körökben egyaránt. Köszönöm, hogy olvashatom a Bibliát, az *Útmutatót*, igehirdetés-gyűjteményt. Köszönöm, hogy együtt kutathatjuk a gyülekezet tagjaival, egyszerű emberekkel és képzett teológusokkal az ígét. Hálás vagyok azért, mert vannak, akik lefestették, szoborba faragták, versben megszóltatták.

Azt mondom: Jézus. Az élő kenyér. Aki megerősít, hogy bírjuk az utat. Aki lelkesít, amikor jó felé indulok. Aki napként ragyog rám, ha mások vagy a magam könnyei eláztatták ingemet. Aki botként támaszom, amikor roskadozom, és hordoz, amikor elestem gyöngeségem miatt.

Azt mondom: Jézus. Ma annak örvendezünk, hogy az evangéliumot nemcsak hallhatjuk és láthatjuk, hanem ízlelhetjük is. Annak örvendezünk, hogy Jézus testéből s véréből terített asztalt. Ma annak örvende-

zünk, hogy az élő kenyér nem elvont valóság, hitünkötől függő hatás, hanem amit megrágunk, aminek az ízet érezzük. Ma annak örvendezünk, hogy Jézus teste és vére igazi étel és ital. Az evangélium a látható igében, az úrvacsorában valóságosan táplál és üdít. Ma annak örvendezünk, hogy van kenyérünk és italunk az útra, életünk útjára, amelynek erejével bizonyosan célba érhetünk.

Azt mondom: kenyér. Szép, ropogósra sült kenyér. Illatos, és a szemnek is kellemes. Vitték a gyerekek haza a boltból, s már útközben letépték a gyürkéjét, elmajszolták. Otthon az apuka rátette kését, keresztet rajzolt a hátára, aztán megszegette a kenyeret. Talán még aznap este megette a család. Sok éhes száj várta a kenyeret. Ez a kenyér sorsa. Megszegek és megeszik.

Azt mondom: Jézus. Élő kenyér. A durva gerenda keresztet rajzolt a hátára. Teste megtörtetett. Így osztotta szét magát eledelül. Ez Jézus sorsa. Meghalt, hogy belőle életet nyerjünk. Így lett valóban kenyérünk. Nem képletesen, hanem valóságosan.

Azt mondom: Jézus. Élő kenyér. S eszembe jut, ahogyan Jézus megvendégelte az ötezer embert, és összeszedték a maradékot, tizenkét tele kosárral. És tudom, hogy bár megtörtetett a kenyér, Jézus teste, tudom, hogy bár szétszórtotta magát eledelül, soha nem fogy el. Ez az örömről: a mindig megszorodó, a minden éhes szájat megelégitő kenyér.

Azt mondom: kenyér. Az élet kenyere. Megosztom félelmemet is: hogy sokszor csak beszélünk Jézusról, de nem élünk vele. Hallgatjuk

ugyan, de nem jut el vérünkig. Emlékezünk rá, de hiányzik a jelenléte. És kidőlünk az úton. Nem érünk célba, mert nem ettük az élet kenyerét.

Azt mondom: kenyér. Az élet kenyere. Az útra gondolok, életünk útjára s azokra, akik velem vándorolnak. Az útra gondolok. Kemény kaptatókra, megfáradásokra, arra az alig elviselhető érzésre, hogy nincs is cél, nem tudom, hová tartunk. Gondolok azokra, akikkel együtt indultunk, és elmaradtak. Gondolok azokra, akiknek hátizsákját legszívesebben átvinném, de mindenki a maga terhét hordozza.

Azt mondom: kenyér. Azt mondom: Jézus. Azt mondom: úrvacsorára. Jöjjetek, mert ez az a kenyér, amely a mennyből szállt le, amely életet ad a világnak! Jöjjetek, ízleljetek az evangéliumot, amelyet hallottatok, amelyet át is éltetek! Vegyétek, egyétek, mert aki eszi ezt a kenyeret, annak örök élete van. Amen.

■ BENCZE ANDRÁS

Imádkozunk! Te, Uram, magad vagy a mennyi kenyér, hogyan éhezhetne hát a lelkem? Te magad vagy az élet forrása, hogyan szomjazhatnék hát? Ha Te velem vagy, ki lehet ellenem? Bizonyos vagyok abban, hogy semmi sem szakíthat el Isten szeretetétől, amely Benned van. (Ma így imádkoztatok! Válogatás egy modern svéd imakönyvből. Szerk. Karl Gustaf Hildebrand, Britt G. Hallquist, Ragnar Holte. Ford. Hafenschler Károly. Magyarországi Evangélikus Egyház Sajtóosztálya, Budapest, 1974, 58. o.)

Téged kereslek, Uram

► **Az imádságról szóló Régi-új liturgikus sarok magyarázó, tanító írásai közé beleszórtunk számos olyan írást, amely nem egyszerűen személyes vallomásként, hanem együtt mondható imádságként kerülhet elénk. S bár minden ember imádsága más, hiszen a legbensőbb Istenember kapcsolat nyilvánul meg benne, mégis azt tapasztaljuk az egyház történetének első pillanatai óta, hogy az Istennel való személyes beszélgetés nemcsak minta a másik ember és a közösség számára, hanem lehetőség, hogy a hitben társunk szavával fordulhassunk mi is a mennyei Atya felé. (HK)**

„Téged kereslek, Uram, minden reggel, és vágyom a te fényedre, amely elindítja napomat. Minden délben téged kereslek, azután megmutatod, hogyan tudhatlak magam mellett a fényben és az árnyékban is. Amikor pedig eljön az este, téged kereslek, hogy vezess engem a sötétségen és félelmen át.” (Ch. Trappe, *Útmutató*, február 8.)

Téged kereslek a csendben, a magányban, amikor képes vagyok, és amikor erőtlenségem van. De jó, hogy tudhatom, te már lehajoltál hozzám, és rám találtál.

Én mégis kereslek, mert sokszor veszítelek szem elől, amikor a zaj, a láрма, a mindennapok aggodalma, tennivalója között elfelejték veled lenni, Uram.

Szükségem van a csendedre, amelyben nemcsak én szólok, mindinkább te szólítasz meg és vezetsz engem. Szükségem van a csendedre, amely nem süket, hanem áthatja a meghallott szót. Az a szó, amelyet nekem üzensz; engedd felismernem és meghallanom.

***

Számomra ezt jelenti az imádkozás. Elcsendesedni az ő jelenlétében és kérni – egy jól ismert ifjúsági énekünk so-

ráival –: „A belső szobámba lépj be, Uram, és jöjj elgész közel... tölts fel, védj meg és oltalmaz.”

A belső szoba csendjében, Isten jelenlétében átélhetem és megtapasztalhatom, milyen csodálatos ajándék és mekkora lehetőség, hogy úgy lehetek előtte, ahogy vagyok. Milyen csodálatos az az élő kapcsolat, amelyet a Szentlélek elevenít meg, amelyben nem szükséges kimondani a szavakat, mert anélkül is értjük egymást.

Az imádság számomra azt a kiapadhatatlan forrást jelenti, amely által Istenhez fordulva újra és újra bocsánatot nyerhetek, erőt meríthetek, újat kezdhetek. Mert a velem való élő kapcsolatban ezt ajándékozza a legnehezebb és legboldogabb órákban is. Szentleke erejével akkor is ott van és munkálkodik az életemben, a szívemben, amikor fásultságomban, elkeseredésemben, erőtlenségemben képtelen vagyok hozzá kiáltani, amikor talán csak sóhajok hagyják el számat. Voltak ilyen időszakok az életemben, mert azt éreztem, nem hallgat meg, nem válaszol a kérdéseimre.

De ezekben a pillanatokban is mindig megszólított, valahogy máshogyan. Emberek által, akik elmondták: imádságban hordoznak engem

és támogatnak; egy vers által, amely akkor sokat jelentett, vagy éppen élmények által, amelyeket megtapasztalva újra megélhettem a velem való találkozás csodáját.

Egy ilyen még sok évvel ezelőtt történt. A világ több országából való fiatalokkal együtt közös áhítaton vetünk részt, ahol többek között ezt az éneket is énekeltük. Ott akkor valami egészen megváltozott bennem: megéreztem, mit jelent Isten elé állni Jézus Krisztus által. Azóta igazán érzem és megélem, hogy a legnehezebb próbákban is kereshetem őt, és megállhatok előtte. Nem kell kimondanom, ha nem tudom, elég csupán a belső szoba csendjében jelen lenni vele, mert ez is kapcsolat, beszélgetés életem Urával. Később ezt az éneket magyarul egy ProChrist-evangélicizáció énekeltem. Ez az ének az, amelyet azóta is imádságként énekelek. Így szól:

„Jézus, amint vagyok, úgy jöhetek hozzád, te mondtad azt, hogy mindenki jöhet. Nekem nem szükséges fogadkoznom, minden másképp lesz, hisz te ott a keresztben kegyelmet ajándékoztál. Látod nyomorúságom, felém nyújtod a kezéd, és én, amint vagyok, jöhetek hozzád.

Jézus, amint vagyok, úgy adom át magam, üres kezem, elrontott életem. Nekem nem szükséges eltitkolnom, miről úgyis tudsz. Tudod vágyódásomat s a falat is, mi elválaszt. Vége rejtőzésemnek, eléd tárom életem, és én, amint vagyok, adom át magam.

Jézus, tudom, te megváltoztathatsz engem. Vedd el belőlem azt, ami rombol! Teremts új emberré, szeretettel töltsd meg szívemet, minden ember megláthassa mosolyod az arcomon! Te már régen elhívtál, a neve-

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

men szólítottát, Uram, szólj hát, és én a tied vagyok!” (Német ifjúsági ének.)

Ezt az Urat keresem naponként belső szobám csendjében a kimondott és csak gondolatban megfogalmazott mondataimmal; akkor is, amikor körülöttem talán hatalmas a zaj; akkor is, amikor úgy érzem, képtelen vagyok a velem való beszélgetésre. Szentleke által ő még ezekben a nehéz órákban is lehajol hozzám, nevemen szólít. Ő ad erőt a szolgálatomban, az életemben, a családom életében.

Ezért keresem a csendet, keresem életem Urát naponként, mert érzem a hiányát, amikor nem sikerül elcsendesednem. Keresem, amikor felébredek, először is, hogy hálát adjak minden ajándékáért, legfőképpen a családomért. Keresem, amikor erőt kérek az újabb naphoz. Keresem, amikor tehetetlenül állok az életem megváltozott pillanatai előtt. Keresem, amikor fájdalom gyötör, és elmondhatom, ami a szívemet nyomja. Keresem, amikor megköszönhetem, hogy csodálatos dolgokat élhetek át.

Téged kereslek, Uram, hogy hálát adjak minden ajándékodért. Téged kereslek, mert tudom, te meghallgatsz, tudom, te megváltoztathatsz, tudom, te megbocsátasz nekem. Légy velem, és jöjj, ajándékozz meg csendeddal, amelyben megszólítasz, amelyben meghallhatom hangodat.

■ TORMA-HASZA MÓNIKA

Huszonnégy óra önmagunkról

Ötévenként *ennyit* töltenek együtt a déli kerület lelkészei azzal a céllal, hogy újra felidézze: a lelkészi szolgálatra Isten hívta el őket. Amikor a teológiai felvételre készül az ember, fényesen ragyog a lelkében (és a szavaiban is) az a meggyőződés, hogy ő nem „pályát választott”, mint az osztálytársai, hanem egy ellenállhatatlan hívásnak engedett. Krisztus hívta szolgálatába, pontosan ugyanúgy, mint hajdanán Pétert vagy Mátét. Ez az elhívás eltörlhetetlen és visszavonhatatlan. Van azonban egy sajátos vonása, egy „gyengesége”: nem áll ellen a pornak, belepik a hétköznapi szennyeződések. Időnként tehát kézbe kell venni, megszabadítani a rátelepedett portól.

A Déli Evangélikus Egyházkerület huszonhárom lelkésze *Vassné Baki Ilona* református lelkész segítségével gondolta végig március 21–22-én a piliscsabai Béthel Evangélikus Misszió Otthonban, mi az a finom por, amely eltakarhatja szemünk elől saját elhívásunk csodáját, hogy fényes kincs helyett poros, nehéz nyűgként éljük meg lelkészi hivatásunkat.

Gondolatban végigjártuk a pályát, számba véve azokat a tipikus helyzeteket, amelyek krízist okozhatnak egy lelkész életében. A tapasztalt lelkésznek csak szavakba öntötte mindazt, amit valamennyien ismerünk, ami veszélyként jelentkezik a pályánkon, és amivel vívtunk már néhány csatát eddigi szolgálatunk során. Csak két ilyen helyzetet emelek ki most, mert magam is rácsodálkoztam, amikor hallottam, és igencsak eltöprengtem rajtuk, és azt gondolom, ugyanezt tehetik a felelősen gondolkodó gyülekezeti tagok is.

Az egyik az elvárásoknak az a hirtelen, gyökeres megváltozása, amely-

lyel a fiatal, pályakezdő lelkész találkozik. Tegnap még az egész egyház gyerekeknek tekintette. Pontosan úgy bírálták cselekedeteit, megnyilvánulásait, mint a szülő szokta tenni kamaszodó gyermekével. Pont ugyanúgy próbálnak mindent előírni számára, ahogy ezt gyerekkorában magába fojtva vagy hangosan tiltakozva, bosszankodva átélte. Aztán kézbe kapja a diplomáját, és a következő percben, minden átmenet nélkül, mintegy varázsütésre azt várják tőle, hogy felnőtt, professzionális vezető legyen. Az elvárásokat tekintve nincs átmenet a kettő között. Olyan szakadékok ez, amelyet lehetetlen átugrani.

Egy másik elgondolkodtató, krízist okozó feszültséget a tanulmányok és a valóság között tapasztal meg a lelkész, függetlenül a szolgálati éveitől. Az egyház a szentek közössége – valljuk a hitvallási irattal. A lelkész értékrendjében a gyülekezet nagyon előkelő helyet foglal el. Mint most újra szembesültünk vele, gyakran vetekszik a család fontosságával.

Megrendítő azonban azzal szembe-sülni, hogy sok gyülekezeti tag számára a kereszténység nem életet meghatározó tartalom, hanem csak ünnepi tudás, amely egyáltalán nem befolyásolja a hétköznapi életet. Még olyan ember is, aki minden vasárnap végighallgatja az igehirdetést, gondolkodhat homlokegyenest másképp, és az ige nem végzi el lelkében azt az átalakítást, amelyet hitünk szerint képes elvégezni. Ennek az ellentmondásnak az átélése megrendítő élmény egy rendszeresen ígét hirdető lelkész számára, és súlyos lelki konfliktust okoz.

Persze nem a kríziseinket számba venni jöttünk Piliscsabáira, sokkal inkább megerősödni, új lendületet ven-

ni. Így aztán elmélyedtünk a Bibliában, rengeteget beszélgettünk egymással, és sokféle játékos, vidám formában mérlegeltük, milyen jó is lelkésznek lenni. Este például hét pohár közül egyreadtuk a voksunkat, hét közül egy pohárba dobhattuk a szavazatunkat arra nézve, hogy hol van a hangsúly ebben a percben a lelkészi szolgálatunknak. 1. Vajon simogató lelkészek vagyunk, akik szeretik és vigasztalják az embereket? 2. Vagy diktatórikusak, akik erős kézzel vezetnek a közösséget? 3. Nagyot álmodók, akik fejleszteni, előre vinni akarják a gyülekezetet, és hosszú távú stratégiában gondolkodnak? 4. Nyitottak vagyunk minden újra? 5. Vagy szinte betegesen zártak, és félünk mindentől, ami eltér az eddigi gyakorlattól? 6. Amolyan bizniszpástorok volnánk, akiknek jobban áll a kezében az okostelefon és a táblagép, mint egy cégevezetőnek? 7. Vagy szabálytalan lelkészek, akiket a püspök sem tud semmiféle kategóriába belekényszeríteni?

Remélem, az olvasók megnyugtatóra szolgál a végeredmény: győztek a simogatók, nyomukban a nyitottakkal...

A déli kerület negyedszer rendezte meg hivatásgondozó konferenciáját. Jubiláns lelkészek kapnak meghívást ilyen összejövetelre, azok, akik éppen 5, 10, 15... éve állnak szolgálatban. Idén huszonhárom jöttünk össze Piliscsabán. Kettőn ünnepelték öt éves lelkészi jubileumukat, és harman álltak a vonal túlsó végén, a negyvenes kilométerkőnél: a mohácsi lelkész, a kerület püspöke és püspökhelyettese... Különböző szolgálati helyekre, különböző távlatokra, de együtt vittük haza szívünkben a megerősítő tudatot: szolgálatunk nem hiábavaló az Úrban.

■ SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA

Isten sáfárai

Gyülekezeti elnökségek konferenciája

► Közel száz fő részvételével zajlott a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület gyülekezeti elnökségeinek találkozója március 21–22-én a révfülöpi Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A megjelent lelkészek, felügyelők és más tisztségviselők az aktuális problémákról és feladatokról cseréltek eszmét. A konferencia mottójául a szervezők a következő ígét választották: „...mint Isten sokféle kegyelmének jó sáfárai” (1Pt 4,10).

A jó hangulatú együttléttel pénteken este vacsorával és bemutatkozással indult. Ezt követően *Tóth Károly* takácsi lelkész adott elő az egyház közéleti felelősségéről. Tartalmas összefoglalójában bemutatta az egyház és az állam viszonyára utaló bibliai alapelveket, illetve kifejtette *Luthernek* a kétféle kormányzásról szóló tanítását. Végül kitért a 20. századi teológusok véleményére is a témával kapcsolatban. *Tóth Károly* zárásként felvetette a kérdést: az újszövetségi idők óta gyakorolt engedelmisség és a kormányzatért való imádság mellett megjelenik-e ma a közéletben az egyház prófétai szolgálata?

Az előadásra reagálva parázs beszélgetés alakult ki azzal kapcsolatban, hogy egyházunknak mely társadalmi kérdésekben kellene felemelnie a szavát, és melyekben inkább hallgatnia.

A nap zárásaként *Szemerei János* püspök tartott esti áhítatot 1Kor 4,1–2 alapján. Az egyházkerületi lelkészi vezetője hangsúlyozta: az az igazán fontos, ami az Istennel való kapcsolatunkban történik. Isten titkainak sáfárait fontos megtanulnunk a világos önértékelést és egymás értékelését.

A szombati nap *Ribárszki Ákos*

■ ADÁMI MÁRIA

Szlovéniai szolgálat

Szlovéniai szolgálati útja keretében március 22-én, *Oculi* vasárnapján *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke a muravidéki Hodošon hirdette Isten ígétét. Az istentiszteletet rögzítette és március 30-án sugározza a Duna Televízió. A liturgiában részt vett *Leon Novak* muraszombati lelkész, valamint a lelkészjelölt házaspár –

Mitja Andrejek és *Andrejek-Györfi Judit* –, továbbá a gyülekezet énekkara és számos tagja. Ebben a túlnyomó többségében magyar ajkú egyházközségben 1977 óta nem szolgál magyarul tudó lelkész, ám a jövőben reménység szerint ismét rendszeressé válhatnak majd a magyar nyelvű istentiszteletek.

■ KOVÁCS ISTVÁN, felvétele

Közösség a felelősségben

Evangélikus egyházunk berendezkedésének fontos pillére a paritás. Ennek értelmében minden egyház-kormányzati szintnek – a gyülekezet-től az országos egyházig – kettős elnöksége, egy lelkészi és egy nem lelkészi vezetője van.

Gyönyörűen szól ez arról, hogy az egyházi életben fontos több szempontból is látni. Ahogyan a teremtő Isten érzékszerveink megalkotásakor két szemet, két fület is ajándékozott nekünk. Nem pusztán azért, hogy a hosszú és veszélyes életúton legyen egy tartalék is, hátha baj éri valamelyiket...

A dupla érzékszervek együttes, összehangolt működése sokkal teljesebb látást és hallást, térlátást és térhallást eredményez. Ennek az az oka, hogy a két szem, a két fül mást-mást érzékel. A két szem egymástól néhány centiméternyire ül a koponyában, a két fül a fejünk két oldalán helyezkedik el. Isten azért helyezte el szerveinket így, hogy ne pontosan ugyanazt lássa a két szem, és ne ugyanazt hallja a két fül. Ezeknek az apró különbségeknek nagyon fontos szerepük

van abban, hogy érzékeljük a mélységeket, és halljuk a hangok irányát!

Az egyházi életben akár erre gondolva is felfedezhetjük a különbözőségünkben lévő óriási ajándékot. Isten hatalmának jele, gazdagságának és bölcsességének ajándéka, hogy különbözőek vagyunk.

A mindennapi tapasztalat az, hogy az emberek ezt nem mindig értékelik. Sőt sok esetben inkább megütköznek azon, hogy a másik ember nem pont ugyanúgy látja vagy érti a világot vagy akár a bibliai ígétet, mint ők. Ez az egyházban és a társadalomban is rendkívül komoly problémák forrása. Annál inkább fontos felfedeznünk a különbözőségünkben lévő áldásokat!

Ugyanakkor arra is komolyan fel kell figyelni, hogy Isten rendjében is csak akkor lesz a más nézőpontból látott két képből háromdimenziós, ha a két szem által küldött jelet az agy szinkronizálja, összehangolja. E nélkül a szinkronizálás nélkül a két szem által látott különböző képekből csak egymást zavaró, homályos kettős kép lenne. A szemek által adott két képből, a fülek által felfogott

hangokból a szinkronizáció által lesz egységes információ.

A múlt hét végén ilyen szinkronizációs együttléttel tartottunk Révfülöpon a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület szervezésében. Kerületünkben szép hagyomány, hogy a gyülekezeti elnökségeket évente konferenciára hívjuk össze. Az egyházi programok között viszonylag kevés olyan alkalom van, ahol a lelkészi és nem lelkészi vezetők együttesen vehetnek részt, és együtt tekintik át, beszélhetik meg közös ügyeiket.

A résztvevők nagy érdeklődése, a telt ház is azt igazolta vissza, hogy a gyülekezeti elnökségek fontosnak és szükségesnek tartják, hogy közös feladatainkról közösen is gondolkodjunk. Ebben az évben *Isten kegyelmének jó sáfárai* címmel tartott alkalmunkon három fontos témáról gondolkodtunk közösen: az egyház közéleti felelősségéről, bevezetés alatt lévő szolidaritási alapunk működéséről és az iskolai hitoktatás gyülekezeti aktualitásairól.

A jó légkörű beszélgetések alatt is megfigyelhető volt, hogy tényleg

nem egyformán látunk mindent. Bizonyos témák a lelkészeket hozták lázba, más területek tárgyalásánál a felügyelők voltak aktívabbak. Különböző nézőpontú, eltérő tapasztalatokkal rendelkező munkatársaként gyűltünk össze, mégis nagyon jó volt beszélgetni, odafigyelni egymás érveire. Jó volt elgondolkodni azon, hogy olyan oldala is van egy-egy egyházi területnek, amelyre eddig talán nem is gondoltunk. Egymás hitte, tapasztalata által, az egymással megosztott fontos információk segítségével tényleg gazdagodhattunk.

Ami pedig mindannyiunk számára lelki útravalót, erőt adott, azok az igei alkalmak voltak, hiszen az ige egyházunk legdrágább kincse.

Mint a kettős elnökség tagjai felügyelőkként és lelkészekként is felelősséget hordozunk. Természetes, hogy másként látjuk a dolgokat, mert máshonnan nézzük, mint ahogyan a feladataink is különböznek. Ha azonban a különböző látásunk és a különböző feladataink Istennel és egymással is szinkronban kerülnek, ha egymást segítve, kiegészítve véghez-

ÉGTÁJOLÓ

szolgálatunkat, az áldás lesz közösségeink számára.

Isten áldása kísérje elnökségeink közös szolgálatát, hogy vele és egymással szinkronban véghezvessük a ránk bízott feladatokat. Ő tett minket sáfárokká. Kitüntettetett a figyelmével, ránk bízott komoly kincseket és értékeket, hogy éljünk velük egymás javára és üdvösségére.

Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Közös önkénteshálózat

Folytatás az 1. oldalról

Lévai Anikó tizenhat év önkéntes-pasztalatait, a sokszínű, határokon innen és határokon túl végzett, folyamatosan megújuló, a feladatok szabta igényekre reagáló, fejlődő, szerteágazó tevékenységet foglalta össze inspiráló beszédében. Kiemelte többek között, hogy nem nehéz jó, jobb embernek lenni. Az önkéntességhez nem is kell különlegesnek lenni, csak mindenkinek a maga helyén a maga képességeinek, lehetőségei-

örömeiből, bizakodásából, kedveségéből merítve. A jószolgálati nagykövet beszédében számos további tapasztalatot osztott meg a jelen lévő evangélikus gyülekezeti képviselőkkel, kiemelve, hogy sok a tennivaló, s minden önkéntes felajánlás, segíteni akaró kéz talál feladatot, amelyben hatékonyan segíthet.

A beszédet követően a találkozó résztvevői számára az Ökumenikus Segélyszervezet munkatársai, illetve a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Diakóniai Osztályá-

FEKETE DÁNIEL FELVÉTELE

nek a felajánlásával kell fogadnia és elvégeznie az adódó feladatokat. A jószolgálati nagykövet az alázattal végzett önkéntes munkára hívta fel a figyelmet. Hozzáfűzte: a problémát a rászoruló „gondszemüvegén” keresztül szükséges megvizsgálni, hogy hiteles legyen a felmérés, amely után azonban meg kell maradni a segítő szerepében, azaz higgadtan és nyugodtan a támogatásra kell koncentrálni.

Lévai Anikó elmondta azt is, hogy az önkéntes tevékenység során nemcsak a segítézet, hanem a segítő is gazdagodik, például a támogatott

nek képviselői mutatták be a szervezetek munkáját, súlyt helyezve az együttműködés lehetőségeire.

A programindító találkozó után a két szervezet együtt kezdi meg az önkéntesek képzését a várható feladatokra Vas, Békés és Pest megyében. A képzésen való részvétel térítésmentes, a jelentkezés folyamatos.

■ Kis Boáz

A programról további információ az Evangélikus.hu honlapon olvasható, vagy a zita.pelok@lutheran.hu e-mail címen kérhető.

Új szolgáltatással bővült a TESZ

Folytatás az 1. oldalról

A reformátorról elnevezett utca első száma alatt található Luther Ház megnyitónapségén részt vevő vendégseregben a magyarországi, csehországi, szlovákiai és nadlaci (Románia) evangélikus diakóniai szolgálatok képviselői mellett jelen voltak az engedélyeztetési procedúrában illetékes hatóságok képviselői is. Küldöttséggel vett részt az ünnepi eseményen a Szerbiai Szlovák Evangélikus Egyház is.

A megnyitó után a fenntartó Tótkomlói Evangélikus Egyházközség agapéra hívta az ünneplő vendégeket és gyülekezetet. A finom ebéd elköltését követően, a kora délutáni órákban került sor a nemzetközi diakóniai konferencia szláv platformjának harmadik ülésére, melynek témacíme ezúttal így szólt: *Szen-*

vedélybetegek gondozása keresztyén környezetben.

Előadást tartottak a diakóniai partnerszolgálatok képviselői, közöttük a Nagyszombati Egyetem Szociális Munka Tanszékének professzora, *dr. Libuša Radková*. A konferencia előadói szinte egyöntetűen hangsúlyozták, hogy a szenvedélybetegség gyógyítható. Ennek hogyanjára ugyan sokféle recept létezik, ám csak egyetlen olyan modell bizonyult működőképesnek, amely az első gyógyulástani visszaesést is képes megakadályozni: ha Jézushoz vezetjük az embert. Megtérése után az ilyen ember elhivatott és szabadult keresztyénként éli tovább az életét, többnyire valamelyik befogadó, élő gyülekezeti közösségben.

A tótkomlói Insula Lutherana – a Luther udvar – szinte teljesen beépült. Az új, százhetvennégy négyzetméter

alapterületű Luther Házon kívül a telken található egy lelkészlakás, a kézműves- és klubfoglalkozásoknak otthont adó úgynevezett Napraforgó Ház és a régi Koppány-parókia. Ez utóbbiban a TESZ alapszolgáltatása működik, ezért szükséges volt az épületelnevezéseket pontosítani. Néhai *Koppány János* lelkész Szolgáltatárával emlékeztetünk a régi Koppány-parókiát – a jobb helyi tájékozódás reményében – az ünnepel egy időben Koppány János Háznak nevezték el.

Az akadálymentesített Luther Ház előreláthatóan május elején kezdheti meg – reménység szerint áldásos – működését. Egelőre tizenöt szenvedélybeteg nappali ellátását tervezik, mégpedig három gondozási csoportban, figyelemmel az ellátottak speciális igényeire, szenvedélybetegségük jellegére.

■ SZPISÁK ATTILA

VERES RAYAI CSABA ENDRÉ FELVÉTELE (HÁTTÉRÉN A SZERZŐ FELVÉTELE)

A baptista sajtó napja

A Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz) négy alapítójának egyike a Magyarországi Baptista Egyház. Gyülekezeteiben minden esztendő márciusában sajtóvasárnapot tartanak. Ennek a vasárnapnak a tematizálása jóval megelőzte az országosan is március 15-én tartott magyar sajtó napját. A baptisták egykori kiemelkedő irodalmára és sajtómunkása, *dr. Somogyi Imre (1894–1951)* már a negyvenes években meghirdette a *baptista sajtó napját*, arra emlékezve, hogy 1895. március 15-én jelent meg az egyház hivatalos lapjának, a *Békehírnöknek* az első száma. A sajtóvasárnap célja nemcsak az, hogy országosan is megemlékezzenek a nagy múltú baptista sajtóról, hanem hogy emlékeztessék a gyülekezetek tagjait a média fontosságára, biztassák a testvériséget a sajtómunka támogatására. Ezen a vasárnapon országsszerte imádságban viszik Isten elé mindazokat, akik a médiában munkálkodnak.

Ócsán, az egyház egyik nagy múltú gyülekezetében a március 16-i sajtóvasárnapon ünnepi előadásra kérték fel *Marosi Nagy Lajos* szerkesztőt, a Prúsz egyik alapító tagját. Jó alkalom volt ez arra, hogy a sajtó hivatásának méltatásán túl egy rövid sajtótörténet felvázolásával megismertesse hallgatóival, főként a fiatalabb nemzedék tagjaival a hazánkban 1846 óta jelen levő evangéliumi szellemű baptisták gazdag sajtóéletét. Az előadó úgy mutatta be a sajtót, mint amely nemcsak a politikát, nemcsak a bulvárt képes szolgálni, hanem – mint keresztyén sajtó – beállhat az evangéliumhirdetésnek és a krisztusi tanítások terjesztésének sokféle eszköze közé.

Néhány fontos szempont is elhangzott arról, hogy milyen is legyen egy keresztyén sajtóterem. Nemzeti költőnk, *Petőfi Sándor* szavait idéz-

ve – „Nagy munkát vállal az magára, ki most kezébe lantot vesz” – az előadó utalt az újságíró, a cikkíró, az írásos bizonyágtételt közlő személy felelősségére minden szóért, minden betűért. Hangsúlyozta, hogy amíg a kimondott szó, amely egy adott pillanathoz kapcsolódik, elszáll, a nyomtatott sajtóban közölt írások rögzülnek, megmaradnak. Nemcsak az építő gondolatok, hanem az esetlegesen rosszul sikerült fordulatok vagy éppen a később korrigálásra szoruló gondolatok is.

A nemzeti ünnepünkhöz is kapcsolódva megtartott sajtóvasárnapon természetesen szó esett a cenzúráról is. A mai egyházi újságok szabadok, de egy cenzoruk ma is van: ez pedig az Isten igéje. Egyházi lapjainkban minden olyan írás megjelenhet, amely a Biblia tanításának nem mond ellent

sem teológiai szempontból, sem pedig lelkiéletben, stílusában.

A hívó ember legfőbb tápláléka az ige, de a keresztyén sajtónak is lelki tápláléknak kell lennie. A baptista lapokban olyan írásokat kell közölni, amelyek segítséget adnak az olvasóknak a lelki növekedésben, összhangban vannak a Szentírás szellemiségével. Az eligazító és megvilágító cikkek nyújtsanak segítséget az olvasóknak. Óvjanak, bátorítsanak a hitélet göröngyös útjain. Mutassanak a célra, amiért érdemes dolgozni, sőt áldozatot is hozni. Legyenek alkalmas eszközök a kapcsolatremetresre testvértől testvérig, szívvel szívig.

Fontos szempont az is, hogy megfelelő arányban legyenek az egyházi sajtóban a hírek, az információk, amelyek a kapcsolatteremtést munkálják, a kulturális témák, amelyek az olvasók szükséges tájékozottságát gyarapítják, és a hitbuzgalmi írások, amelyek a lelki növekedést segítik elő.

A rövid sajtótörténeti áttekintésben szóba került az 1892-ben megalapított *Múlt, jelen, jövő keresztyén szellemű naptár* (ma *Baptista kalendárium*), az 1895-ben megalapított *Igazság Tanúja* és a *Békehírnök*, az *Olvasd!* evangéliumi röpirat, a *Kürt*, a baptista ifjúság lapja, a *Hajnalcsillag* című gyermeklap, az 1945-től megjelent *Lelki Élet*, majd a rendszerváltást követő jelentősebb gyülekezeti lapok, a Nap

utcai *Sion Óre* és az újpesti *Új Lant*, a debreceni *Mécses* és a pécsi *Üzenet*. Az *Életjel* című ifjúsági lap, a *Vasárnapi Iskolai Híradó*, a *Szolgatárs*, a lelkészek tájékoztatója és a *Baptista Magazin* vagy a *Lelki Életünk* néven megjelent

egyházkerületi újság, néhány baptista alapítványi lap, köztük a Baptista Szeretetszolgálat lapja, a *Felebarát*.

Marosi Nagy Lajos megemlékezett a határon túli magyar baptisták sajtótevékenységéről is, az erdélyi *Szeretet* és *Az Údv Üzenete* című lapokról, illetve az észak-amerikai *Evangéliumi Hírnökökről* is. Szó került az 1910–1927 között a Budapest VII. kerület, Hárs-

fa utca 33.-ban működő Baptista Nyomdáról is, amely nemcsak lapokat, hanem könyveket, kórusgyűjteményeket is nyomtatott.

Az előadás azzal is foglalkozott, milyen az érdeklődés ma az egyházi újságok iránt. Mi tagadás, átalakulóban van az egész világ. Folyamatosan átrendeződésnek vagyunk a tanúi. Gondoljunk csak végig a 21. század emberének szokásait. Ki olvas ma igazán? Nem csak a könyvek, újságok borsos ára tartja vissza az embereket. Megváltoztak az olvasási szokásaink. Sajnos, azt kell tapasztaltnunk is, hogy ez a megváltozott olvasási kedv kihat az egyházi sajtóra is. A baptista egyház lapja, a *Békehírnök* egyre kisebb példányszámban talál gazdára. Leginkább csak az idősebb korosztályban. De jaj, ha így van ez a számunkra legfontosabb és legmagasabb rendű sajtóteremmel, a Bibliával is!

Milyen jövője van a keresztyén sajtónak? – tette fel a kérdést végül az ünnepi délután előadója. Azt gondolom, attól függ a baptista sajtó jövője – mondta –, hogy mennyire érezzük szükségét annak, hogy a naponkénti rohanás után – akár tévélés helyett is – olvassunk igét, igemagyarázatot, keresztyén könyveket, köztük a közel másfél évszázada elindult baptista sajtó termékeit, támogatva ezzel saját lapkiadásunkat.

■ E. É.

ÁPRILIS 2. – AZ AUTIZMUS VILÁGNAPJA

Már megint autizmus?

Igen, már megint. Illetve még mindig. Az autizmus ugyanis nem tart szünetet. Míg a munka a saját ünnepe szíven meghúzódik a sarokban, kivárja, hogy az ember békésen megünnepelje őt, és csak utána folytatja, addig az autizmus mindig jelen van. Egy éve tudunk a jelenlétéről. Hogy ott van mindennap, minden órában a kisfiunk, *Misu* életében. Néha kevésbé, néha bizony majdnem túlságosan is. Olykor elfáradunk bele. Máskor meg sokat nevetünk.

Misunak eldugult az orra, és csak nagy nehezen sikerült felszabadítani a légzését. Egyedül még nem képes erre, a porszívó meg szörnyű, mert zümmög, és az ő hiperérzékeny idegrendszerét úgy bántja, mintha gyantáznák. Mikor hősie küzdelmek árán a végére érünk a műveletnek, önfelédten felsóhajtok:

– Látod, Misu, milyen jó? Most kapsz levegőt.

Ő csilllogó szemekkel tartja felém a két kis tenyerét a jutalomra várva:

– Kapok levegőt!

– Ööö, nem, kicsim, kapsz levegőt az *orodon*. – Mutatom, hogy gondoltam.

De nem tágít.

– Kapok levegőt ide, a *kezembe*.

Hiába, ők jutalommal működnek. Gumicukorért mosakszanak, vilanykapcsolásért törölköznek, egy kis hátmasszírozásért elrakják a szennyest. Kedvenc zenéjükért kibírják még a bevásárlást is, amely pedig szörnyű, mert sok ember van, és azok tarkabarkák, szaguk van, nyüzsgnek, egyszerre beszélnek. A boltban zúg a hűtő, kattog a pénztárgép, villognak a neonfények, a hangszórón át reklám ömlik a fülünkbe. Szóval rengeteg a borzalom, de a kis esőmanó mindezt valahogy mégis – csukott szemmel és beszorított füllel – túléli, ha tudja, hogy a végén ott várja őt kinn az autóban a kedvenc zenéje. Mint most az orrszívás végén is ott a jutalom: a levegő. Jelentsen az bármit is. Csak adná már anya.

– Kapom a levegőt – ismétli meg határozottan.

Na, most mi legyen? Valamit kapnia *kell*, különben hitelem veszttem. De mit? Levegőt nem tudok a kezébe tenni. Végül két pillécukorral megalkuszunk. Hát... nincs jobb ötletem, na.

Misu boldog. Bámulja elragadtott képpel az édességet. Szagolgatja, tapogatja, észleli, de nem eszi meg. – Ügyes voltam. Kaptam levegőt. A repülőgép megy a levegőben.

Hoppá! Nézi, keresi benne a repülőgépet. Khm. Na, most hogyan tovább, édesanyám?!

– Misu, ez nem levegő, hanem levegős cukorka. Nézd, milyen könnyű! Na, megeheted. A repülőgép fenn a magasban, a levegőben megy. Nem a cukorban.

Némi csend.

– Jó, megeszem. – Sóhaj. – A levegőt a cukorban – hagyja rám végül. Hát így telnek a hétköznapok.

***

Az este különösen nehéz időszak. Misu rémesen keveset alszik. Ez neki nem gond, vidáman kurjongat, szemmel láthatóan nem fáradt. Velem ellentétben, aki eredetileg mormotának készültem, csak az utolsó pillanatban lettem valahogy mégis ember. Nekem a nyolc óra alvás szent dolog. Senki ne bolygassa, enélkül nem működöm.

Mióta Misu segít beosztani az időmet, nehezebben tudom kihozni a napi adagomat a huszonnégy órá-

ból. Míg rá nem jöttünk, hogy ő másképpen működik, még nehezebb volt. Akkoriban három-négy órát aludt. És még csak négy és fél éves, vagyis nagyon soká nő fel.

Próbálkoztunk mindennel: fárasztottuk, ígérettünk neki, bünti is volt, de ő csak kacagott. Nem értette, hogy anya feje miért vörös, és miért beszél hangosan, vagy miért folyik a szeméből víz. Igazából mulatságos volt számára, hogy ő egy kis futkosással és sikítózással ekkora nagy változásokat képes előidézni. Az, hogy mindez nekem nem jó, eszébe sem jutott.

FORRÁS: THE HUFFINGTON POST

Aztán más autista gyerekek szülei adtak egészen elképesztő tippet. „Cserélj öblítőt, vigyél ki minden erős illatú dolgot a szobájából. Ne egyszerre mosd ki az ágyneműjét, hanem mindig csak egy-egy darabot belőle, hogy az ismerős szagok vegyék körül, amelyek megnyugtadják.”

Nekem, aki élek-halok a frissen mosott ruhák illatáért, hihetetlen volt, hogy ilyen létezik, de bizony, igazuk volt. Misu a maga kis fészekszagú ágyneműjével jóval nyugodtabban marad meg. De azért most sem esik túlzásokba.

Este – mit este, éjjel! – tizenegyor már lámpát oltanék, de ő még nem végzett. Az ágját beborítják a hat-hétféle puzzle összekevert darabjai. A hideg futkos a hátamon a látványtól is, ő ellenben elmélyülten rendezgeti a kirakódarabokat. Bámulatosan biztos kézzel rakja tökéletes rendbe ezt a kaotikus romhalmazt. Mikor végez, gondosan a helyére teszi a játékokat. A két teljesen egyforma doboz közül a megfelelőbe, annak is a szokásos sarkába, a jól bevált szögben, pontosan ugyanúgy, ahogy volt.

– Na, Misukám, most már alvás van – mondom.

– Este van, hold van, aludás van – motyogja, hogy lássam, ő figyelt, és tudja, mit akarok mondani. Csak aludni nem akar. Újabb autókat keres, amelyeket szétszedhetne és akkurátusan összerakhatna – ma úgy századszor – nagy örömmel.

– Nem. Most már alszunk – veszem ki az autókat a kezéből.

Misu ül, mosolyog. Még pusztit is ad. Várja, hogy megmondjam a következő lépést, amelyet szeretnék, ha megtenne.

– Tedd le a kis fejedet a párnára – biztatom.

Hatalmas sikitás és kétségbeesett hadonászás a válasz.

– Nem, nem, nem! Nem teszem le

a kis fejemet a párnára! Kell nekem a kis fejem! Nem akarom letenni!

Segítséget! Mit hihet rólam ez a gyerek! Hogy el akarom venni a fejét?!

– Na jó, akkor csak fekdj le szépen!

Azonnal csend lesz és szép fekvés. Később némi alvás is. Néhány kisautóval a feje alatt.

***

Mert ő mindent, *mindent* szó szerint ért. Már amit egyáltalán ért. Évek óta nyüztöljük reménytelenül:

– Misukám, köszönj!

Néz nagy szemekkel ártatlanul –

hasam pihen, mindent beszippant, és tovább keringet a kicsiben. Valami egészen elszomorító népdal szövegét hallom is egyszer csak vissza a kis esőmanótól: „Ha te tudnád, amit én, te is sírnál, nem csak én...” De az ő változata gyerekebarátabb: „Ha te tudnád, favitéz!”

Bevallom, hagyomány ide vagy oda, nálunk ez a dal favitézes maradt. Legalább addig, míg meg nem érti ő maga, hogy miről van itt szó.

***

Néha egyébként még irigylem is. Engem a hideg víztől való beteges irtózásom visszatart egy-egy hűvösebb napon a strandolástól. Misunak azonban nincs ilyen gondja. Az éppen felolvadt hólével teli kádba boldogan borzongva merül el nyakig. Ott gubbaszt benne gyönyörűségesen vacogva. A szeme ragyog, ezen a területen nem hiper-, hanem hipóérzékeny. Keresi, kívánja a hideg érintését, megtapasztalását.

Hogy belenyál a jégbe, hóba, azt még csak-csak értem, de ez a fakír-ság a jeges vízzel nem az esetem. Próbálom kicsalogatni. Nehezen sikerül. Végre, végre ott áll a kád mellett csurromvizesen, tele élményekkel. A karjaival önfelédten repdes. Aztán a pillanat törtrésze alatt fordul át benne az öröm iszonyatba.

– Jaj, vizes lettem! – szörnyed el. Csak most tűnt fel neki. – Lecseréljük!

És már kapkodja is le magáról a nedves holmit. Ott, ahol éppen van. Az udvar közepén, az utca közepén. Bármit, csak ezt a szörnyű vizes ruhát ne! Képtelen egy percet is türellemel várni. Muszáj szabadulnia ebből a szorító, rátapadó szörnyűségtől. Becsavarom a sálamba vagy ami éppen kéznél van.

Hogy a két dolog hogy fér meg benne egyszerre, titok.

Persze sok minden változott az elmúlt egy év alatt. A mozgása kiegyensúlyozottabb, többet képes gyalogolni, görkorsolyázik, lassan a biciklire is fölmerészkedik. Egyenesen végig tud már menni egy pallón, és általában a lépcsőn sem gurul le. Mivel jobban értjük, kevésbé méregzsák. És az az igazság, hogy mi is sokat változtunk mindannyian körülötte. Vannak dolgok, amelyeket el kell fogadni, sőt van, amiben nekünk kell hozzá alkalmazkodni. Vigyázni kell a szavainkra, és rengeteget kell gyakorolni vele türellemmel, hogy elérhesse és megvalósíthassa a tőle telhető legjobbat.

***

Aztán egyszer valaki azt mondta neki:

– Misu, mondd a néninek: Csókolom!

– Csókolom! – vágta rá vigyorogva.

Mindenki éljenzett, esőmanó meg virult. Nem tudta, miért olyan fontos dolog ez, de a reakció tetszett neki. Azóta tudjuk, hogy milyen vezényszóra fog köszönni a fiunk.

***

Na, igen: kommunikáció. Sok tudatos tanítás, irányzott fejlesztés után kezd a szavakat újrendezni. Felszippantott mondatai után üdítően hat egy-egy önálló gondolata:

– Anya, az ablakban van az autós dobozom. Kérem az ágyamba, tedd be!

Tudom, hogy nem tökéletes, de nekem gyönyörű! A sok Dsida-vers, Gryllus-dal, Bogyó és Babóca-meserészlet után dicsőségesen egyedi, kész kis műalkotás. Mi több, érthető is. Ellentétben az eleinte legyártott szavaival: „esző”, „iszó”, „lábzó”, „kéz-ző”, „hoppedling”. Lassan valóban szókincséről beszélhetünk.

Szó és kincs. Milyen igaz! De néhány gyöngyszemet mégis meghagyok kigyomlatlanul. Békés zenehallgatásaim közben néha elfeledkezem arról, hogy Misu szivacsagya so-

■ FÜLLER TÍMEA

A misszió: alapküldetés

Országos missziói konzultáció

► **Missziói konzultációra hívta össze – a korábbi évekhez hasonlóan – egyházközpont területen szolgáló munkatársait Szeverényi János országos missziói lelkész. A konzultáción elsőként a kórházi lelkigondozás, a börtönmisszió, a női, a férfi-, a cigánymisszió, az alkoholbetegmentő misszió, továbbá a vakmisszió, a repülőterei lelkészség és a rádiómisszió munkatársai szoltak munkájukról. A március 18–19-i piliscsabai együttléti célja a továbbképzés és a lelki megerősödés volt, emellett a szorosabb kapcsolatok kialakítása a szolgálatok között.**

A harmincöt-negyven résztvevő valódi testvéri közösséget alkotva osztotta meg egymással szolgálata tapasztalatait. Összinté érdeklődéssel, konstruktív módon tettek fel kérdéseket, adtak javaslatokat egymásnak az eltérő területeken az ország különböző pontjain munkálkodó missziósok.

A vakmisszió vezetője, Hack János (képünkön balra)

A beszámolókat követő fórumbeszélgetésen a missziói bizottság által kidolgozandó missziói stratégia is terítékre került. *Szemerei János* püspök, *Lupták György* bizottsági elnök és Szeverényi János előterjesztései nyomán élénk és tartalmas beszélgetés alakult ki. A bizottság a konzultáció lezárása után tartotta ülését.

A stratégiáról elhangzott, hogy a misszió mint az egyház alapküldetését helyezi fókuszba; a misszió kiemelt fontosságával a konzultáció résztvevői is egyetértettek. Felvetődött, hogy mintegy „minőségbiztosítási” alapkérdésként kellene feltenni minden egyes egyházi szolgálat, megszólalás, lépés, terv kapcsán: „Mi ennek a haszna a misszió szempontjából? Hogyan szolgálta ez az egyház alapfeladatát, az evangélium hirdetését?”

Mert ugye Krisztus első híveit, majd az egyházat ezzel indította út-
nak: „Menjete el tehát, tegyetez tanítvámyá minden népet...”

■ ERDÉSNÉ KÁRPÁTI JUDIT

Kortárs és szakrális?

Festőművész és szerzetes asztali beszélgetése

▶ Az egyházon belül megjelenő giccs és az egyház esztétikájának hiánya mint a szakrális művészettől való elfordulás oka fogalmazódott meg a *Kortárs és szakrális* című sorozat harmadik alkalmán. A Ludwig Múzeum és az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány által szervezett, március 13-i rendezvény vendége Varga Mátyás költő, bencés szerzetes és Vojnich Erzsébet Munkácsy-díjas festőművész volt.

Disputájukon a transzcendens művészetten keresztül történő megfogalmazásának kísérletei kerültek fókuszba.

A művészről meglátása szerint az alkotói folyamat nem önmagában a művészhöz köthető aktus, sokkal inkább kérdések és utak, tudatos és tudatalatti döntések sorozata, melynek egyik része csupán az alkotó. Varga Mátyás a magyarországi szakrális művészettel kapcsolatban *Graham Howes* angol vallásszociológusra utalt, aki szerint a szakralitás mint fogalom minimum ötven évig nem kellene, hogy használatban legyen, hogy ismét megtisztulhasson a ráakódott félreértésektől.

A bencés szerzetes utalt arra a kiállításra, amely a békásmegyeri evangélikus templomban Vojnich Erzsébet és *Szűts Miklós* alkotásain keresztül a jövő időszejében a keresztutat állítja a középpontba (április 13-ig látható).

Vojnich Erzsébet *Európa* című alkotása egy auschwitzi gázkamra részlete. A kép jelenleg a békásmegyeri gyülekezet oltárképeként szerepel.

Ez a kiállítás is jelzi, hogy az egyháznak szükséges saját kérdéseivel, a múlttal és a kortárs művészet által felvetett kérdésekkel párbeszédben állnia, hogy az egyház által hirdetett örök tartalom – még ha néha provokatívan is, de teológiailag tisztán – túlmutasson az ábrázoláson.

A *Kortárs és szakrális* sorozat következő alkalma április 10-én lesz a Ludwig Múzeumban. Nagy Tamás építész, *Sulyok Miklós* művészettörténész és *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész ülnek egy asztalhoz, hogy az építészet, a képzőművészet és a liturgia kapcsolatát vitassák meg a szakralitáshoz való viszonyt.

■ GALAMBOS ÁDÁM

DR. NAGY MIKLÓS FELVÉTELE

Evangélikus püspök a Radnóti-díjasok között

Az antirasszista világnapon, március 21-én adták át a 2014. évi Radnóti Miklós Antirasszista Díjakat. Idén – mások mellett – díjazták *Aczél Endre* újságírót, *Alföldi Róbert* színész-rendezőt, *Heller Ágnes* filozófust és *D. dr. Harmati Béla* nyugalmazott evangélikus püspököt.

Az alábbiakban álljon itt néhány mondat a Magyar Ellenállók és Antifasiszták Szövetsége (MEASZ) Bajcsy-Zsilinszky Emlékbizottságának az evangélikus egyházvezetőt méltató sorából: „Harmati püspök egész pályafutása alatt az ember és ember, valamint a felekezetek közti békéért s az

ökumené ügyéért munkálkodott. Különösen a keresztény–zsidó párbeszédért végzett munkája kiemelkedő. Hosszú ideig – tíz évig – ő töltötte be a Keresztény–Zsidó Társaság ügyvezető elnöki tisztét is. *Bajcsy-Zsilinszky Endre* evangélikus mártír politikus-újságíró emlékének fenntartását is hosszú ideje szívügyének tekinti, ezért vállalt szerepet a 2012-ben alakult MEASZ Bajcsy-Zsilinszky Emlékbizottság tevékenységében is, mely az egykori Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság utódjaként vállalta a hazai antifaszizmus kiemelkedő történelmi ikonja kultuszának fenntartását.”

D. dr. Harmati Béla nyugalmazott evangélikus püspök *Kerecsényi Zoltán* Az utolsó nyár – *Bajcsy-Zsilinszky Endre* életének utolsó szakaszairól, valamint a magyar antifasiszta ellenállásról című *Bajcsy-Zsilinszky-emlékkötetének* budapesti bemutatóján, 2013 májusában

■ Fotó: MEASZ Bajcsy-Zsilinszky Emlékbizottság

Három nap krónikája Nyíregyházáról

Ratkó-emléknap a Kossuth-gimnáziumban

Jeles diákjára, a József Attila- és Magyar Örökség díjas *Ratkó József* költőre emlékezett a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium közössége március 19-én. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgylés elnöke, a Nagykállói Járási Hivatal vezetője, valamint a *Ratkó* család támogatásával megrendezett egész napos programban délelőtt öt megyebeli középiskola diákjai vetélkedtek, majd az emlékülést követően márványtáblát avattak a 20. század második felének egyik legnagyobb költője, drámaírója tiszteletére a gimnázium homlokzatán.

A „Fogadott földem fölött tündöklő szárnyam nyoma” mottóval rendezett vetélkedőn közmegelegedésre *Ratkó József* városának iskolái, a két nagykállói középiskola csapatainak diákjai végeztek az élen. Jutalmuk – egyebek mellett –, hogy részesei lehetnek annak a színházi élménynek, melyet a nyíregyházi Mórincz Zsigmond Színház és a szatmárnémeti társulat közös produkciója kínál a *Segítség a király!* című dráma színrevitelével. Az előadás ugyanúgy a költő halálának huszonötödik évfordulója alkalmából szervezett emlékvé része, ahogy az alma mater rendezvénye is.

A délutáni konferencia előadásai árnyalt képet rajzoltak a fővárosi születésű, de életében a Nyírséghez kötődő költőről. A hányatott, állami gondoskodásban töltött gyermekkor után a Kossuth-gimnázium megbecsült diákja lett. Itteni tanárai felismerték tehetségét, támogatták ambícióit. 1956-ban az akkor százötven éves iskola egyik rendezvényén tanára, *Horváth Miklós* szavalta el három versét is – emlékeztetett köszöntőjében *Tar Jánosné* igazgató. 1954-ben a *Tűl a Tiszán* című antológiában is megjelent – ezt már *Babosi László* könyvtáros említette, érzékeltetve a rendkívül sikeres indulást. Aztán *József Attila* és *Nagy László* nyomvonalán haladva olyan költői szerepet vállalt, amely által beavatkozott a társadalmi folyamatokba, rámutatott a szocializmus válságára.

Az akkori hatalom olyannyira nem kedvelte, hogy szájról szájra terjedtek versei. *Ratkó* lírájának, majd az 1984–88 között született három drámájának, a nemzetben gondolkodó bátor férfi életművének elemzését *dr. János Zoltán* irodalomtörténész, a Nyíregyházi Főiskola rektora vállalta, hangsúlyozva, hogy *Ratkó József* költészete, irodalmi munkássága előkészítője volt a rendszerváltásnak.

A Hetek alkotói közösségéhez tartozó *Ratkó* fontos szerepet vitt az olvasótábori mozgalomban – erről a jó barát, *Zombori Ottó* csillagász mesélt; az intézmény igazgatóhelyettese, *Máté Zoltán* pedig a Kossuth-gimnáziumban összegyűjtött *Ratkó*-relikviákat – bizonyítványokat, tablót, fotókat – prezentálta.

Az emléktábla felavatásán *Jászai Menyhért*, Nyíregyháza alpolgármestere szólott arról, hogy a jubileum alkalmából a megye számos településén megemlékeznek *Ratkó József*ről, és köszönetet mondott mindazoknak, akik nem hagyják feledésbe merülni, verseit a fiatalok kezébe adják. Az emléktáblát, *Petró Attila* alkotását *Bozorády Zoltán* nyugalmazott evangélikus esperes áldotta meg, hálát adva Istennek azokért az emberekért, akiknek erkölcsi tartása példát adhat. A táblát elsőként *Ratkó József* özvegye és családtagjai koszorúzták meg.

A vetélkedő eredményhirdetésére ezt követően került sor. A jutalmakat *Seszták Oszkár*, a megyei közgyűlés elnöke adta át.

Amerikaiak az ERSZK-ban

Nem egészen egy év után, március 20-án ismét Nyíregyházára, az Evangélikus Roma Szakkollégiumba (ERSZK) látogatott az Amerikai Egyesült Államok Evangélikus Egyházának (ELCA) képviselője *Steve Nelson*, a chicagói székhelyű egyház globális szolgáltatásainak igazgatója, valamint az ELCA európai képviselője, *Martina Helmer*.

Fabiny Tamás püspök tárlatvezetést tart a Jósza András Múzeumban...

A „régii” kedves ismerősöket *Molnár Erzsébet*, a szakkollégium vezetője, *Laborci Géza*, az intézmény igazgatótanácsának elnöke – mindketten evangélikus lelkészek –, valamint a hallgatók képviselői fogadták. A vendégek *Orgován Lillát*, a Nyíregyházi Főiskola tanító szakos, valamint *Oláh Róbertet*, a Debreceni Egyetem Közgazdaság- és Gazdaságtudományi Karának mesterképzésben részt vevő hallgatóját főleg a tanulás kapcsolatos motivációikról, személyes sorsukról kérdezték, de kíváncsiak voltak arra is, hogyan viselik az előítéleteket, illetve hogy miként ítélik meg a hazai cigányság helyzetét.

Az amerikai egyház képviselői az alulról építkezés hívei, ezért a támogatások odaítélésénél a megalapozott döntés érdekében fontosnak tartják a személyes kapcsolatokat, tapasztalatot. Ezért keresték fel ismét a nyírtelek-görögzállási roma közösséget is, valamint a sárszentlőrinci roma missziót.

...és kötetlen beszélgetést folytat roma szakkollégistákkal

Rendhagyó tárlatvezetés a Benczúr-kiállításon

Mint lapunkban korábban beszámoltunk róla, január végén rangos eseménysorral emlékeztek *Benczúr Gyula* születésének százhetvenedik évfordulójára a festőfejedelem szülővárosában, Nyíregyházán. Az ez alkalomból megnyílt kiállításon pénteken *dr. Fabiny Tamás*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke tartott nagy érdeklődéssel övezett rendhagyó tárlatvezetést.

A megyeszékhely fejlődéséért, kultúrájáért sokat tett tירpákság érdemeinek felelevenítése után *Benczúr Gyula*ról szólva a püspök emlékeztetett rá, hogy a festő felmenői közt több evangélikus lelkész is volt, majd a budapesti farsori evangélikus templom oltárképét idézte meg a nyíregyháziaknak, személyes kötődését sem titkolva: e templomban szentelték lelkésszé. Az oltárképen a Jézus előtt hódoló napkeleti bölcsek legöregebbikében önarcképet festette meg *Benczúr*, a szerencsen királyhoz pedig a VIII. kerületből kerített modellét egy cigány fiú személyében.

Fabiny Tamás szólott a Jósza András Múzeumban arról is, hogy az evangélikus egyházban 2014 a *reformáció és kultúra* éve, megidézte, hogy *Luther* nem egyszerűen hitújító volt, de művészetért, sőt alkotó ember – zeneszerző és szövegíró – is, aki a festészetet is támogatta. A kultúra nem más, mint az ember művelése. Istent jóként, igazságosként, irgalmasként emle-

getjük leggyakrabban. Ritkán mondjuk, hogy Isten szép, pedig ő tükröződik a művészetben – hangsúlyozta. Gondolatébresztő bevezetője után a püspök tizenegy festmény és több mint egy tucat rajz között invitálta valódi tárlatvezetésre közönségét, az alkotások előtt meg-megállva.

Diákrendezvények

A múzeumi eseményen a város művészetpártoló közönsége között ott találhattuk a Kossuth-gimnázium diákjait és az ő vendégeiket: az iskola ezen a napon rendezte a nyolcosztályos gimnáziumok tanulmányi és kulturális versenyt. Négy nyíregyházi intézményen kívül Fehérgyarmatról, Hajdúnánásról, Nyírbátorból, Tiszafüredről – összesen nyolc állami és egyházi intézményből – mintegy ötszáz diák érkezett pénteken a vetélkedésre. Gyakorlatilag minden iskolai tantárgyból, valamint szövegértésből, helyes-

írásból, szép magyar beszédből, de bibliismeretből is összemérték tudásukat.

A délelőtti írásbeliket követően a fiatalok fakultatív programokon vettek részt. A múzeumon kívül az országban egyedülálló Állatparkba, illetve a Retró Rádióba is szerveztek számukra elfoglaltságot, amíg a meghívott tanárokkal is megerősített tantestület végzett az írásbelik javításával. (A nyolcosztályos gimnáziumok évente megrendezett seregszemléjének ifjúságát egyébként Fabiny Tamás a Nagytemplomban köszöntötte még a tárlatvezetés előtt.)

A múzeumi program után az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője az Evangélikus Roma Szakkollégium hallgatóival találkozott. A kötetlen együttléten a harmadik éve működő felsőoktatási műhely aktuális helyzetéről tájékozódott *Fabiny Tamás*, aki elkötelezetten munkálkodik az esélyegyenlőség ügyén. Fontosnak tartotta, hogy személy szerint is megismerje azokat az új hallgatókat, akik ebben a szemeszterben lettek a szakkollégium tagjai.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Ésszel, szívvel, lélekkel

Valódi szellemi központ a bonyhádi gimnázium

► **Immár hatodik alkalommal gyűltek össze az ország minden tájáról a bonyhádi szellemi zsendülés versenyzői. Az összes megye és a főváros is szép számmal képviseltette magát a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium rendezvényén március 21–22-én. A másfél napos programsorozatról Lenczné Vrbovszki Judit igazgatóhelyettes, főszervező adott tájékoztatást.**

– A bonyhádi szellemi zsendülés évéről évről népszerűbb. Ez nagy öröm lehet, hisz a helyi pedagógusok ötleteiből született az országos verseny.

– A zsendülés hatéves, ám már tizenkettedik alkalommal került sor az Ordass Lajos országos retorikaversenyre, melynek házigazdája Kutnyánszkyné Bacskai Eszter, zsűrielnöke T. Pintér Károly, az Evangélikus Élet főszerkesztője. A Lotz János szövegértési és helyesírási versenyt hetedik alkalommal rendeztük meg, zsűrielnöke dr. Ohnmacht Magdolna elméleti nyelvész a Szegedi Tudományegyetemről, ötletgazdája magam voltam. A programmal egyidős az *Ésszel járom be a Földet!* elnevezésű földrajzverseny; zsűrijének dr. Nagy Balázs Pro Geographia díjas egyetemi docens, *A Földgömb magazin* főszerkesztője volt az elnöke, az ötlet- és házigazda Gruber László.

Az öt éves *Glasperlenspiel* német nyelvi, kultúrtörténeti és országismereti versenyt Hohné Probst Éva találta ki, szervezte meg, és egyben házigazdája is volt. Zsűrijében elnökként idén dr. Manz Adelheid docens, a bajai Eötvös József Főiskola Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézetének vezetője, dr. Katona Tünde, a Szegedi Tudományegyetem Germán Filológiai Intézetének docense és Gál Márta, az Eötvös József Főiskola Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézetének lektora foglalt helyet.

Még újdonságnak számít az evangélikus iskolák történelemversenye a maga második alkalmával; Takácsné Ver-

cse Erzsébet kolléganóm volt az ötletadó, a zsűri elnökének tisztét pedig Stróbl Terézia, a tolnai Sztárai Mihály Gimnázium történelemtanára látta el. – Szép példája a rendezvény a hagyományápolásnak és az innovatív szellemnek. Számokban mérhető-e a közkedveltség?

LOSONC JÓZSEF FELVÉTELE

– Természetesen. Minden megyéből és Budapestről is jöttek diákok, több mint száz iskolából, hozzávetőleg kétszázötvenen. Tanárok és szülők is elkísérték őket.

– Már a megnyitón kiviláglott, hogy rangos esemény kezdődik...

– Stargl Szilvia karnagy vezette, arany minősítéses ifjúsági vegyes karunk teremtett emelkedett hangulatot, majd Szabó Vilmos Béla esperes (*képünk jobb szélén*) gondolatindító ün-

nepi beszéde következett. Igazgatónk, Andorka Gábor köszöntőjében szintén kiemelte a rendezvény fontosságát. Elismerésnek tekintjük, hogy meghívásunkat elfogadva a zsűriben egyetemi oktatók, neves szakemberek foglaltak helyet, és adtak a versenyzőknek értékes útvalót. A megmérettetés igazi rangját továbbra is a remekül felkészült diákok adják. Örömmel tapasztaltuk, hogy a zsendülésre egyre több evangélikus iskola küldi el a tanulóit.

– A versenyek mellett mindig igyekeznek valami pluszt is nyújtani a megjelenteknek.

– Gimnáziumunk nem csupán oktatási intézmény, hanem heti hat na-

pon, napi huszonnégy órában igazi szellemi műhely, amely a kollégiummunkkal együtt alkot egységes egészet. Utóbbiban szállásoltuk el a diákokat és kísérőiket, itt pihenhették ki magukat a versenyek után például csocsózással, kárakéval, pingpongozással. A táncteremben nagy sikert aratott az *Égi és földi, vagy amit akartok* című darab színjatszójaink előadásában. A gimnázium termeiben magyar szakos kollégáknak és szülőknek tartottunk előadást, s bolygónk legmagasabb tűzhányójáról nézhettek diáképes élménybeszámolókat az expedíció tagjaival. Szépszámmú érdeklődő tett „túrát” az iskola közel ötektáros területén Antal Mária könyvtárosunk kalauzolásával.

– Kérem, foglalja össze néhány mondatban az idei verseny tapasztalatait!

– Takácsné Vercse Erzsébet kolléganóm szavait szeretném idézni. A történelemversenyéről tett megállapításai – a visszajelzések alapján – a többi versenyszámra is igazak: „A zsűri meglepedésére a változatos, sokszínű, a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe vevő feladatokat a tanulók rendkívül ügyesen oldották meg. Összességében elmondható, hogy a versenyzők komplex látásmódról, kiváló tényanyagtudásról tettek tanúbizonyságot. Egyöntetű véleményként hangzott el, hogy a jó hangulatú, az általános és középiskolás korosztályt megmozgató versenyszorozatot a következő években is folytatni kell a bonyhádi szellemi zsendülés keretei között.”

■ V. GÄNSZLER BEÁTA

Színpadra állított és megváltott testek

■ OROSZ GÁBOR VIKTOR

A neves német teológus, Jürgen Moltmann a 2010-ben *Ethik der Hoffnung (A reménység etikája)* címmel megjelent munkájának egyik fejezetében a test plasztikuságát hangsúlyozza, amelyet tapasztalatok, élettörténetek alakítanak. A testalkatnak nem csupán „túlélési értéke” (Überlebenswert), hanem „kifejezőértéke” (Darstellungswert) is van, hiszen arra a kérdésre ad választ: ki vagyok én? Milyen akarok lenni? Ezért nevezheti Nietzschevel együtt az embert „születtett színesnek”, mert az ember önmagát el akarja rejteni, de meg is akar nyilatkozni.

Ebben a tekintetben bír nagy jelentőséggel a test inszenálása (színre hozása) és külsőnk gondozása. A testbe „raktározódnak” a szerzett tapasztalatok: „betegségek, lelki benyomások, döntő élmények hátrahagyják nyomaikat”. A testi jellegzetességek kifejeződnek a gesztusokban, nem csupán egyéni, de szociális karakterrel is bírnak, hiszen bizonyos pozíciókhoz, foglalkozásokhoz rájuk jellemző magatartásformák kapcsolódnak.

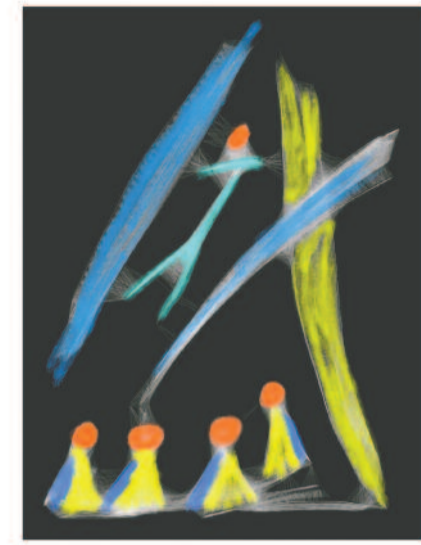
Moltmann négy jellegzetes testi kifejezőmódra mutat rá.

Az első az *aszketikus* testi viselkedés, amelyre jellemző az imádkozás, a böjt, a visszafogottság, az önsanyargatás és a magány. Az aszketikus magatartásforma valójában két világ tudatosulásának a kifejezője. A mulandó világ gonosz hatalmai által uralt test és az eljövendő világ üdvössége szerint megdicsőült test konfliktusa. Ennek következménye a test-lélek dualizmusa: a testet meg kell öldökölni, hogy a lélek kiszabadulhasson börtönéből. Az aszketák az *imitatio Christin* keresztül hasonló alakúvá kívántak formálódni Krisztushoz.

Moltmann második példája az úgynevezett „katonai test” (Militärkörper), amelyben a katona jellegzetes magatartása, viselkedése nyilvánul meg, és leginkább a porosz katonai díszfelvonulás szemlélteti, ami azóta világszerte elterjedt: „A katonai test célja az önuralomtól az önfeloldozásig terjedt.”

A harmadik magatartásforma a modern kort jellemzi, ahol a testi kifejeződésének előfeltétele az aszketikus és katonai test, de már nem az azok által megjelenő magatartásminta hatja át, hanem a „kell”-nek egy másik mintája: „fit for work, fit for fun”. Ezért a testet edzeni kell, meg kell jobbitani – ma ezt „enhancement”-nek nevezik –, hogy alkalmas legyen betölteni a munkahelyi igényeket, de képes legyen a szórakozásra is, boldogságot és elégedettséget sugározni. „A modern sport a modern társadalom színpadává lett”, mert a versenysport mintája a munka területén érvényesülő teljesítménykényszernek, így a versenysportolók „lifestyle-ikonok”. Moltmann szerint ez ahhoz vezet, hogy a sport területén megjelenő elvárások az élet egyéb területein is működni fognak. Nemcsak mint az érvényesülés formái, de a felhasznált biotechnológiai eszközökre is igény és kereslet jelentkezik.

Az „individually mulandó testnek” mindig az ideálshoz kell hason-

A SZERZŐ SZÁMITÓGÉPES GRAFIKÁJA

nulnia, ami testkultusszá vagy értelemadó „vallássá” válik sokak életében. A birtoklás és a létezés megkülönböztetését használva Moltmann rámutat a test birtoklására: a szépségszobrászat által az ember olyan testtel bírhat, amilyennel szeretne. Ám ez a szabadság csupán látszat, hiszen éppen azt mutatja, mennyire kiszolgáltatott az ember a modern társadalom elvárásainak.

Joggal állapítja meg Moltmann, hogy rendszerszerűtől van szó akkor is, amikor a verseny arra kényszeríti a sportolót, hogy doppingolja magát, mert önmagától nem képes még nagyobb teljesítményre, holott ez vele szemben elvárásaként jelentkezik. A szépségre is ugyanez igaz: a széppé válás lehetőségéből a széppé válás kényszere lett. Ezért állapítja meg Moltmann, hogy a szépek sokszor görcsösek és örömtelenek: „a testszeretetük nem különböztethető meg a test gyűlöletétől”. A megszépítendő és az ideálisra formálódó test sok tekintetben megfelel a „katonai testnek”, és követője a „testi aszkézisnek”. Max Weberrel szólva „e világi aszkézis” e világi célok elérése érdekében.

A negyedik példa „az autentikus keresztény testtapasztalat” (Körpererfahrung), amelyet „Isten szeretetének hitbéli tapasztalata” határoz meg. Akit elfogadnak, az saját testét is képes elfogadni olyannak, amilyen. Ez az állítás azzal támasztható alá, hogy „Isten szeretete nem csupán igazzá, hanem széppé is teszi a hívőt”. Ennek analógiájára megállapítható, hogy az emberi szeretet is széppé teszi azt, akit szeret: „még a csúf arcon is a szépség csillogását hívja elő, mert örömet kelt”.

Megállapításainak teljessége a testté létele és a feltámadás felől érthető meg. Isten emberré léte „ellenképe” (Gegenbild) a modern „gépembernek” (Maschinenmenschen). A szépség és teljesítmény mesterkelt igényének. Mindennek kifejezetten szótériológiai következményei vannak a modern ember élethelyzetére nézve, amely így foglalható össze: „Isten emberré lett, hogy ezáltal mi büszke és szerencsétlen istenekből igazi emberré válhassunk, olyan emberekké, akik fiatalságukat és öregségüket is képesek elfogadni, és testük mulandóságával egyetértenek. Emberekké, akik tudják, hogy az élet több mint teljesítmény, és a szeretet az, ami az embert széppé teszi.”

A szerző az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszékének docense

A versenyek első helyezettjei

Történelemverseny: Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest – Bódi Lőrinc, Czicka Benjamin, Gerák Zoltán • Felkészítő tanár: Guóth Emil

Lotz János szövegértési és helyesírási verseny: 4. évfolyam: Dienes Valéria Általános Iskola, Szekszárd – Trapp Margareta • Felkészítő tanár: Póczáné Zsákovics Csilla • **7. évfolyam:** Kálvin Téri Református Általános Iskola, Makó – Pipis Panna • Felkészítő tanár: Kovácsné Bodzsár Zsuzsanna • **8. évfolyam:** Nógrádi Általános Iskola, Nógrád – Králik Petra Laura • Felkészítő tanár: Kovács Ágnes

Ésszel járom be a Földet! földrajzverseny: Árpád Gimnázium (Budapest) csapata és felkészítő tanára. (Egyben a fődíjat, a kététes törökországi utat is elnyerték.)

Glasperlenspiel (Üvegyöngyjáték) német nyelvi, kultúrtörténeti és országismereti verseny: I. kategória (7–8. osztályosok): Kiss Tamara (Bersenyi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium, Sopron, felkészítő tanára: Drobina Andrea) • **II. kategória (9–10. osztályosok):** Molnár Petra (Kisfaludy Károly Gimnázium, Mohács, felkészítő tanára: Acélné Göndöcs Szilvia) • **III. kategória (11–12. osztályosok):** Németh Réka (Bersenyi Dániel Evangélikus [Líceum] Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium, Sopron, felkészítő tanára: Lang Krisztina)

Ordass Lajos országos retorikaverseny: Primer kategória: Deák Téri Evangélikus Gimnázium, Budapest – Márkus Máté • Felkészítő tanár: Óze Sándorné • Magiszter kategória: Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium és Kollégium – Pécsi Bence • Felkészítő tanár: Bozó Zsuzsanna (A legsikerültebb szövegek közül összeállítás lapunk következő számában.)

Passiók a Protestáns Körben

„Föl most, én lelke, rajta hát! / Szóltasd meg szívem szavát! / Szenvedő Uram emlékéit / Hirdesse hangom szerteszét!” – hallhatták az egybegyűltek Kisteleki Zoltán előadásában emellett Hallgrímur Pétursson izlandi költő passióénekeinek több más részletét is március 20-án Budakeszin, a Protestáns Körben.

Ez alkalommal Zászkaliczky Tamás orgonaművész, zenetudós tartott előadást Bach passiói és a társ-

művészetek címmel. A vetítőtávszón látható volt a lőcsei Szent Jakabtemplom utolsó vacsora szoborcsoportja, Lőcsei Pál mester alkotása. Felvételről Bach Máté- és János-passiójának részletei szólaltak meg. Közben pedig szinte a háttérből vezette a jelenlévők látását, hallását, figyelmét Zászkaliczky Tamás – Jézus keresztje felé. Ez a csöndes „vezetés” mégis – az egyik hallgató szavaival – „megrendítően szép” biznyságtétel-

lé fonta össze a zene, a vers és a képzőművészet üzenetét.

A válogatás szempontja az volt, hogy ezek a művek nem engednek pusztán nézőként, hallgatóként hátradőlni a székünkön, hanem megszólítanak, s válaszára készítenek. Ezen az estén úgy kaptunk új ismereteket, hogy közben szembetalálkoztunk hitünk, lelkiismeretünk kérdéseivel és Jézus szelíd tekintetével. ■ LPS

Meghívó a Lepramisszió ünnepségére

A Lepramisszió negyvenéves szolgálatáért való hálaadó ünnepség április 6-án, vasárnap 4 órakor lesz a Budapest VI. ker., Vörösmarty u. 51. szám alatti Skót Misszió templomában (a kisköfalatti Vörösmarty utcai megállójától pár lépésre). Szeretettel várják a munkatársakat, támogatókat, érdeklődőket!

Jótekonysági hangverseny Gödöllőn

A Tessedik Sámuel Alapítvány jótekonysági hangversenyt rendez április 4-én (pénteken) 18 órakor a Tessedik Galériában (Gödöllő, Lumniczer S. u. 4.) a Tessedik Sámuel Családok Átmeneti Otthonának támogatására. A koncertre szeretettel hívjuk és várjuk Önt is.

Vendégünk lesz Kovács Anikó hegedűművész, a *Katari szimfonikus zenekar* tagja. A koncert műsorán: *Massenet*: Thaïs Meditation; *Beethoven*: F-dúr románc; *Hubay*: Zephir; *Bartók*: Román népi táncok; *Brahms*: Magyar táncok; *Vivaldi*: a-moll kettősverseny. Zongorán kísér *Ferenczy Beáta*. Közreműködik *Roszik Csenge*.

Belépőjegyárak: felnőtteknek 1800 forint, diákoknak, nyugdíjasoknak 1000 forint. Jegyek válthatók napközben a Tessedik Galériában, a zeneiskola könyvtárában, illetve megrendelhetők a 20/824-7621-es telefonszámon vagy a tessedikgaleria@gmail.com e-mail címen.

Asztali beszélgetések a Ludwig Múzeumban

Szeretettel hívjuk a Ludwig Múzeum és az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány közös rendezvényének, a *művészet és szakralitás kapcsolatát* vizsgáló beszélgetéssorozatnak következő alkalmára április 10-én, csütörtökön 18 órára a Ludwig Múzeumba. *Nagy Tamás* Ybl-díjas építész, *Sulyok Miklós* művészettörténész és *Hafenscher Károly* evangélikus lelkész ül egy asztalhoz, hogy a kortárs művészet, illetve a liturgia kiindulópontjából a szakralitást értelmezzék.

Mit nevezünk szakralitásnak? Hogyan jelenik meg az építészetben és a képzőművészetben? A templom különböző részei, valamint képző- és iparművészeti alkotások hogyan válnak a liturgia eszközévé? A magyarországi kortárs templomépítéssel egyik kimagasló építészének alkotásain keresztül ezekre a kérdésekre is keressük a válaszokat. A beszélgetés moderátora *Galambos Ádám* evangélikus teológus.

Belépődíj felnőtteknek 600 Ft, nyugdíjasoknak és diákoknak 300 Ft. A belépővel a Ludwig Múzeumot támogatja.

Zuglói zenés esték

Mindenkit szeretettel várunk a zuglói zenés esték tavaszi koncertsorozatának második alkalmára április 6-án, vasárnap 18 órakor a zuglói evangélikus templomba (Budapest XIV. ker., Lőcsei út 32.). Fellép *Kákonyi Árpád*.

Kákonyi Árpád 2008-ban diplomázott a Zeneakadémia zeneszerzés szakán, emellett zongoristaként Magyarország és Európa számos koncerttermében fellépett már, többek között a belga királyi család előtt az *Accord Quartettel*. Kompozíciói felcsendülnek színházakban, kórusversenyeken, fesztiválokon, köztük a budapesti őszi fesztiválon.

A zenés áhítaton a bőjti elmélyülést segítő darabot hallhatunk, melyet a zeneszerző kifejezetten erre az alkalomra komponált. A *Függelék Bach János-passiójához* című alkotás lelki és zenei továbbgondolása a barokk mester jól ismert oratóriumának.

A belépés ingyenes.

Megújuló energiaforrással kombinált épületenergetikai korszerűsítés Kőrmenden

A Kőrmendi Evangélikus Egyházközség több mint 8 millió forintot nyert az *Új Széchenyi terv Környezet és energia operatív programjában* (KE-OP). Az összességében 14 milliós projekt lehetőséget adott a Kőrmendi Evangélikus Egyházközség lelkészi hivatalában a fűtés, a hideg- és melegvíz-ellátás rendszerének korszerűsítésére, napkollektoros rendszer kialakítására, napelemek felszerelésére.

Az épület energetikai tényezői már nem voltak megfelelőek, a fűtési, illetve a hideg- és melegvíz-ellátási rendszere nem tett eleget a kor elvárásainak, nyílászárói és fényforrásai mára elavulttá váltak.

A projekt keretében napelemes rendszert építettek ki, a fűtési, a hideg- és melegvíz-ellátási rendszert teljesen felújították, napkollektorokkal segítve működésüket. Sor került a födém és a lábazat utólagos szigetelésére, valamint a nyílászárók cseréjére is. A régi világítótesteket új, energiatakarékos darabokra cserélték.

A projekt elsődleges célcsoportját a Kőrmendi Evangélikus Egyházközség dolgozói és gyülekezeti tagjai alkotják. A projekt környezeti hatásterülete azonban nemcsak az érintett ingatlanra terjed ki, hanem az elérni kívánt indikátorértékekkel közvetve az egész ország energiaellátásának biztonságát és versenyképességét javítja, a környezeti állapot megőrzését érdemben szolgálja.

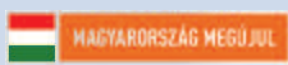

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Kőrmendi Evangélikus Egyházközség • 9900 Kőrmend, Thököly I. u. 21.

kormend@lutheran.hu

kormend.lutheran.hu • ujszechenyiterv.gov.hu

► **A közelgő országgyűlési választással kapcsolatosan lapunkban már közzöltük egyházunk elnökségének közleményét, amely a választójog felelős gyakorlására buzdít az április 6-i voksoláson. Az ennek szellemében készített interjúban a Luther Otthon – Szakkollégiumot is igazgató Barthel-Rúzsa Zsolt lelkész vállalkozott arra, hogy megválaszolja kérdéseinket, tisztázandó az aktuálpolitikai kampányzajban legtöbbször át sem gondolt alapfogalmakat.**

– *Mi a szerepe, funkciója a demokráciában a választásnak, a szavazásnak? Kérdezhetném azt is: mitől demokrácia a demokrácia?*

– *A demokrácia szó – amelyben az ógörög démosz, „nép” jelentésű szót találjuk – azt jelenti: a nép vagy a polgárok uralma. A demokrácia legalapvetőbb, legősibb értéktartalma ennek megfelelően nem más, mint hogy egy – politikai természetű – közösség tagjai maguk döntenek a közösséget érintő lényeges kérdésekben.*

Fontos azonban megjegyezni, hogy a demokrácia soha, egyetlen korban és semmilyen állami közösségben sem jelentette azt, hogy a döntések minden érintett egyenlő beleszólásával születnek, azt pedig végképp nem, hogy minden esetben konszenzusos, azaz teljes egyetértéssel meghozott intézkedésekről beszélhetnénk. Számomra a demokrácia önmagában a közösséget alkotó szereplők lehető legszélesebb körének részvételét jelenti az őket érintő döntések meghozatalában.

A demokrácia fogalmát az elmúlt évszázadok-évezredek során különféle jelzőkkel pontosítottuk, például annak függvényében, hogy egyes korokban kiket tekintettek a közösség tagjai közé tartozónak, illetve kik voltak kizárva belőle – például a rabszolgák, a helyben tartózkodó idegenek és így tovább –, illetve hogy a közösség tagjai milyen formában és technikával gyakorolják a döntéshozatalt. Lehet közvetlenül – erre példa az ókori Athénben a cserépszavazás –, és lehet választott képviselők útján, ez utóbbi jellemző a modern parlamentáris demokráciákra.

A mai nyugati tömegdemokráciák alapja az egyenlő, általános és titkos választójog, valamint az ezen alapuló különböző képviseleti modellek, azaz parlamentáris rendszerek. A képviseleti demokráciát kiegészítik – hol kisebb, hol nagyobb jelentőséggel, lokálisan-regionálisan, de akár országosan, sőt európai szinten is – a közvetlen demokrácia intézményei. Ezek közül a legismertebb a népszavazás és az úgynevezett népi vagy állampolgári kezdeményezés.

Fontos fogalom továbbá a részvételi demokrácia. Ez azt jelenti, hogy nagy szerepük van a képviseleten és a közvetlen beleszóláson túl elérhető eszközöknek és technikáknak is, amelyek segítségével a polgárok további hatással lehetnek a politikai döntéshozatalra. Ilyen például az állampolgárokkal vagy civil szervezetekkel folytatott konzultáció, érdekképviselettel folytatott érdekegyeztetés és így tovább.

– *Hogyan „fejlődött” a választójog? Hogyan határozzák meg, hogy kiket illet meg?*

– Fontos, hogy a választásra – beleszólásra – jogosultak körének meghatározása mindig a közösség döntése, és nem külső kényszer eredménye.

Április 6.

Aki válaszol: Barthel-Rúzsa Zsolt evangélikus lelkész, a S

Először is kétféle választójogot különböztetünk meg; az aktívát: valaki választ, és a passzívát: valaki választható. A passzív választójoggal rendelkezők köre minden korban és közösségben szűkebb, mint az aktív választójoggal bíróké. Ez röviden annyit jelent, hogy sokkal szigorúbb feltételeknek kell megfelelnie annak, aki választott képviseleti tisztségviselő szeretne lenni, mint annak, aki „csak” választani szeretne ilyen tisztségviselőket.

A választhatóság kritériumait az antikvitástól kezdve egészen az Egyesült Államok demokráciájának korai időszakáig és az európai tömegdemokráciák hajnaláig bizonyos fokú vagyoni vagy jövedelmi cenzushoz – minimális küszöbértékhez –, valamint általában magasabb életkorhoz kötötték, sőt jellemző volt az is, hogy csak férfiakat lehetett megválasztani. Mind az antikvitásban, mind a modern felfogások többségében erősen tartja magát az a vélekedés, hogy a közösség képviseletére és annak nevében döntéshozatalra szabad és rátermett emberek alkalmasak. Szabadok, mert rendelkeznek az egzisztenciális minimumkövetelményekkel: van fedél a fejük felett, tudnak enni adni a családjuknak, biztos a megélhetésük. És rátermettek, mert megfelelő élettapasztalattal és műveltséggel bírnak: eleget láttak, családjuk van – ismerjük a Bibliából a püspökkel szemben támasztott egyik követelményt: „*egyfeleségű férfi*” (1Tim 3,2) –, elvégezték a szükséges iskolákat.

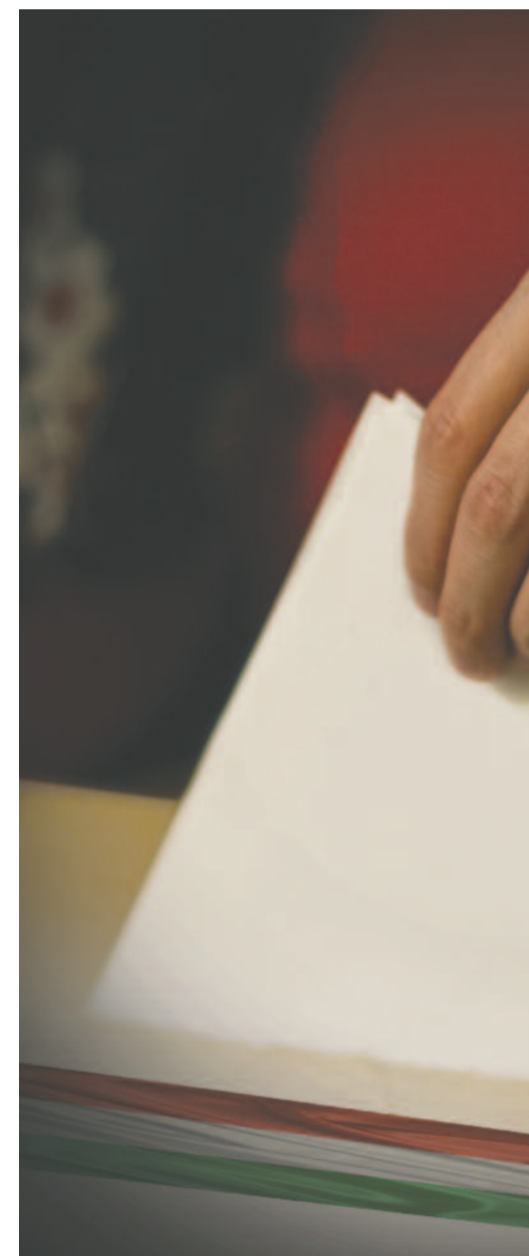
Az aktív választójoggal rendelkezők köre ennél természetesen mindig is sokkal kiterjedtebb volt, azonban az általános és egyenlő választójog megjelenése, zömében 20. századi intézmény. A kezdetekben sokféle kritérium szabta meg, kik választhattak akár országosan, akár a helyi közösségekben, elsősorban városokban. Mindenkor megfigyelhető egy komoly életkori cenzus. Ez az évszázadok során egyre lejjebb kúszott, és ma nagyjából minden jogállamban egybeesik a jogi nagykorúság korhatárával. Mint tudjuk, Magyarországon ez a tizenhatalmadik életév. De érdekes, hogy például Ausztriában tizenhat éves kortól választhatnak.

Fontos kritérium volt és maradt a közösséghez tartozás erőssége és tartóssága: a huzamos helybeli tartózkodás – lakóhely – és/vagy a közösséghez tartozás vérségi, nyelvi, kulturális aspektusai. További, mára javarészt eltűnt korlátokat jelentettek a társadalmi rangra – nemes vagy polgár –, vagyoni vagy jövedelemre és műveltségre, iskolázottságra vonatkozó kritériumok. Részben az előzőekből is következett, hogy a választójogot csak igen későn terjesztették ki a nőkre: a nyugati demokrácia egyik mintaállamának számító Svájcban mindez csak 1971-ben történt meg!

Voltak és vannak továbbá egyéb korlátok abban a tekintetben, hogy ki hogyan tud élni a neki biztosított választójoggal. Külföldi tartózkodás nehezítheti a részvételt, kötelezően előírt részvétel is létezik a világon, illetve különböző regisztrációs, összeírási eljárások – például az Egyesült Államokban – igyekeznek biztosítani, hogy a választásokon elsősorban azok vegyenek részt, akik szívükön viselik a közösség dolgait.

A választójog kiterjesztése a történelem során megfigyelhetően együtt járt a mélyreható gazdasági-társadalmi változásokkal. Míg a modernitás előtti időkben a különböző, nem szabad jogállású, a vagyoni/jövedelmi cenzus el nem érő társadalmi csoportok

kevesebb mértékben járultak hozzá az állam terheihöz – hiszen közterheiket javarészt helyben rótták le a földesúr, város, megye, egyház részére –, addig a 19. századtól, az ipari államok létrejöttének korától kezdve a kis- és középpolgárság, a kisbirtokosok és a munkásság is jelentősen hozzájárult az állami feladatok ellátásához. Ebben a tekintetben helytálló tehát az észak-amerikai gyarmatok egykori követelésére hivatkozni („Nincs adózás képviselet nélkül”), valamint meg kell említenünk ezen csoportok hatékony önszerveződésének, érdekképviseletének szerepét is a választójog kiterjesztésében.

– *Van-e felelőssége, és ha igen, milyen tekintetben a választónak? Mit jelent felelősen választani?*

– A választó felelőssége a demokrácia magától értendő külsőeleme. Ugyan egy képviseleti tömegdemokráciában gyakran tűnhet úgy, hogy az egyéni szavazat súlya minimális, súlyos hiba erre hivatkozva nem élni a közös ügyekbe való beleszólásnak a választójog kínálta lehetőségével. Akár létezik érvényességi küszöb egy választási rendszerben, akár nem, a választás kimenetelét végső soron azok döntenek el, akik elmennek, és érvényes szavazatot adnak le. Mindenki más, aki nem gyakorolja választójogát, automatikusan másoknak engedi át a döntés lehetőségét. Ez a felelősség elhárítását jelenti, amit semmiképpen nem nevezhetünk öntudatos, erényes viselkedésnek.

Ami a felelős választás kérdését illeti: felelősen választani annyit tesz, mint a lehetőségekhez mérten előzetesen és alaposan tájékozódni a döntésünk lehetséges következményeiről – „ha őket támogatom, erre számíthatok” –, az egyéb körülményekről – „ennek a pártnak van esélye bejutni, annak nincs” –, és a megszerzett információk birtokában, érték- és érdekválasztásunk tudatában legjobb lelkiismeretünk szerint dönteni.

kérdései

Századvég Politikai Iskola Alapítvány operatív igazgatója

– Mit fejezhet ki a részvétel vagy a távolmaradás, az érvényes vagy az érvénytelen szavazat?

– A részvétel a felelősségvállalást fejezi ki, a törekvést arra, hogy a polgár aktívan befolyásolja azt, ami a közösség életében annak szabályaival történik. A távolmaradás azt jelenti, „nem választok, elfogadom, hogy mások választanak helyettem”. Az érvényes szavazatot felesleges részletezni, míg a tudatosan leadott érvénytelen szavazat kifejezhet egyfajta politikai véleményt: „ezek közül nincs kit választanom, de a beleszólás jogát fenntartom”. A gyakorlatban azonban a tudatosan leadott érvénytelen sza-

ló szellemi műveket hoztak létre – sokszor egymással kölcsönhatásban –, és az ide- vagy odatartozónak tartott gondolkodók életműve valójában kivétel nélkül mindig eltér valamennyire az „izmusok” leegyszerűsített fogalmaitól. A gondolkodó embernek tehát érdemes visszanyarodni a forrásokhoz: összefoglaló szöveggyűjteményekkel kezdeni, majd az ismerkedés után eredeti szerzőket olvasni az antikvitástól napjainkig.

A nagy politikai ideológiákra térve: a konzervativizmus nem csupán politikai filozófia, hanem életfelfogás is. A konzervatív ahelyett, hogy arról ábrándozna, mi minden lehetne, abból indul ki, hogy mi van. Fontosnak tartja megvizsgálni „a dolgok természetét”, vagyis azt, hogy a létező intézmények, szokások szerves fejlődés eredményeképpen jöttek-e létre, és kiállták-e az idők próbáját. A konzervatív az embert nem elsősorban individuumbként, hanem társas, közösségi lényként fogja fel, aki az ősidőktől fogva csoportosulásokat alkotott, melyek létrehozták saját belső szabályszerűségeiket – és ezek alapja az emberi természet. Az emberi természet, mely se nem jó, se nem rossz: olyan, amilyen. Emberi, köztis, tökéletlen.

Miindegy, mekkorát álmodunk, a konzervatív mindig azt látja, hogy államaink intézményei is emberiek lesznek, vagyis végső soron olyanok, mint a természetünk, amely nem választható el a teremtett világ természetétől, ennek pedig alapvető mozzanata a rend. Az ember természeténél fogva közösségben él, és csak a természetének megfelelő, organikus kialakult, hagyományokra támaszkodó, tartósan bizonyuló rend – „tudom a helyem a világban” – ad neki méltóságot, és teszi igazán szabaddá. Ez egy pozitív töltetű szabadságfogalom.

Liberalizmus, szocializmus: modernista felfogások, a radikális változások, az emberi elme elméleti konstrukcióinak nagyszerűségét ünneplő, azokat a jövő valóságává változtatni szándékozó filozófiák. Alapvetően koruk fennálló gazdasági és társadalmi rendjének antiteziseként, azok tagadására jöttek létre. A középpontba az individuumbot állítják. Mivel a liberalizmus elsődleges politikai céljai a nyugati világban döntően teljesültek, a további harc terepe az egyetemes emberi jogok egyre partikulárisabb kiterjesztése a legapróbb kisebbségekre is.

– Milyen szempontokat gondoljon át a választó, honnan tájékozódjon, hogy választ kapjon a kérdéseire?

– Az emberi természet velünk élő kettőssége – testi és lelki, materiális és spirituális mivoltunk – sajátos helyzetbe hozza mindazokat, akik tudatosan formált véleményüket szeretnék a választásokon érvényesíteni. Úgy gondolom, a lehető legjobb döntés titka is ebben a kettősségben rejlik: az egyik oldalon meg kell vizsgálnunk, milyen értékeket vallunk, mit tartunk fontosnak az élet spirituális, lelki oldalán: vallás, nemzet, közösség, élet, méltóság stb. Ez nem pusztán a keresztény emberek kötelessége: hogy a meghozott döntések, elköteleződések a saját értékrendjével harmonizáljanak, az hosszú távon minden ember számára elengedhetetlen a lelki békéhez.

Másrészről azonban két lábbal a földön jár, fizikai táplálékkal élő, családról, szeretteinkről gondoskodó lényként nem hagyhatjuk figyel-

men kívül azt sem, hogy mi teszi a szűkebb környezetünk, családjunk jövőjét biztosabbá, életminőségét jobbá. Ez egyszerre érték- és érdek-választás. A két dimenzió mentén érdemes felvázolni az elvárásainkat, majd megvizsgálni, mely szereplők képviselik hitelesen az ezekhez legközelebb álló programpontokat.

További mérlegelés tárgyát képezi, hogy a választási rendszere és az egyéb körülményekre való tekintettel reálisan számíthatunk-e arra, hogy a választott program országgyűlési vagy legalább parlamenten kívüli, de országosan létező képviselőt nyer. Mindent összevetve a mérlegelés komoly lelki gyakorlat és intellektuális kihívás egyszerre.

– Mitől függ, és miként alakul ki az ember politikai meggyőződése? „Örök-lődik”? És inkább valaki mellett vagy valaki ellen szavaznak az emberek?

– A politikai viselkedésnek, a meggyőződéssel, értékvalasztással kapcsolatos vizsgálatoknak sok könyvtárnyi szakirodalma létezik, ebben a kérdésben csak rendkívül óvatosságot ajánlok. Belém villant: ötven éve írt, vagy régebben is, gyötrődve és örömmel, új minőséggel gyúrva egyszerű, szép-szomorú történeteit...

Nem csoda hogy elfáradt, és 1997. február 3-án egy ötödik emeleti kórházi szoba ablakán galambbetetés közben kilépett a mindenségbe. Nem is kilépett, inkább repülni vágyott, mint sörgyári hősei, akik fölmásztak a magas kémény szélörvényes tetejére. Köröttük ott köröztek a virágos tavaszban a madarak. Talán beszéljék kíváncsított régóta mint titkokat őrző, könnyen sebezhető gyerekek.

Bohumil Hrabal 1914. március 28-án született Morvaországban. Apját nem ismerte; anyja 1920-ban ment férjhez František Hrabal sörgyári könyvelőhöz. Az iskolánál jobban érdekelte a gyár világa, az egyszerű emberek történetei. A prágai Károly Egyetemen jogot végzett; a háború alatt vasúti forgalmistaként dolgozott. Jiří Menzel Oscar-díjas rendezővel sok közös filmet készítettek. 1963-tól csak az irodalomnak élt; egy darabig samizdatokban publikált. Jaroslav Hašekkel és Karel Čapekkel együtt a 20. századi cseh irodalom (különösen a szatíra) vezéralakja.

Ezek a száraz lexikonadatok, a fontosabb állomáshelyek. A többi egy különös ember kísérlete, hogy megajándékozzon bennünket a nyelv varázsával, a szavakban bujdokló örömmel, a veszendő reménnyel. Mesél itt minden. A megállt időben szunyókáló kisvárosok fölragyognak az arany napsütésben, tündökölnék a fák, az erdők, a szeliden kanyargó keskeny utak, az omló temetőfal mellett beszélgető férfiak. Idillien nyugalmas és emberséges világ.

Leszedem a zsúfolt polcra a könyveit. Teletűzdelve vékony papírlapokkal, ceruzás aláhúzásokkal. Van itt néhány levelezőlap is, cseh nyelven. Regények és elbeszélések: *Gyöngéd bar-bárok*, *Harlekin milliói*, *Ófelsége pincére voltam*, *Rózsalovag*, *Szigorúan ellenőrzött vonatok*, *Sörgyári capriccio*, *Táncórák idősebbeknek és haladóknak*, *Tükörök árulása*, *Hóvirágünnep*...

Szándékosan hagytam a végére két könyvet. Ezek inkább beszélgetések az íróval, pompás vallomások. *April Clifford*, a nem szép, kicsit súlyos, de annál kedvesebb ifjú hölgy Hrabal miatt repülte át ötkilós cseh szótárral az óceánt. Jó étvágya, szerénysége fölírta a depressziós író, aki kacskaringózta mondatokban (tizenegy levélben) üzentte meg vélemé-

■ VITÁLIS JUDIT

Hrabal-töredékek

Ezt az emlékezést már régen meg akartam írni, de mindig zavart az egyszerű kérdés: vajon mit szolt volna Hrabal uram ahhoz, hogy én az olajos sűrű, tüzes vörösbort szeretem, arra esküszöm (főleg betegeskedő szívem miatt), ő pedig az aranyló, tejszínes habbal koronázott sört isteníti! A csapolt pilsent. Nem is akárhogyan; mondják, ha tikkadtan letelepedett barátai mellé, huszonhat másodperc alatt beszippantott egy korsó italt. Mint azt is tudjuk, hétnyolc percenként fűzött be új papírlapot öreg írógépebe...

Últunk a prágai Arany Tigrisben. Közél Hrabal társasztalához, ahol kedd délutánokon rendszeresen összejött a díszes társaság. Késve megérkezett a mester is. Ámulva néztem, ez az alacsony, kopasz, ráncos férfi lenne az egyik legkedvesebb író? Egyszerre két korsót is maga elé tett, rágyújtott jó erős cigarettájára, és fújta a sűrű füstöt, mint a gyárkémény.

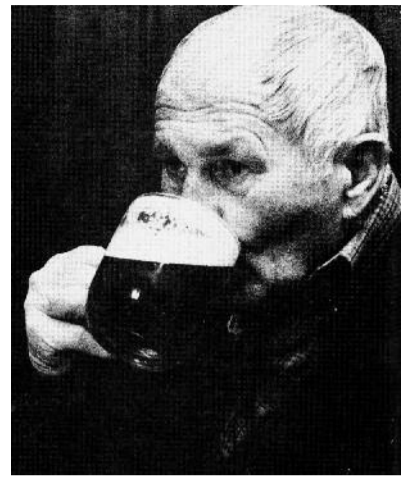
Keveset szolt, ahogyan mindig is. De apró szemével mindent lefényképezett, és bölcsen hallgatott. Olykor türelmetlenül, hogy mehesen kerskói tanyaothtonába, és leülhessen kopott gépe elé. Belém villant: ötven éve írt, vagy régebben is, gyötrődve és örömmel, új minőséggel gyúrva egyszerű, szép-szomorú történeteit... Nem csoda hogy elfáradt, és 1997. február 3-án egy ötödik emeleti kórházi szoba ablakán galambbetetés közben kilépett a mindenségbe. Nem is kilépett, inkább repülni vágyott, mint sörgyári hősei, akik fölmásztak a magas kémény szélörvényes tetejére. Köröttük ott köröztek a virágos tavaszban a madarak. Talán beszéljék kíváncsított régóta mint titkokat őrző, könnyen sebezhető gyerekek.

Bohumil Hrabal 1914. március 28-án született Morvaországban. Apját nem ismerte; anyja 1920-ban ment férjhez František Hrabal sörgyári könyvelőhöz. Az iskolánál jobban érdekelte a gyár világa, az egyszerű emberek történetei. A prágai Károly Egyetemen jogot végzett; a háború alatt vasúti forgalmistaként dolgozott. Jiří Menzel Oscar-díjas rendezővel sok közös filmet készítettek. 1963-tól csak az irodalomnak élt; egy darabig samizdatokban publikált. Jaroslav Hašekkel és Karel Čapekkel együtt a 20. századi cseh irodalom (különösen a szatíra) vezéralakja.

Ezek a száraz lexikonadatok, a fontosabb állomáshelyek. A többi egy különös ember kísérlete, hogy megajándékozzon bennünket a nyelv varázsával, a szavakban bujdokló örömmel, a veszendő reménnyel. Mesél itt minden. A megállt időben szunyókáló kisvárosok fölragyognak az arany napsütésben, tündökölnék a fák, az erdők, a szeliden kanyargó keskeny utak, az omló temetőfal mellett beszélgető férfiak. Idillien nyugalmas és emberséges világ.

Leszedem a zsúfolt polcra a könyveit. Teletűzdelve vékony papírlapokkal, ceruzás aláhúzásokkal. Van itt néhány levelezőlap is, cseh nyelven. Regények és elbeszélések: *Gyöngéd bar-bárok*, *Harlekin milliói*, *Ófelsége pincére voltam*, *Rózsalovag*, *Szigorúan ellenőrzött vonatok*, *Sörgyári capriccio*, *Táncórák idősebbeknek és haladóknak*, *Tükörök árulása*, *Hóvirágünnep*...

Szándékosan hagytam a végére két könyvet. Ezek inkább beszélgetések az íróval, pompás vallomások. *April Clifford*, a nem szép, kicsit súlyos, de annál kedvesebb ifjú hölgy Hrabal miatt repülte át ötkilós cseh szótárral az óceánt. Jó étvágya, szerénysége fölírta a depressziós író, aki kacskaringózta mondatokban (tizenegy levélben) üzentte meg vélemé-

nyét. A szerelemről, politikáról, utazásokról, filozófiáról, művészetekről, a füstös kiskocsmák lebegő alakjairól küldte el lírai vallomását.

A *Zsebcslek* interjúregény. (A cím különben az aranycsapat csatárára, *Hidegkútira* utal, akinek zsebkendőnyi területen bemutatott cseleitől a nézők lélegzete is elállt.) A Dunaszerdahely–Prága közötti párbeszédből sokat megtudunk az író mindennapjairól. Útkereséséről és zsákutcáiról. *Hrapka Tibor* remek fotói jól kiegészítik a szöveget, sőt bepillantást adnak Hrabal magányos életébe is.

Végezetül néhány mondat a nekem legkedvesebbéről: a *Sörgyári capriccióról*. A világhírű rendező, Jiří Menzel készített belőle elragadó filmet. Egy sörgyár hétköznapjai mutatja be, az 1920-as évek cseh kisvárosának lassú folyású életét, derűs-szomorú valóságát. Az események középpontjában három ember áll: Francin (*Jiří Schmitzer*), a gyár vezetője, aranyzuhatag-hajú, gyönyörű felesége, Maryška (*Magda Vášáryová*) és a mindig hangosan beszélő sógor, a szuster Pepin bácsi (*Jaromír Hanzlík*)... A finom ritmusú film fojtott erotikájával mutatja be a vidék fuldokló életét. Kisszerű viselkedését és megalkuvásait. Külön elemzést érdemelne a remek operatőri munka, az ajándékozás szertartásai, az ízes dísznövények, illatos sütemények, a frissen csapolt, soha ki nem fogyó sörröskörök... Az esti mezítelen fürdés csillogó vízgöngyei, az oldalkocsis motor füstölgése és csattogása, a fodrász művészi hajvágása, a gyermekáldás varázsos szavának kimondása a tavaszi domb oldalában...

Hrabal-szeretemet mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a Hrapka Tibor fotóiból rendezett budapesti kiállításán már kora hajnalban ott voltam. A belvárosi Eötvös Klub hátsó bejáratánál húzódtam meg, hogy első lehessen a nyitáskor. Közélről figyeljem, hallgassam korunk egyik legnagyobb íróját, aki szerényen csak krónikásnak nevezte magát. Kaptam is a lelkes dicséretért, hogy Nobel-díjra érdemesnek ítélt, s a bírálóbizottságot dilettánsok gyülekezetének nevezték. *Nobel* nem említette végrendeletében, hogy a játzó, a vidámságot osztogatók nem lehetnek ott a legjobbak között.

Nem baj. A hűséges olvasóknak ez nem fontos. Hrabal élete a mindenről szól. Az örökkévalóságról. Az egyszerű csodáról, hogy kisvárosok csendjéből, a kisemberek tiszta szavaiból is lehet nagyot alkotni. Sőt az időt is meg tudjuk állítani vagy lassítani legalább, ha pár korsó sört öntünk a rozsdás fogaskerekekre.

Hrabal régi, egyszerű, letűnt világokról írt, olyan hírségekről, mulandó értékekről, amelyek már nincsenek. De ott élnek a cseh író könyveiben. Nem múlt, fájó valóságként. Íme az ember, a mindenség mozsártörőjében. A veszendő ember, aki a lét elviselhetetlen, küszködő napjaiban is keresi és megtalálja a reményt.

■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

vázat pontosan annyit ér, mint a véletlenül hibásan kitöltött szavazólap, vagyis annyit, mint a távolmaradás.

Az én tanácsom: lehetőség szerint részt kell venni és érvényesen szavazni. Ha nem tetszik a választék, és van jobb ötletem, energiám, időm: politikai vállalkozásba kell kezdeni vagy a létezőket aktívan, belülről formálni; ha nincs, akkor a „kisebbsik rosszat” választani.

– Hogyan lehetne megfogalmazni a különféle politikai ideológiák – konzervativizmus, szocializmus, liberalizmus – lényegét néhány mondatban? Mennyire érvényesülnek ezek napjainkban – a tömegpártok korában – „tisztá”, eredeti formájukban?

– A végéről kezdve: egyáltalán nem érvényesülnek tiszta formában. Sőt továbbmegyek: soha nem is érvényesülhettek tiszta formában. Az „izmusok” elméleti, modellszerű konstrukciók. A tankönyvekből megtanulható rövid összefoglalók csupán elképzelt, ideáltipikus gondolatokat, értékeket igyekeznek belesűríteni egy-egy fogalomba, mintegy az esszenciájukat adni.

Fontos ugyanakkor látni, hogy mindezen filozófiai kategóriák, ideológiák mögött politikai gondolkodók, filozófusok egész sora áll, akik önál-

Nostra aetate – közös jövőnk – közös felelősségünk

Zsidó–keresztény vallásközi konferenciát tartottak Tihanyban

Hosszú és gondos előkészítés után, jól kiválasztott helyen, áldozatkész házigazda vendégeként egymást kereső és elfogadó, hitüket megvalló, különböző vallásokhoz és felekezetekhez tartozó résztvevők töltötték együtt másfél napot, hogy egymást és egymás hitének horgonyait jobban megismerjék. Így lehetne egy hosszú mondatban összefoglalni azt a vallásközi konferenciát, amely, kapcsolódva a Soá hetvenedik évfordulójához, *Közös jövőnk – közös felelősségünk* címmel a bencés apátság és *Korzenszky Richárd* perjel vendégeként március 19–20-án ülésezett Tihanyban. A konferencia kiindulópontja a II. vatikáni zsinat *Nostra aetate* kezdetű dokumentuma, amely az antijudaizmus tételeinek a feltárással és ezek felszámolásának parancsával új korszakot nyitott a katolikusok és zsidók kapcsolatában.

Az előkészítést és a konferencia szervezését az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának és az Emberi Erőforrások Minisztériumának munkatársai végezték. A szépséges Tihany és a békességet szimbolizáló apátság jelentette a történelmi és lelki hátteret a párbeszédhez. A meghívást keresztény és zsidó egyházi közösségek, lelkészek, rabbik, vallástörténészek mintegy kilencven képviselője fogadta el, jelen volt és előadást tartott – többek között – *Balog Zoltán*, az emberi erőforrások minisztere és *Ilan Mor*, Izrael Állam magyarországi nagykövete is.

Az előadásokban ismételtlen megfogalmazódott a zsidóság és a kereszténység közös gyökere, ismételtlen hallottunk a közös alapokról és arról, hogy a különbségeket értékek kell tekintenünk. Az előadók szorgalmazták az egyetértés deklarálását követően a gyakorlatban is megjelenő, a társadalom minél szélesebb csoportjaihoz eljutó együttműködést.

A konferencia időzítése lehetőséget adott arra, hogy Magyarország náci megszállásának hetvenedik évfordulóján közösen emlékezzünk meg a vérszörnyű áldozatairól.

A konferencia résztvevői nyilatkozatot fogadtak el, és szorgalmazták a hasonló találkozik rendszeres megismétlését.

■ RÉTHELYI MIKLÓS,
az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke

► **Párbeszédre van szükség, beszélgetni kell, mert a hallgatásnál, az elhallgatásnál nincs rosszabb – mondta Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere múlt csütörtökön Tihanyban a szaktárca és az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága szervezésében, *Közös jövőnk – közös felelősségünk* címmel a magyarországi zsidó és keresztény közösségek együttéléséről az apátsági látogatóközpontban megrendezett konferencián.**

Balog Zoltán hangsúlyozta: szólni kell, beszélgetni kell, mert a hallgatásnál, az elhallgatásnál nincs rosszabb. Hozzátette, akkor és ott kezdődik a baj, ha vannak, akik elhallgatnak, akik nem akarnak beszélni egymással, mert azok előbb-utóbb el is fordulnak egymástól, és ellenséggé is tudnak válni.

Olyan gondolkodást kell indítani a magyarság és a zsidóság kapcsolatáról a fiataljainkban, hogy a jövőben sokkal nagyobb megértéssel tudjunk egymás felé fordulni – hangsúlyozta. Őszintén kell beszélünk egymással, mert magunkban mindenfélét gondolunk a másikról, miközben nem ismerjük jól a másik felet. Magyarországon a többség ki van éhezve az őszinte, tiszta beszédre – mondta a miniszter.

A II. vatikáni zsinat által 1965-ben kiadott, a katolikus egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról szóló, *Nostra aetate* kezdetű nyilatkozatból kiemelte: „nem kívánja a zsidókkal való párbeszédet a holokauszt tragédiájára leszűkíteni”. Ezt a „nagy, megkerülhetetlen feladatot mi sem akarjuk megkerülni, hanem szembe akarunk nézni vele” – szögezte le. A Biblia tanulmányozásával, teológiai és testvéri párbeszédekkel lehet elérni egymást. Úgy vélte, hogy így lehet közelíteni a tragédiához, a bűnökhoz is, amelyeket valóban nehéz megbocsátani.

A miniszter beszélt arról, hogy a zsidó oktatási kerekasztallal két éve párbeszédet folytat a tárca a *Nemzeti alaptantervről*, s megállapodtak olyan megfogalmazásokban, szövegekben, amelyeket mindkét fél el tud fogadni.

„Az összes népek közösséget alkotnak, egy az eredetük is”

Korzenszky Richárd tihanyi bencés perjel szerint a II. vatikáni zsinat a katolikusok számára nagy erejű összegezés volt, ugyanakkor feladatok megfogalmazása is. A *Nostra aetate* kezdetű dokumentum hangsúlyosan figyelemztetett: „Az összes népek közössé-

get alkotnak, egy az eredetük is, hiszen Isten telepítette be az emberi fajjal az egész földet” – idézte.

Mi, akik hazánknak valljuk ezt az országot, különbözőségeink elfogadásával tudjuk gazdagítani egymást és nemzeti közösségünket – jelentette ki a perjel. Történelmi bűneinket meg kell vallanunk, bocsánatkérés nélkül nincs bűnbocsánat. Rajtunk áll, hogy megépüljön egy olyan ország, amelyben valóban testvérként tud élni minden ember.

„Szeresd felebarátodat – ő is olyan, mint te!”

Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke Józsefnek és testvéreinek a

Korzenszky Richárd tihanyi bencés perjel felszólalása

bibliai történetét idézte a hallgatóság elé. Hangsúlyozta: volt olyan hetven évvel ezelőtt, hogy valakik azt hitték, testvéreik megvédik őket, velük nem fordulhat elő József története, aztán mégis megtörtént. „Ma azért ültünk le itt, mert nem szeretnénk, ha közülünk bárkivel megtörténne az, ami Józseffel” – jelentette ki a püspök.

Kiemelte, hogy a konferenciának ennek szellemében olyan gondolatokat kell megfogalmaznia, amelyek ki tudnak sugározni „a falakon túlra” is. Végül a konferencia zárónyilatkozatából idézett: „Szeresd felebarátodat – ő is olyan, mint te!”

„Hol van Isten?”

Köves Slomó, az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija egy auschwitzi történettel kezdte beszédét: *Elie Wiesel* egyik könyvében a haláltábor lakói azt figyelik, hogyan szenved ki lassan egy felakasztott fiatal ember. Egyikük megkérdezi: „Hol van Isten?” A másikuk azt feleli: „Ott van a fán!” A rabbi hangsúlyozta: a hívőknek mindig kérdés, hol van Isten, de

ugyanúgy kérdés az is, hol van az ember a mindennapi kérdésekben, amikor választani kell jó és rossz között.

Hetven évvel a holokauszt borzalmai után nem az a cél, hogy felérezzük egymásban a lelkiismeret-furdalást, hanem az, hogy a múlt tragédiáiból, rossz döntéseiből közös gondolatot fogalmazzunk meg, amely közös jövőnk megalapozza – fogalmazott Köves Slomó. Hozzátette: ilyen közös gondolat lehet, hogy a jót és rosszat a hívők nem társadalmi, emberi, hanem isteni alapokra helyezik. Látjuk, milyen gyorsan romlott meg az ember, és vesztette el ítélőképességét jó és rossz között, mert az társadalmi szerződésen alapult – utalt a második világháború történéseire.

nem fér össze az antiszemitizmussal, mégis „az antiszemitizmus elleni fellépés homogenitása nem bevett gyakorlat az egyházaknál sem”.

„Kötelességünk és Istentől kapott elhívásunk az, hogy törekedjünk a növekvő barátság, közös tanúságtételre”

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes üzenetben köszöntötte a konferencia résztvevőit. Kiemelte, hogy a magyar kormány az elmúlt években kiállt „zsidó honfitársaink mellett, amikor támadások érték őket, és fejet hajtott az áldozatok emléke előtt, méltón emlékezve nemzetünk közös tragédiájára”. Kijelentette: „kötelességünk és Istentől kapott elhívásunk az, hogy törekedjünk a növekvő barátság, közös tanúságtételre”. Ebben a küldetésben jelentős lépés lehet a tihanyi konferencia – tette hozzá.

„Megrendült komolysággal emlékezünk a múltra”

Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom–budapesti érsek a hetven évvel ezelőtt kezdődött magyarországi deportálásokról utalva kijelentette: „megrendült komolysággal emlékezünk a múlt, és szilárd optimizmussal tekintünk a jövőbe”.

„Felmentette a zsidó népet a Jézus halála miatti kollektív bűnösség vádjá alól”

Ilan Mor, Izrael magyarországi nagykövete hangsúlyozta, hogy a közel ötven éve összehívott II. vatikáni zsinat egyedülálló, áttörő momentum a katolikus egyház történetében, és igazi forradalmat hozott a katolikus–zsidó kapcsolatok alakulásában.

Mint mondta, a zsinat eredményei között volt az 1965-ben kihirdetett *Nostra aetate* nyilatkozat, amely „átformálta a katolikus egyház zsidóira és judaizmusra vonatkozó tanítását, felmentve a zsidó népet a Jézus halála miatti kollektív bűnösség vádjá alól”. Továbbá pozitívan erősítette meg Isten és a zsidó nép megbonthatatlan szövetségét – tette hozzá a nagykövet. Jelezte, hogy a dokumentum kategorikusan elítéli az antiszemitizmust, és „testvéri párbeszédre és bibliatanulmányozásra szólítja fel a keresztényeket és a zsidókat”.

A nagykövet szerint csak az oktatáson keresztül tudják folytatni közös küldetésüket: „elvetni a tolerancia magvait és gyökeresen kiirtani a fanatizmus vadhajátjait”. A konferencia fontos lépés a helyes irányba.

► Forrás: MTI

Az evangélikus egyházban reformatori hitvallásaink, a „sola Scriptura” szellemében evidencia az Ó- és Újszövetség együttes használata. A lelkészszentelési liturgiában a teljes Szentírás hirdetésére teszünk esküt, melynek kétharmada az *Ótestamentum*. Evangélikus szövegekben rendszeresen prédikálunk ótestamentumi textusok alapján is. Húsvét ünnepén például Jónás próféta imája lesz a kijelölt alapige. Az *Újszövetségnél* az *Ószövetségtől* független, önálló használata teológiailag megkérdőjelezhető.

A rendszeres evangélikus bibliaolvasásban használatos *Útmutató* minden napra kínál egy ószövetségi igét (Losung), amelyet összekapcsol egy újszövetségi mondattal (Lehrtext). Így a naponkénti bibliaolvasó gyakorlatunkban is egyszerre táplálkozhatunk mindkét forrásból.

Részletek Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök expozéjából

Közös tapasztalatunk, hogy a vallási párbeszédre égető szükség van, hiszen a vallási intolerancia, az antiszemitizmus sok emberi életet, kapcsolatot, közösséget mérgezik meg ma is. Az egymásra figyelő, nyílt és őszinte párbeszéd viszont pozitívan erősíti a kölcsönös bizalmat, és a testvéri együttműködés gyümölcseit termi.

Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy mindkét vallás, a judaizmus és a kereszténység is sokszínű, bizonyos kérdésekben megosztott. Mindkét közösségben vannak, akiknek a vallásos gondolkodás és életszemlélet csupán a hagyomány és a kultúra tiszteletét jelenti. S vannak, akiknek hitük, vallásuk gyakorlása szerves része mindennapi életüknek.

Gyakran úgy tapasztaljuk, hogy akik élő kapcsolatban állnak az Örökkévalóval, akik „beszélő viszonyban” vannak

vele, azokkal könnyebben lehet párbeszédet folytatni, sőt akár együtt is imádkozni közös Teremtőnkhez. Ennek szép példája, az együttműködés friss gyümölcse, hogy *XVI. Benedek* pápa felhívására immár harmadik esztendőben tartunk zsidó–keresztény imaórát az ökumenikus imahét záróestjén a budapest-terézvárosi plébániatemplomban, ahol nemcsak a zsidó és keresztény közösségek vezetői szolgálnak együtt, hanem a gyülekezetek tagjai is növekvő számban találkoznak.

Ezt a fejlődést pár évvel ezelőtt még aligha mertük volna elképzelni.

A dialógus alapvető szabálya, hogy a párbeszéd célja nem a másik legyőzése vagy meggyőzése, hanem szellemi, lelki értékeink jobb megismerése, megosztása, egymás gazdagítása. Számos teológiai kapcsolópont segít

heti a párbeszéd közös nyelvének megtalálását. Alapvetően közös a hitvallásunk a Teremtőben, aki művelésre és megőrzésre adta nekünk a világot, amelyen jó gazda módjára uralkodhatunk. Ez az öko-teológiai, teremtésvédelmi kapcsolópont napjainkban igen aktuális. Az úgynevezett „kulturparancs” (1Móz 1,28) félreértése veszélybe sodorhatja a teremtett világot és az egész emberiséget. Soha nem uralkodhatunk egymáson, hiszen teremtménytársak, egy közös mennyei Atya gyermekei, tehát egymásnak testvérei vagyunk!

További izgalmas és egyben szentív teológiai kérdés, hogyan értelmezzük ezt a gyermeksgűnk, „rokonságunkat”, Isten-képűsgűnk, kiválasztottságunkat. Izrael népét maga a Teremtő különíti el, de nem azért, hogy a többi nép fölé helyezze, hanem

hogy szeretetének jeleként küldje a világra. „Most azért, ha engedelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok szövetségemet, akkor ti lesztok az én tulajdonom valamenyi nép közül, bár enyém az egész föld. Papok királysága és szent nép lesztok.” (2Móz 19,5–6)

(...) Az egymást kölcsönösen megbecsülő párbeszéd segíthet drága közös gyökereinek újrafelfedezésében, ápolásában. Mindezt tehetjük egy közös gyümölcset termő, szebb jövő reményében, hiszen együtt olvashatjuk az *Ótestamentum* nagy szentvedő alakjainak, Jóbna bizonyágtételét: „Még a fának is van reménysége: ha kivágják, újból kihajt, és nem fogynak el hajtásai.” (Jób 14,7) Ez az ige lehet közös reménységűnk forrása, mely szerint a megnyesett fa kizöldül. Mert evangélikusként a zsoltárossal együtt hisszük és valljuk: „Erős vár a mi Istenűnk!”, a mi közös Istenűnk!

Te szólnál?

Tegyük fel, hogy hasznos információ van valaki más számára. Például tudomásod van egy olyan számítógépes programról, amely sokkal könnyebbé tenné munkatársaid mindennapi munkáját. Vagy van olyan meglátásod, amellyel egy kollégád megbízhatóan egy fontos eladást. Szólnál-e neki ebben az esetben? Vagy szeretnéd-e, ha neked szólnának fordított esetben? És bár lehet, hogy nincs erre jogi vagy etikai kötelezettségünk, mégis ez lenne a helyes magatartás, a jó és kedves cselekedet.

Azt viszont felettebb érdekesnek tartom, hogy amikor a lélek dolgairól van szó, úgy érezzük, hogy hitünk megosztásával bizonyosan csak nehézzé helyzeteket teremtünk. Igen, tiszteletben kell tartanunk mások hitét, akár egyezik a miénkkel, akár nem. De ha hisszük, hogy a hit kér-

dése fontos mind a magánéletünkben, mind a munkánkban, miért tartunk attól, hogy beszéljünk róla másokkal?

A 19. században *Charles H. Spurgeon* brit prédikátor a következő erőteljes kijelentést tette: „Ha mindenképp elkárhoznak a bűnösök, akkor a testünkön át tudjanak csak a pokolba jutni. Ha elkárhoznak, kárhozzanak térdük köré csavart karjaikkal. Senkinek ne kelljen figyelmeztetés és ima nélkül oda jutnia.” Ez a gondolat kihívás számunkra még ma is. Bátor szavak ezek, amelyeket egy szenvedélyes és bizonyossággal telt szív mondott.

Jézusnak az *Újtestamentumban* olvasható szavait még valószínűleg a tanítványai is merésznek, sőt intoleránsnak tartották: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam.*” (Jn 14,6)

Mindennap találkozunk olyan emberekkel, akik azt hiszik, hogy több út is vezet Istenhez, és olyanokkal is, akik úgy gondolják, hogy nincs több ennél az életnél. Azonban ha hisszük, hogy van menny, és van pokol, és hogy Jézuson keresztül vezet az egyedüli út Istenhez és az örökkévalóságához, miért is lenne helytelen ezt megosztani másokkal?

A kolosséiaknak küldött levelében Pál apostol ezt írta (1,28–29): „*Mi őt hirdetjük, miközben minden embert teljes bölcsességgel intünk és tanítunk, hogy minden embert tökéletessé tegyünk a Krisztusban. Ezért fáradozom én is, és küzdök az ő ereje által, amely hatalmasan működik bennem.*”

Kérdezek tehát: ha látnád, hogy a pokol felé tartok – szólnál?

■ KEN KORKOW

Forrás: *Monday Manna*

Ahogy a gyengébbekkel bánasz, annak alapján ítélnék meg

Azt gondoltam, hogy a gyakran ismételt újszövetségi példabeszédekett annyira ismerem, hogy azok kapcsán már aligha lehet nekem újat mondani. Ilyen a tékozló fiú története is (Lk 15,11–32). Rosszul gondoltam. A közelmúltban ugyanis ismét a tékozló fiúról szóló példabeszéd volt a felolvasott evangélium.

Ennek hallgatása során felfigyeltem egy olyan részre, amely eddig elkerülte a figyelmemet. A fiatalabb fiú már mindenét eltékozolta, őrizte a sertéseket, de még az ő eledelükéből sem ehetett. „*Akkor magába szállva így bánkódott: »Hány béres dűskál ennivalóban atyám házában, én pedig éhen veszek. Fölkelek, és atyámhoz megyek. Atyám, mondom neki, vétkeztem az ég ellen és te-ellened. Arra már nem vagyok méltó, hogy fiadnak nevez, csak béreseid közé fogadj be.«*” A fiút tehát nem az atya iránta való szeretete vonzotta vissza az atyai házba, hanem az emlék, hogy az atya milyen jól bánt még a béreseivel is.

Kezdő vezetőként hajlamos voltam azt hinni, hogy egy-egy munkatársam elsősorban annak alapján ítélem meg, milyen kapcsolatban vagyok vele. Az azóta szerzett személyes vezetői tapasztalatom és az idézett példabeszéd is azt mutatja, hogy ez nincs feltétlenül így. Az egyes munkatársaimmal való kapcsolatban ugyanis rendkívül sok a

szubjektív elem és az esetlegesség. Például szimpatikusak vagyunk-e egymásnak, azonos-e a munkaritmusunk, struktúra- vagy személyközpontúak vagyunk-e, vannak-e közös elményeink, sikereink. Ezek függvényében az egyik szeret velem dolgozni, a másik jobb főnökre vágyik. (A tékozló fiú is elhagyja – őt szerető – apját.) Többet számít azonban az, ahogyan a többiekkel bánok.

Jó múltkorában egy volt kollégámmal szerepeltem együtt egy rádióműsorban. Korábbi kapcsolatunkból a műsorban azt emelte ki, hogy én milyen kedvesen köszöntem a takarítónőknek. Ez meglepett, hiszen számomra ez volt a természetes, és semmi rendkívülit nem találtam benne. Aztán néhány hónapja a jelenlegi munkahelyemen az első emeletről a harmadikra kellett költöznöm, és az első emelet takarító-nője sírva búcsúzott el tőlem. Ez is meglepett. Ugyanakkor megvilágította annak a fontosságát, amit addig csak spontán módon csináltam.

Minden vezetőnek nagyon kell vigyáznia, mert ez a kölcsönhatás negatív irányban is működik. A vezető antihumánus magatartása akkor is kiváltja a munkatársak ellenszenvét, ha a konkrét intézkedés közvetlenül nem őket érinti. Például a munkatársak így gondolkodnak: „A főnök velem rendes, de *Ferinek,*

aki a felesége betegsége miatt gyengébben teljesített, nem hosszabbította meg a szerződését.” És megvan a főnökről a véleményük.

A vezető reflektorfényben van: minden tettét figyelik a munkatársai, akár jót tesz, akár rosszat, a munkatársak joggal gondolják azt, hogy hasonló helyzetben a vezetőjük velük is így fog (el)bánni.

A munkatársakban különösen élesen marad meg az, hogy vezetőjük miként bánik a leggyengébbekkel (például a betegekkel, a gyermekek váró kismamákkal), valamint a legalacsonyabb beosztásúakkal. Odafigyel-e a problémáikra, megvédi-e őket attól, hogy a gúny céltábláivá váljanak, vagy maga is a gúnylódók kórusához csatlakozik?

A mai éles, globális versenyben a vezetőikkel szemben fontos követelményként fogalmazódik meg a tehetségek megbecsülése, speciális igényeik kielégítése és megtartásuk a szervezetben. Nagyon jó, hogy ez a feladat előtérbe került, és a vezetők vonzóbb munkakörülményeket próbálnak teremteni a köztötségeket kevésbé kedvelő, nagyobb önállóságra törekvő, tehetséges munkatársak számára. A tékozló fiúról szóló példabeszéd azonban arra figyelmeztet, hogy akkor lesznek vezető atya a fiam számára, ha tisztességesen bánok minden béressel.

■ DR. PULAY GYULA

Laetare vasárnapjára Örvendj, Isten népe! (Zsolt 84,3)

Egyszerű útszéli fészületek és nagy művészek megrázó töviskoronás Krisztus-ábrázolásai mélyen a szívünkbe vésték a szenvedő Jézus arcát. Ézsaiás próféta is így szólt róla: Ő „*a fájdalmak férfia.*”

Kár, hogy hitünkben megfélekedünk Jézus örömeiről. Jézus nem világfájdalmas megváltó volt, nem mártírral járt Galilea gyönyörű tájain. Volt öröme, amelyet örökül hagyott tanítványainak. A Krisztus-öröm nem „euforikus lebegés”, nem mámor, nem külső körülmények eredője. Ezt az örömet Jézus a mennyből, az atyai házból hozta magával, hogy megossza velünk, akik lelkünk mélyén ezt az örömet szomjazzuk. Az öröm a szeretet termése. Jézus nagy szeretetének nagy az öröme.

■ MADOCSAI MIKLÓS

***

Kedves Uram! Adj nekem bátran örvendező kedvet, jó kedélyt és örömet. Mert mindez a te ajándékod; ha te nem adod, magamtól nem telik. Ezért most a Krisztusért kérek, adj nekem bátran vidám kedvet, tiszta örömet és jó kedélyt. Ámen.

■ LUTHER MÁRTON

(Dr. Hafenschner Károly fordítása)

SEMPER REFORMANDA

„Ezért a legjobb dolguk azoknak van, akikre a halál és az ördög kísértve támad szüntelen, s nekik adatik a legkényelmesebb módon, hogy erős hitel higgyenek, és semmi se árthasson nekik, mert az van a birtokukban, amit sem halál, sem ördög, sem bűn meg nem csorbíthat: törjön rájuk

bár halál, ördög és bűn, kárt bennük nem tehetnek. Ugyanígy tett Krisztus is a magasságos szentség szerzetetésénél. Ráijesztett ott bőszen tanítványaira, és megrendítette a szívüket, midőn azt mondta, hogy el kívánja őket hagyni, ami nekik igen fájdalmas volt (Mt 26,2), és így szólt: »*Egy közületek árul el engem.*« (Mt 26,21) Avagy úgy vélték, hogy nem vették ezt a szívüket? E szavakat biztosan nagy istenfélelemmel hallgatták, és úgy ültek ők, akárha mindnyájan Isten árulói lettek volna. És csakis miután mindgyökijüket belső remegéssel és mély szomorúsággal töltötte el, amit mondott, szerzetette a magasságos oltári szentséget az ő vigaszukra, és azzal bátorította őket, hogy e kenyér a megszomorodottak vigasza, a beteg orvossága, a haldoklónak pedig élet, minden éhező étke, minden szegény és nélkülöző valódi kincse.”

► Luther Márton: Nyolc böjti prédikáció (Szebik Zsófia fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

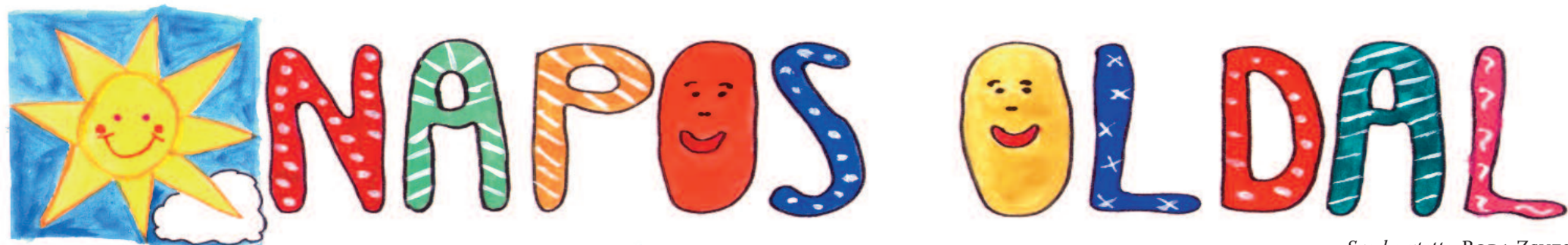
„*Ha a búzaszem nem esik a földre, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros termést hoz.*” (Jn 12,24)

Böjt 4. hetében az *Útmutató* reggeli és heti igéi böjti örömeink forrásáról,

Krisztus áldozatáról szólnak. A búzaszemsorsú Jézus az élet kenyere (lásd Jn 6,35.48). Ő szeretett és vére által megszabadított bűneinktől minket. „*Aról ismertük meg a szeretetet, hogy Jézus az ő életét adta értünk.*” (1Jn 3,16; LK) Az élet kenyere hit által lehet a miénk; de hogyan ismerhetjük meg? Jézus ma is ezt válaszolja: „*Ha valaki nekem szolgál, engem kövessen; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is... aki pedig gyűlöli az életét e világon, örök életre őrzi meg azt.*” (Jn 12,26.25) Így láthatjuk örökké. Laetare – „*Örüljétek Jeruzsálemmel!*” (Ézs 66,10) Pál a próbatételben is a minden vigasztalás Istent dicsőíti: „*Mert amilyen bőséggel részünk van a Krisztus szenvedéseiben, Krisztus által olyan bőséges a mi vigasztalásunk is.*” (2Kor 1,5) Az Isten jószágára emlékezteti népét Mózes a pusztában: „*...mannával táplált... Így adta tudodra, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem mindazzal..., ami az Úr szájából származik. (...)* Mert jó földre visz be..., ahol nem kell szűkösen enned a kenyeret, és nem szűkölködsz semmiben sem...” (5Móz 8,3.7.9) „*Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm.*” (GyLK 683) És ez nem csak Dávid megtapasztalása. Istennek mindig igaza van; szenvedései közepette jutott erre a felismerésre Jób: „*Igaz, tudom, hogy így van: hogy is lehetne igaza az embernek Istennel szemben? (...)* Mert ő nem ember, mint én... Nincs is köztünk döntőbíró...” (Jób 9,2.32–33) Jézus barátai engedelmeskednek parancsolatának: „*úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket*” – ez az igazi tanítványság próbaköve. Aki Krisztusban marad, az a szeretetben marad: „*Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek, és örömetök teljessé legyen.*” (Jn 15,12.11) Luther szerint „*Az öröm titka ez: Tartsa magát az ember teljes szívvel az igéhez, vigasztalván magát Krisztus drága ígéretével, hogy ő az Atyával együtt velünk marad, megoltalmaz. A mi örömünk örökké megmarad, mert örök a fundamentuma is!*” Pál örömeinek oka: „*...mi is hiszünk, és azért szólunk!*” S tudja, hogy Isten „*Jézussal együtt minket is feltámaszt, és maga elé állít veletek együtt.*” Végső célja Isten dicsőítése; ő hitével látja a láthatatlant, „*a láthatatlanok pedig örökkévalók.*” (2Kor 4,13.14.18) Jézus missziója a heti igékben közölt búzaszemsors: „*Azért szeret engem az Atya, mert én odaadom az életemet, hogy aztán újra visszavegyem. ...magamtól adom oda... ezt a küldetést kaptam az én Atyámtól.*” (Jn 10,17–18) Ő Isten, vele egylényegű. A benne hívó, őt szerető és parancsait megtartó követőinek ígéri a Szentlelket és a találkozást: „*...ti megláttok, mert én élek, és ti is élni fogtok. Azon a napon megtudjátok, hogy én az Atyámban vagyok, ti énbennem, én pedig tibennetek.*” (Jn 14,19–20) Ő, „*Jézusom, Krisztusom, / Én szerelmesem! // Eggyé lenni kíván / A szívem veled, // Hogy így mindörökké / Teveled legyek...*” (EÉ 381)

■ GARAI ANDRÁS

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Hangyák

A rovarok világa csodálatos, és nagyon sok érdekességet kínál. Azok a gyerekek, akik kirándulni szoktak, biztosan láttak már hangyabolyt. Kisebbit, nagyobbbat – az osztrák Alpokban az erdei vöröshangyák egy méter magas és két méter széles várat is építenek.

A boly körül csak úgy nyüzsgő a rengeteg dolgozó, de a legfontosabb mégis a királynő. Ő mindig odabent marad, és csak egyetlen dolga van: petézik. Az ivadékat már a dolgozók ápolják.

Ha a kirándulás során hangyabolyt kerülsz el, ne bántsátok, ne rúgjatok bele, hanem figyeljétek egy kicsit a vár körül nyüzsgő tömeget. A bejáratoknál örök állnak, mindig készen arra, hogy az ellenséget – például egy idegen bolyból odatért hangyát – megtámadják. A többiek, a dolgozók hajnaltól estig úton vannak. A nagyobb bolyokból meghatározott utak

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

bolyt is meglékeli, hogy hosszú nyelvvel kiszedje a dermedt rovarokat.

A márciusi napsugarak langyos érintésére a hangyák felébrednek, és fekete tömegben sütkéreznek a boly tetején. Figyeljétek meg, amint a már felmelegedett állatok, egyik a

RAJZ: BUDAI TIBOR

vezetnek, ezeken közlekednek. Olyan ez, mintha egy zsúfolt utca forgatagát néznénk valahonnan felülről.

A hangyák egy része éppen kifelé indul, mások hazafelé igyekeznek, és a boly növelésére, erősítésére szolgáló apró ágacskákat, fenyőtűket vagy táplálékot cipelnek. Ezek gyakran jóval súlyosabbak és persze nagyobbak, mint a szorgalmas kis dolgozó, aki rágóival megragadva húzza, vonja, ráncigálja terhét a boly felé. Ha nagyon nehezen boldogul, a többiek segítenek, és akár hárman, négyen is cipelik a becses zsákmányt a vár belsőjébe.

A hangyák télen dermedten pihennek a boly mélyén, de néha kellemetlen látogatójuk akad. A zöld küllő, ez a piros sapkás, szép zöld harkály egész évben főleg hangyákkal táplálkozik, és erős csőrrel a fagyott

másik után, eltűnnek a bejárányílások egyikében. Ilyenkor hőt visznek le a vár mélyére, egy ideig ott vannak, leadják, aztán újra a felszínre jönnek.

A hangyák nagyon hasznos állatok, soha ne bántsátok őket!

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, hány hangya él a bolyban?
2. Mindegyik faj készít bolyt?
3. Hány évig él egy hangya?

Válaszok: 1. Több százszor, de akár több ezer is. 2. Nem, a trópusokon vannak például örökké masztrozó hangyák is. 3. A dolgozók legfeljebb három, az erdei vöröshangya körülbelül 15-21 évig.

Személykereső

▶ Fejtsétek meg az alábbi keresztrejtvényt! Ha helyesen oldottátok meg, a sárga négyzetek betűiből egy bibliai nevet olvashattok össze.

1										
		2				3				
4										
				5						
6										
						7				
8										

A keresett szó:

(Megfejtések: vízszintes: 3. fűrés; 4. Mária; 5. József; 7. Zebedeus; 8. Kálmán; Függőleges: 1. bor; 2. hajó; 3. fejlem; 5. Jordán; 6. halász.)

Mesenap Soltvadkerten

▶ Már hagyománynak mondható, hogy a Soltvadkerti Evangélikus Óvoda évről évre megrendezi a mesenapot. Idén a régió – Bócsa, Kiskőrös, Kiskunhalas, Szank, Tázlár és Soltvadkert – tizenegy óvodájából összesen harminckett (hét középső és huszonöt nagycsoportos) kisgyermek érkezett március 14-én, hogy a közönség és a zsűri előtt elmondhasson egy-egy mesét.

KÉVES ANDOR FELVÉTELE

Az egybegyűlteket a napot rendező óvoda vezetője, Lakatosné Hachbold Éva köszöntötte. A zsűri elnöki tisztét Valentinyi Erika, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Nevelési és Oktatási Osztályának óvodai referense töltötte be.

Helyezések és különdíjak is születtek (természetesen igen nagy öröm,

hogy az óvodások nagyon eredményesen szerepeltek), de egy gyermekrendezvényen fokozottan érvényes, hogy a részvétel legalább olyan fontos, mint a díj. Hiszen minden egyes elmondott mese mögött komoly gyermeki, óvodapedagógusi és szülői munka van. És azt se feledjük: öt-hat évesen a nézőkkel teli terem elé kiáll-

ni és egy hosszú mesét fejből, beleélés-sel, jól hangsúlyozva elmondani – nem kis teljesítmény!

A hétköznapokban egy ilyen rendezvény a felnőtteknek lélekemelő élményt jelent, a gyermekeket pedig büszkeséggel töltheti el. Várjuk a jövő évi mesenapot!

■ LEHOCZKI FERENC

Hittansegédanyagok a nagyheti és pünkösti ünnepekörhöz

A nagyheti és a pünkösti ünnepekörhöz kínál hittansegédanyagokat a Boldi Maci Kft. A *Virágvasárnaptól pünkösdig* című színes, valamint a *Nagyheti kerék* elnevezésű foglalkoztatólapok a kisebb korosztálynak készültek. A már írni-olvasni tudók a *Nagyheti szökekereső rejtvényfüzet* című kiadvánnyal eleveníthetik fel ismereteiket. Hitoktatók, óvónők figyelmeztetnek az A3-as méretűre összecukkozható, fából készült, hordozható asztali színházat ajánljuk, amelyhez a nagyheti-mennybemeneteli-pünkösti eseményeket megjelenítő szemléltető csomag tartozik. Bővebb információ a boldimaci.hu honlapon található. A kiadványok megrendelhetők Boda Zsuzsánál a 20/824-8283-as telefonszámon vagy a zsuzsa.boda@lutheran.hu e-mail címen.

Hogyan tovább, nyíregyházi evangélikusok?

Beszélgetés dr. Bálint Zoltánnal, a nyíregyházi gyülekezet régi-új felügyelőjével

► Egy évvel azután, hogy legutóbbi afrikai szolgálatának végétől a Bálint házaspár visszaérkezett szülővárosába, Nyíregyházára, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség felügyelőjévé választották dr. Bálint Zoltán vízépítő mérnököt. Az időközi választáson nagy többséggel tisztséget nyert felügyelőt böjt 2. vasárnapján, a délelőtti istentisztelet záró oltári szolgálata keretében iktatta be dr. Kovács László Attila igazgató lelkész. Az új tisztségviselővel Garai András, az egyházközség presbitere – lapunk *Heti útravaló* rovatának gazdája – beszélgetett az iktatást követő első képviselő-testületi és presbiteri ülés másnapján.

– Elsőként azt a tényt szükséges megosztanom olvasóinkkal, hogy az ismeretségünk éppen fél évszázados, ez magyarázza, hogy interjúalany és in-

terjúkészítő ezúttal kivételesen tegeződik. Emlékszem, hogy a megkonfirmált fiatalok számára Gáncs Aladár tartott vasárnap délután ifjúsági órákat, s testvéreiddel együtt te is oda jártál, majd Joób Olivér nyári tanyasi igehirdetéseit hallgathattuk a zöld pázsiton több százan, akik kibicikliztünk a bokortanyákra vasárnap délutánonként. És később Csizmazia Sándor parókáján is együtt vehettünk részt a fiatal felnőttek bibliáorán s a kirándulásokon. Arra is emlékszem, amikor családoddal együtt álltál a Nagytemplom oltára előtt egy virágvasárnapon, s a kerület püspöke, D. Szevik Imre kibocsátott benneteket az afrikai misszióba. Mikor is volt ez, és hová vezetett az utatok?

– Ez a kibocsátás 1996 tavaszán történt, amikor is feleségemmel és két kiskorú gyermekünkkel elindultunk a világ egyik tőlünk legtávolabbi és legelmaradottabb országába, Pápua Új-Guineába. A kiküldő a Bajor Evangélikus Egyház missziói intézete volt. Ekkor már tapasztalt mérnök-misszionáriusként indultam, hiszen 1985 és 1991 között a Lutheránus Világszövetség első kelet-európai mérnök munkatársaként Zimbabwében szolgáltam hat évig.

A küldetésünk harmadik része később, 2005-ben kezdődött, amikor én – kicsit más formában – az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezési Világszervezete, a FAO alkalmazottjaként dolgoztam Szomáliában, míg Bea, a feleségem a Nairobi Evangélikus Egyház keretein belül önkéntesként az egyik nyomornegyedben árvák, özvegyek és utcagyerekek között végzett életmentő munkát.

– Míg a fülemben cseng elhívási igéd, mellyel a külföldi szolgálataidat „indokoltad”: „Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjaztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok.” (Mt 25,35) Hogyan sikerült e küldetést „aprópénzre váltanotok”, találtatok-e vizet, az utóbbit mind fizikai, mind lelki vonatkozásban értve?

– Fizikailag, számokkal könnyű lenne igazolni munkám eredményességét: hány kutat, hány víztározót, hány öntözőrendszert, hány függőhidat építettünk, amely sok-sok embert mentett meg az éhhaláltól, és segített túl életük néhány nagy problémáján. Amit mi láttunk minden statisztikai adat mögött, az az emberek hálás pillantása a csapból folyó friss víztől, a mélységbe zuhanástól megvédő függőhidért, a füstmentes konyhakunyhóért. De mindenekfelett az élő víz forrásáért, Jézus Krisztusért, aki a félelem megkötöző hatalma helyett a szeretet szabadságát, az önzés és a bosszú bélyegje helyett a gondoskodás öröme és a sír sötét torkába torkolló mágia helyett az Istent dicsőítő örök élet bizonyosságát adja az őt szeretőknél.

– Tizennyolc év afrikai külszolgálat alapján bizonyára széles körű tapasztalataid vannak a hazánkon kívüli evangélikusság helyzetéről is. Hogyan látod, mik a legfőbb problémái ma a lutheránusok nagy családjának?

– Talán inkább csak a fejlődő világ evangélikusságának problémáiról szólnék, mert ezeket tapasztaltam személyesen. A legnagyobb gond a lakosság nagy része számára a mindennapi túlélés. Hasonlóan nagy probléma a törzsi hit, a törzsi szokások keveredése a keresztyénségben. A harmadik kihívás a „kinek higgyünk?” kérdése, a számtalan vallási irányzat beáramlása az országokba.

– E három missziós szolgálati állomáson szerzett tapasztalataidból miket tudsz, illetve szeretnél hasznosítani most, a második gyülekezeti felügyelői szolgálatodban?

– Többek között azt, hogy szükség van a szóbeli bizonyítékok cselekedetekkel való „hitelesítésére”. Azt, hogy nem szabad kettős mércét alkalmaznunk, egyet magunkra, egy másikat pedig másokra. Azt, hogy Isten a kövekből is támaszthat fiakat, és lelke legmélyén minden ember vágyik az Istennel való kapcsolatának helyreállítására. Ezért nem szabad senkit kizárni, nem szabad az Istenhez való közeledését nehezíteni a miáltunk megszokott elvárásokkal. Azt, hogy nem szabad kulturális szokásainkat össze-

keverni a hit kérdéseivel; Istent dicsérni nem csak úgy lehet, ahogy mi itt, Közép-Európában megszoktuk.

– A nagytemplomi beiktatáson csak röviden szóltál arról a három pillérrel, amelyekre építeni szeretnéd felügyelői szolgálatodat. E három közismert ígének – 1Kor 3,11; Jn 3,16 és Mt 28,18–20 – számodra mi a mai közös üzenete, amelyet érvényesíteni szeretnél a gyülekezeti közösségben?

– A mai keresztyéneknek nagyon komoly missziói feladataik vannak, a teremtett világ „sóvárogva várja” megjelenésüket. Jézus a missziói paranccsal küld ebbe a szolgálatba, az ő szeretetét adja, amikor a mi szeretetünk nem elég, és életünket és tevékenységünket arra az alapra építhetjük, amely ő maga.

– A tegnapi első közös képviselő-testületi és presbiteri ülés egyetlen főtémáját így határozta meg a meghívón: „Hogyan tovább, nyíregyházi evangélikusok?” Az ott elhangzott észrevételekből, javaslatokból miket tudnál olvasóink számára is általános gyakorlati tanácsként megfogalmazni, és mik voltak az ülés konkrét eredményei?

– A legfontosabb üzenet az, hogy a gyülekezet építése nem egyszemélyes feladat. A presbitériumra, az aktív gyülekezeti tagok mindegyikére nagy szükség van, ha el akarjuk érni céljain-

kat. Örömmel állapítom meg, hogy a tegnapi esti megbeszélésen nyilvánvaló volt a testületi tagok elkötelezettsége, amely remélhetőleg a megvalósítás küzdelmei között is megmarad.

– A következő választási ciklusig szól a mandátumod. Az előttünk álló kerekén négy esztendőben a gyülekezetet illetően mik a legfontosabb céljaid? Ez nem új kérdés, a választás előtti főrubrikáiban mindhárom jelöltnek feltették.

– Hadd adjam erre a kérdésre a főrubrikáiban elhangzott válaszaim lényegét. Először is: hirdetni és megélni Jézus Krisztus evangéliumát Nyíregyházán a teljes életünkkel. Aztán továbbadni Isten szeretetét minden formában. A hirdetett ígét „hite-

lesítjük” a rászoruló irányában kifejtett szolgálattal, a keresztyén szellemű, magas színvonalú oktatással. Harmadikként nyitni más keresztyének és a kívülről felé Nyíregyházán a „beszélgető egyház” szellemében. Jó lenne megszüntetni a keresztyén közösségek viszonylagos bezártságát és missziói lelkülettel nyitni más, elsősorban protestáns egyházak és a „világ” felé. Akkor is, ha ez új kihívásokat jelent.

– Végül engedj meg egy személyes kérdést. Arról a híradásokból is értesülhettünk, hogy egy éve, mióta hazajöttetek, járjátok az országot, és ahová csak hívnak, beszámoltok missziói munkátokról, tapasztalataitokról. A nyári missziói konferencián is találkozhatunk majd veled, olvastam a Híd magazin programajánlójában. És ezeken túlmenően milyen célokat tűztek magatok elé – feleségeddel együtt – hosszabb távra, mit szeretnétek megvalósítani?

– Természetesen civil foglalkozásunkat is folytatjuk. Én mérnöki szakértőként tevékenykedem, Bea angolt tanít. Folytatjuk a Nairobiiban elkezdett munkát az árva gyerekek és özvegyasszonyok között, és mindketten aktívan szeretnénk dolgozni az újonnan alakuló nyíregyházi munkacsoportokban. És örömmel készülünk első, májusban születendő unokánk fogadására.

■ GARAI ANDRÁS

Márványtáblát kapott Balczó, aki ma is példakép

► Márványtáblát kapott szülővárosában Balczó András háromszoros olimpiai és tízszeres világbajnok öttusázó. A hetvenöt éves sportoló ma is példaképnek számít Kondoroson.

Balczó András evangélikus lelkészcsaládban született a Békés megyei Kondoroson. Másfél éves volt, amikor édesapját Nyíregyházára helyezték. „Nem tudok elszakadni, akárhogy is, másfél éves voltam, amikor innen elkerültem. Semmi emlékem nincsen, de Kondoros ugyanolyan közel van hoz-

zám, mint az a Nyíregyháza, ahol tizenhat és fél évet éltem, egészen ’56-ig, úgyhogy nekem óriási megtiszteltetés, hogy egy márványtáblát avatnak, amin rajta vagyok” – jelentette ki a háromszoros olimpiai bajnok öttusázó.

Első olimpiai aranyérmét csapatban szerezte 1960-ban Rómában. A második szintén csapatban 1968-ban Mexikóvárosban. Négy év múlva meglelt az egyéni olimpiai bajnoki cím is Münchenben. Kondoros leghíresebb szülőtte 2008-ban díszpolgári címet kapott.

„Vallotta folyamatosan, egész élete

során, és vallja a mai napig, és vállalja, hogy ő itt született, Kondoroson. Ezért mindenféleképpen kötődnek, különösen kötődnek a kondorosiak az

ő személyéhez. Néhány évvel ezelőtt díszpolgárrá is avattuk, és nagyon-nagyon fontos volt ez a mai nap azért, mert személyesen is találkozhattak vele a kondorosiak, most már nem először, és hallhatták azt az embert, aki a sikerei ellenére hihetetlen szerénységgel, alázattal áll a saját életútjához” – mondta a kiválóságról Dankó Béla polgármester.

Kondoroson Balczó András ma is példakép. A néhány éve elindított városi vívószakosztályba változatlanul sok a jelentkező.

■ RÁ
Forrás: mno.hu

ALLÁSHIRDETÉSEK

Felhívás álláshelyek betöltésére

A Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Presbitériuma kifejezte szándékát arra, hogy pedagógiai szakmai szolgáltató köznevelési intézményt alapít.

Az Evangélikus Pedagógiai Szakmai Szolgáltató Központ előreláthatólag 2014. szeptember 1-jén kezdi meg működését.

Pedagógiai előadó, pedagógiai szakértő munkakörökbe (elsősorban teljes munkaidőben) várjuk azoknak a leendő munkatársaknak a jelentkezését, akik legalább tíz évén át kiemelkedő, eredményes szakmai munkát végeztek, és kifejezetten jó együttműködési és kommunikációs készséggel, szociális kompetenciákkal rendelkeznek. A pedagógus-szakvizsga előfeltétele az alkalmazásnak. Előnyt jelent evangélikus köznevelési vagy szakmai szolgáltató intézményben szerzett tapasztalat.

Jelentkezni lehet Varga Mártánál, az országos iroda nevelési és oktatási osztályának vezetőjénél önéletrajz és motivációs levél elektronikus úton történő megküldésével. Levelezési cím: 1085 Budapest, Üllői út 24. E-mail cím: marta.varga@lutheran.hu. Jelentkezési határidő: április 17.

Jogi asszisztens – MEE Jogi és Testületi Osztálya

A Magyarországi Evangélikus Egyház Jogi és Testületi Osztálya felvételt hirdet jogi asszisztens álláshely betöltésére.

Feladatok: jogászok munkájának támogatása, segítése • levelek, sablonszerződések, nyomtatványok megírása • közreműködés a testületi munkában, jegyzőkönyvek készítése • a jogi és testületi osztály szerződéseinek nyomon követése • Takarnet és egyéb állami nyilvántartási rendszerek használata

Elvárások: jogi asszisztensi vizsga • gépirás (10 ujjas vakon gépelés) • magas szintű szövegszerkesztési ismeretek • jó kapcsolatteremtő és szervezőkészség • precizitás

Előnyök: azonnali kezdési lehetőség • egyházi ismeret

Jelentkezés: dr. Benkő Ingridnél, a jogi és testületi osztály vezetőjénél önéletrajz és motivációs levél megküldésével és a fizetési igény megjelölésével e-mailben: ingrid.benko@lutheran.hu

Jelentkezési határidő: április 10.

Jogi előadó – MEE Jogi és Testületi Osztálya

A Magyarországi Evangélikus Egyház Jogi és Testületi Osztálya felvételt hirdet jogi előadó álláshely betöltésére.

Feladatok: részvétel az egyház jogalkotásában, testületi munkájában • egyházi jogi személyek tanácsolása • beadványok, okiratok szerkesztése, szerződés-előkészítési feladatok elvégzése

Elvárások: jogi diploma • legalább két év szakmai gyakorlat • jó kapcsolatteremtő készség • eredményorientált gondolkodás • magas szintű szövegszerkesztési ismeretek

Előnyök: azonnali kezdési lehetőség • egyházi ismeret

Jelentkezés: dr. Benkő Ingridnél, a jogi és testületi osztály vezetőjénél önéletrajz és motivációs levél megküldésével és a fizetési igény megjelölésével e-mailben: ingrid.benko@lutheran.hu

Jelentkezési határidő: április 10.

A szentbékai kőtenger

A teremtett világ „működésének” alapfeltétele a H₂O kémiai képlettel leírt vegyület, a víz jelenléte. Bolygónkon megtaláljuk folyó- és állóvizek formájában, jégbe fagyva, légnemű halmazállapotban, valamint az élő organizmusok, így saját testünk összetevőjeként.

A Naprendszer élettelen égitestjein is rábukkanhatunk. Szilárd formában a Hold pólusközei, örökké hideg krátereinek mélyén, a Mars jégcsapkáiban, az üstökösök magjában. Folyékony állapotban – az Antarktisz Vostok-tavához hasonlóan – a Jupiter holdjának, az Európának a vastag jégtakarója alatt, továbbá gejzírek által kilövellve a Szaturnusz Enceladusán. Ugyanakkor felszíni folyadék – a Földön kívül – kizárólag a gyűrűs bolygó vastag felhőzettel fedett Titán holdján hullámzik: számunkra oly idegen metántavak és tengerek formájában.

Ha a földi állóvizek tekintetében vizsgálódásunk tárgyát földrajzi értelemben szűkítjük, történelmi határokba ütközünk: Trianonnal elvesztettük tengeri kapcsolódásunkat. Ha viszont kronológiai értelemben tágítjuk, a

mai Magyarország területén is tenger nyomokra bukkanunk. A Balaton-felvidéki Káli-medence több települése is az egykor itt hullámzó Pannontenger lenyomatát őrzi.

A leglátványosabb a festői Szentbékai határában elterülő kőtenger: hatalmas sziklák egymás hegyén-hátán, akár hosszú sétát is tehetünk a „tengeren”. Alapját az egykori tengeri homok- és kavicsüledék, homokturzsok képezték. Ezt aztán újabb több millió éves folyamat részeként úgynevezett kovás oldatok járták át, és „kőkeményé” cementálták. Mindeközben a megmaradt, lazább homokos összetevők az erózió martalékává váltak.

Az óriás sziklatömbök közül érdekességével is kiemelkedik a Kelemenkő, mely az úgynevezett ingókövek közé tartozik. Nehéz megítélni, hogy rajta hintázva vagy alatta állva érzi magát kellemetlenebbül az ember, bár kétségtelenül érdekes élmény kipróbálni a hatalmas „mérleghintát”: a több tonnás kőlap játszótéri módon mozog az alatta fekvő tömbön.

■ REZSABEK NÁNDOR

A SZERZŐ FELVÉTELE

HIRDETÉS

Nyugdíjas lelkészcsaládok találkozója

A nyugdíjas lelkészcsaládok köre április 4-én délelőtt fél tízkor tartja összejövetelét a Deák téri gyülekezet termében. Kovácsné Tóth Márta tart beszámolót az Egyházak Világtanácsának koreai nagygyűléséről, amelyen maga is részt vett.

Megyaszi László Kálmánra emlékezem

(1943–2014)

Megyaszi László Kálmán lelkész 1943. május 30-án született a Békés megyei Csorváson földművelő családban. Az orosházi gimnáziumi évek után 1966-ban végezte el az Evangelikus Teológiai Akadémiát.

Először Orosházán volt négy évig segédlelkész. Itt kötött házasságot 1968-ban Zelenka Irén Évával, és itt született első gyermeke, László is.

Ezután két évig helyettes lelkész Orosházán és Szentotornán. Először Szentotornán lett egy évig parókus lelkész, itt született meg második gyermeke, Enikő. Azután tizenhat éven át Ambrózfalván végezte lelkészi szolgálatát. Végül 1989 júliusától 2010 júliusáig, huszonegy éven keresztül volt a Lucfalvi Evangelikus Egyházközség lelkésze. Összesen negyvennégy évig szolgált lelkészként, hirdette Isten ígését mindenkinek, míg végül hetven év után ahhoz az Úrhoz költözött, akiről mindig bizonyosságot tett. Ennyi egy lelkészet számokban kifejezve.

Én azonban a számokra nem emlékezem, azokat úgy kellett összegyűjtenem. Én csak egy emberre emlékezem, akiről másoktól is sokat hallottam, és akit magam is megismerhettem. Igaz, csak 1990-ben, amikor leányával, feleségemmel együtt jártunk a teológiára.

Mindig sietett valahová. Talán szolgálni, mert számára ez volt a legfontosabb. Nemcsak igehirdetéssel, hanem, ha kellett, kétkezi munkával is. Hol itt, hol ott segített fát rakni, szemet lapátolni vagy más szükségességet végezni másoknak; az-

után pedig a szolgálatokra készült. Szolgálati helyein ezért mindenhol szerették, nemcsak a gyülekezeti tagok, hanem a falvak egész közössége. A pártállami időkben még a más nézeteket vallók is elismerték és becsülték emberségét, segítőkészségét, hitét. Mindig örült, ha valaki azzal a kéréssel kereste meg, hogy valamilyen egyházi vagy ép-

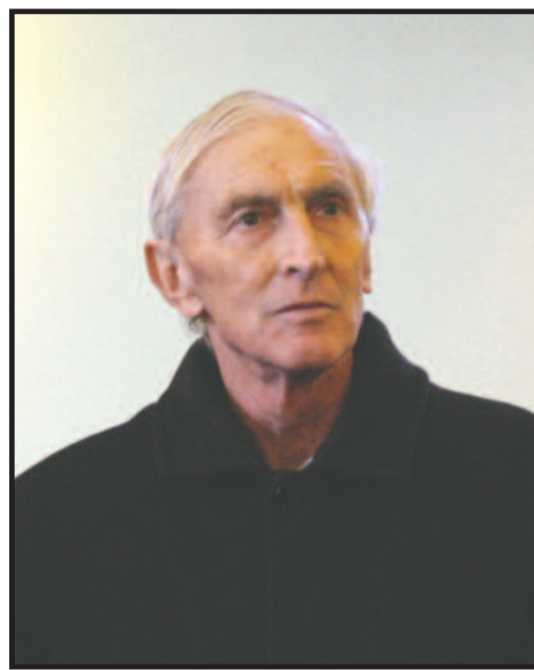
Nemigen panaszkodott. Inkább az ittmaradottakkal, ha neki el kell mennie. Igyekezett mindent elrendezni: pénzügyeket vagy éppen a lakás dolgait. Nagy segítségére voltak ebben a lucfalvi gyülekezet tagjai és lelkésze, a szomszédok és falubeliek, akik mindenben mellette álltak. Háromszáz kilométerre lakó hozzá-

tartozóként nem lehet eléggé megköszönnünk azt a segítséget, amelyet ők adtak a mindennapos dolgok és a betegség egyre nehezedő terhének hordozásában. A hétköznapiakat pedig – különösen az utolsó fél évben – fia jelenléte és segítségével elhordozhatóvá. Vele így emlékezem mindazal a sok történettel együtt, amelyeket szívesen mesélt életéből, szolgálatából.

De ha valóban emlékezni akarunk, akkor tesszük ezt helyesen, ha nem az emberre gondolunk csupán, hanem sokkal inkább arra, akit ő is hirdetett, akibe maga is kapaszkodott. Arra a Krisztusra, aki neki is példát

adott a mások iránti szeretetben, és akit hirdetett minden szolgálati helyén vagy éppen az ország sok területét bejárva különböző nyári vagy egyéb szolgálati alkalmakon. Azt a Krisztust, akiről minden beszélgetés során szólt. Azt a Krisztust, akiben mennyei Atyánk a bűnököt megítéli, de a bűnös embert magához emeli. „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn 3,16)

■ RÁC DÉNES lelkész

pen világi témában írt dolgozatához segítséget, irodalmat, útmutatást adjon.

Utolsó szolgálati évében kiderült, hogy betegséget hordoz. Nyugdíjaként élhetett 2010 augusztusától saját házában gyülekezete szóróanyagfalujában, Nagykeresztúron feleségével és fiával. A betegségre aggódva gondolt, amikor feleségéről volt szó. Mi lesz vele, hogyan segíthetne? De felesége halála után saját betegségét türelemmel viselte.

Istentiszteleti rend • 2014. március 30.

Böjt 4. vasárnapja (Laetare). Liturgikus szín: lila.

Lekció: Gal 4,21–31; Ézs 54,7–10. Textus: Jn 6,48–59. Énekek: 360/357., 365.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Balicza Iván; de. 10. (német) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv., szuplikáció) Koch Szilvia ötödéves teológushallgató; du. 6. (szuplikáció) Koch Szilvia ötödéves teológushallgató; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér de. 10.** dr. Lászlóné dr. Agod Anett; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovsky Éva; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhitat) Smidélus Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; du. 6. (ifjúsági zenés istentisztelet) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románé Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Románé Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkőczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) Gáncs Tamás; du. 6. (vespera) Schulek Máttyás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. (úrv.) Missura Tibor; **XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (Taizé-ima) Szántó Enikő; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv., szuplikáció) Koch Szilvia ötödéves teológushallgató; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Molnár Lilla; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsi út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; du. 6. (úrv.) Tamásy Tamásné; **Pestújrhely, XV., Templom tér de. 10.** (úrv., szuplikáció) Pápai Attila; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér de. 9.** Kovács Áron; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kovács Áron; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Nagyné Szeker Éva; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. de. 11.** Nagyné Szeker Éva; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Éva; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér de. fél 11.** Zólyomi Máttyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Alacsony küszöb

A *Basecamp* nevű csoportmunka-támogató alkalmazás egyik fejlesztője nyilatkozta régebben: lehet, hogy az emberiség egy korábbi korszaka a mainál élhetőbb, erkölcsösebb vagy valamilyen más szempontból jobb volt, mindenesetre a jelenlegi internet mellett képzelhető csak el, hogy bárki egy egyszerű ötletre alapozva világszinten sikeres vállalkozást indítsón, miközben nem is kell ehhez nagy tőkével rendelkezni. Így bármennyire vonzó is lehet egy más időben eltöltött élet, ő bizony nem utazna vissza az időben.

És igaz is van, egy webes technológiákra épülő projektek mindössze egy számítógép, internetkapcsolat és megfelelő tárhely kell, vagyis a belépesi küszöb valójában igen alacsony. A *Basecamp* a mai világ egyik sikerterméke, milliók használják világszerte, és milliommossa is tette a fejlesztőit – de persze sok célja lehet egy embernek, amikor internetes projektet indít, nem csak a meggazdagodás.

Azt mondják, hogy a tömegtermelés kora lejárt. Persze ez így nem igaz: látjuk a sok *iPhone*-nal vagy *Samsung* tablettel rohagálót. A kedvelt márkák esetén ugyanis az értékesített készülékek mennyisége inkább a százmillió tartományba esik. Ugyanakkor ezek a termékek rengeteg kiegészítő termék piacának az alapját vetik meg. Elvégre ha valaki vásárol egy telefont, akkor általában tokot is vesz hozzá, ha szeretné megővni a karcolásoktól vagy a töréstől. A nagy gyártók pedig ezzel a szeg-

mennel általában már nem foglalkoznak, illetve esetleg mi, fogyasztók sokkal inkább látunk a készüléket egy iparművész által tervezett zsákocskában, mint gyári „egyenruhában”.

Ezekből ugyanakkor általában nem lehet milliós darabszámot eladni – viszont ha a piacunk az egész világ, akkor a *long tail* lehetővé teszi, hogy egy kézművesmester mégis megtalálja a számítását. A *long tail*, azaz a „hosszú fark” elmélete azzal foglalkozik, hogy a nagy mennyiségben eladható, egyforma termékek mellett létezik a kis darabszámú értékesíthető és egyedi termékek piaca is. E termékek is hoznak akkora bevételt, hogy sikeres üzletet lehet építeni rájuk. Persze jobbra csak az interneten, hiszen csak az elektronikus webáruházak polcainak kapacitása végtelen.

Ezt az üzleti modellt pedig nem a tömegmédia fogja kiszolgálni – a vásárlás, illetve már maga a termékek megismerése is jórészt az ismerősök általi hírverés révén történhet meg. Természetes és logikus ugyanis, hogy ha kitálunk egy terméket, akkor először az ismerőseink körében próbálunk meg vevőket találni rá, és így a hírverés nem akkora gond, mint a megfelelő fizetési lehetőség kiválasztása.

Nem is olyan régen a *Moly.hu* könyves közösségi oldal két tagja elhatározta, hogy az oldal kreatív tagjainak írásaiból kiadnak egy kötetet, úgyhogy pályázatot írtak ki rá. Mivel egyiküknek sem volt ehhez megfelelő tőkéje, azt ta-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

lálták ki, hogy a kötet szerzői dobják össze az előkészítési és a nyomdaköltséget, és majd az értékesítés bevételeiből visszakapják. Végül külső tanácsra a nemzetközi *Indiegogo* oldalon indítottak kampányt (goo.gl/1xA1q1).

Ez a *crowdfunding* – vagyis a közösségi finanszírozást segítő – oldal lehetőséget ad arra, hogy az ötletek meghirdetői támogatásokat szerezzenek, és az így összegyűlt pénzből valósítsák meg projektjüket. A kampány sikerrel is járt, a célként kitűzött 500 dollár helyett 824 dollár folyt be, így a *Tetovált mementó* című kötet a tervezett kétszáz példány helyett négyszázban fog megjelenni. Mindez a közösségi finanszírozás bőrébe bújtatott előrendeléseknek köszönhetően. A *Moly* pedig nemcsak a megfelelő szerzőket szálította a projekthez, hanem a kellő hírverési felületet is biztosította.

Persze a négy száz darab egyelőre még jóval elmarad a sikerkönyvek példányszámaitól, ugyanakkor az ötlettel a késztermékig szinte csak elszántásra, közös akaratra és tevékeny magatartásra volt szükség, no meg a mindenki által elérhető lehetőségek kreatív használatára. Ha valakinek támad egy jó ötlete, érdemes elgondolkozni azon, hogy ez az út számára is járható-e.

■ N. B.

EVÉL&LEVÉL

Ukraina kapcsán – újra

Igazán nem igényel túl nagy lélektani ismeretet és beleérző képességet, hogy sok bajjal, nehézséggel küzdő, szellemi zűrzavarban vergődő társadalmunkban felismerjük azokat az embereket (a médián keresztül is), akik hibákkal tele, de mégis – elsősorban nem a saját hasznukat keresve – fáradhatatlanul küzdenek az ország felemelkedéséért (úgy, hogy szinte előttünk öregszenek meg). Úgy gondolom, egyházi téren ilyenek a püspökeink is. És mindezt mértékadó stílusban teszik.

Nagyon fáj, hogy *Fabiny Tamás*, aki az *EvÉlet* március 9-i számában *Könyörgés Ukrajnáért* címmel a püspöki rovatban felvállalta ezt a mindenkit érintő, aktuális témát, és mélységes aggodalmát fejezte ki az ország, de elsősorban a kárpátaljai magyarok sorsa iránt, lesújtó kritikát kapott. A kritika szerint az egész írásból csak néhány sor érdemes a közlésre.

Nagyon sajnálom, hogy az a bizonyos néhány sor nem a kárpátaljai magyarokra vonatkozik!

Nemcsak „Dona nobis pacem”, de „Miserere nobis” is! Könyörülj rajtunk, Urunk!

KINCZLER IRÉN kárpátaljai magyar

HIRDETÉS

EBBE-előadás

Az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) által rendezett tavaszi előadás-sorozat címe: *Vedd és olvasd! – Interaktív bibliatanulmányok*. A következő alkalom április 10-én, csütörtökön 17 órakor kezdődik az országos iroda (Budapest VIII. ker., Üllői út. 24.) utcáról nyíló termében. Téma: *A Szentlélek gyümölcse* (Gal 5,22–25). Előadó: *Deák László* lelkész.

Koncert Békásmegyeren

Április 6-án, vasárnap 17 órakor koncert lesz a békásmegyeri evangélikus templomban (1038 Budapest, Mező u. 12.). Műsoron *Salamone Rossi: Héber zsoltárok, himnuszok, énekek* (1622). Énekel az *A:N:S Chorus: Gavodi Zoltán, Opicz József, Czier Zoltán, Újházy Márton, Kéring László, Mizsei Zoltán, Koncz András, Benkő Pál*. Vezényel: *Bali János*. Közreműködik: *Borsos Ágnes, Varga Ferenc* – hegedű, *Koltai Katalin* – lant, *Pétery Dóra* – orgona.

► **Legalább húsz-, de akár negyvenezernél is lehetett annak a vérengzésnek, amelyet 1944–45 folyamán a Délvidéken a kivonuló magyar honvédség nyomában Tito parancsára hajtott végre a jugoszláv partizánhatalom. Évtizedekig még beszélni sem volt szabad a történekről, nemhogy megemlékezni. A hetvenedik évforduló alkalmából március 21. és 23. között a Keresztény Értelmiségi Szövetsége (KÉS) helyi partizánok, a Keresztény Értelmiségi Körrel (KÉK) szervezett körutazást az emlékhelyekhez és a tömegsírokhoz.**

Emberi csontok a kutyák szájában

„Halál a fasisztákra, szabadság a népeknek” – e szöveg jegyében látott a háborús bűnösnek kiküldött, valójában ártatlan magyarok és németek legyilkolásához a Tito vezette partizánhatalom. Hogy valójában miről volt szó, azt a kivégzéseket végrehajtó kommunista belbiztonsági erő, az Ozna (népvédelmi osztály) vezetője világossá tette, amikor egy levéltári dokumentum tanúsága szerint arról írt, hogy a terület délszláv jellegének megőrzése a cél.

„Előre eltervezett népirtás folyt itt” – szögezte le *Forró Lajos*, aki nagyapja révén maga is érintett a szomorú eseményekben. A témát kutató történész felmenőjének martonosi házát vásárolta vissza, hogy az áldozatoknak emléket állító múzeumot rendezzen be feketére festett szobáiban.

Az összeszedett férfiakat – de olykor nőket és gyerekeket is – napokon, heteken át a város- és

Jelöletlen sírok a Délvidéken

a község házában pincében tartották fogva, kínzásoknak téve ki őket. Üvegcserepekre kellett feküdniük, szöges bakancsokkal tapodtak rajtuk, szíjat hasítottak a hátukból, szöveget vertek a körük alá, vagy sztálinkesztályba – a hastáji hajón vágott sebekbe – dugták a paprikával, sóval hintett kezüket. A lelkészeket, papokat sem kímélték: partizánok provokálták őket, a martonosi plébános hímtagját pedig fogóval marcangolták.

Az egyházi személyek legnagyobb bűne többnyire az volt, hogy pár évvel korábban hálaadó istentiszteleteket és miséket tartottak a Délvidék Magyarországhoz való visszacsatolásakor. De a többiek sem követtek el ennel súlyosabbakat: a partizánok véres tevékenységének jogszerűségét igazolni hivatott dokumentumok többsége csak a gyilkosságok után, koholt vádak alapján, koncepciók eljárási keretében született. Ha született egyáltalán ilyen. A megkínzott embereket csak kihajtották a Duna-vagy a Tisza-partra, a falu melletti erdőbe, dögtemetőbe vagy a városi szemétdombra, és ott halomra lőték őket. Akiket nem a folyó vitt el, azokat nem túl mély tömegsírokba hányták, így később előfordult, hogy végtagjaikat, csontjaikat kóbor kutyák vitték vissza a faluba.

Felemás szembenézés

Forró Lajos szerint az elhunytak rehabilitációja bár nem zökkenőmentesen, de szépen halad. „Most a tömegsírok feltárásáért és a holtak méltó eltemetéséért küzdünk. És ha a szerb állam erre nem lesz hajlandó, akkor mi fogjuk megadni nekik a végső tisztességet, Belgrád szegényére” – hangsúlyozta a történész, aki nemcsak a legyilkolt tízezreket, hanem az árván maradtakra és az özvegyekre is a partizánok áldozataiként tekint. Csurogról azon a földúton döcögött ki a buszunk az egykori dögtemető buckáihoz, amelyen annak idején nemzettársainkat is kivitték, hogy ott lemészárolják őket. A keresztre feszített Krisztussal megjelenő apát és árván maradt fiát ábrázoló, tavaly a magyar és a szerb államfő jelenlétében felavatott emlékmű környezetében gaz nő és tehenek legelnek.

Ha visszanezünk a településre, csak a pravoszláv templom három tornyát látjuk, az egykor há-

romezernél is több magyarnak otthont adó település katolikus templomát ugyanis lerombolták, megmaradt híveit elűzték. Ma csak körülbelül száz honfitársunk él a helységben. Utunk során a helyiek közül többen is nehezményezték, hogy míg a magyar államfő igen, szerb kollégája a tavalyi csurogi megemlékezésen sem kért bocsánatot a másik néppel szemben elkövetett bűnökért.

A felemás szerb szembenézésre hívta fel a figyelmet *Matuska Márton* publicista is, aki az újvidéki

Az újvidéki emlékhely keresztje előtt

ki emlékhelyen szóva tette: bár a város képviselői ma már eljönnek a megemlékezéseikre, a pravoszláv egyház először és azóta is csupán a tavalyi csurogi emlékműavatáson volt jelen. A téma kutatója elmondta: magánkezdeményezésként többször is száz fehér fakeresztet helyeztek el az áldozatok emlékére az egykori, mára gazzal benőtt császári-királyi katonatemető területén, de azok az éjszaka leple alatt mindig eltűntek. Az újvidékiek most *Makovecz Imre* terve alapján monumentális emlékoszlopot szeretnének állítani Dunába lőtt elődeik számára, de a hatóságok folyamatosan akadályokat gördítenek kezdeményezésük elé.

Szentek és hősök a világnak

A magyar állam részéről a keresztény értelmiségiek emlékjátának szabadkai állomásán *Rétvári Bence* szólalt meg. A Közigazgatási Minisztérium államtitkára a Zentai úti temető városi szeméttel lepleltenül szomszédos tömegsírja fölött elmondta: az emberi gonoszság mindig is jelen volt a világban, ám nem mindegy, hogy egy rendszer az emberekben élő rosszra vagy jóra építi-e fel ha-

talmát. Szerinte a kommunizmus az előbbire alapozott, márpedig fontos, hogy az állam az alapvető morális, ha úgy tetszik, keresztény értékekre és ne azok tagadására épüljön. Rétvári Bence úgy látja, a hit a nemzetek megbékélését is segítheti, mert ha a keresztény testvért látjuk egymásban, nem ismétlődhetnek meg a hetven éve történekek.

Osztie Zoltán a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával megvalósult emléktúrán délvideki és anyaországi résztvevőit a búcsúzások – a történekek és az érintett családtagok megannyiszor elhangzott kérését ismételve – arra szólította fel, hogy adják tovább környezetükben az itt szerzett ismereteket és érzéseket, hiszen az több tárgyi tudásnál – tanúságtétel is. A KÉS elnöke szerint a tragédia máig hat, nyoma kitorolhatatlanul ott van a szívekben és a lelkekben, olyan sebet okozott, amelyet ma is gyógyítani kell. A katolikus pap végül arra figyelmeztetett: a tragédiával szembeállva magyarként ne a keserűség és az abból fakadó önfeladás legyen úrrá rajtunk, hanem erősödjön az önbecsülésünk, hiszen szeretket és hősokeket adtunk a világnak.

A kegyeletét leróvó csoport tagja volt *Kéthelyi Mátyás*, a Budapest-Fasori Evangelikus Gimnázium tanára is, aki az *Evangelikus Életnek* elmondta: meglátása szerint fontos,

hogy a tragédia sok évtizedes szerbiai és anyaországi elhallgatása után végre feltárjuk és kibeszéljük a történeket, méltóképpen megemlékezve az áldozatokról.

„Ezek az emberek vértanúhalált haltak a hitükért és a magyarságukért, hiszen azért meszározták le őket, mert nem kommunisták és nem délszlávok voltak. A mártírok lélekben segítenek nekünk, hogy megőrizhessük azokat az értékeket, azt az önazonosságot, amelyért ők az életüket adták” – fogalmazott a tanárember, akinek feltett szándéka, hogy diákjait is elvigye a Délvidékre. „Látniuk kell, hogy vannak olyan történelmi szituációk, amikor az embernek még ezt is el kell szenvednie az igazságért. Legyenek erre főkészülve, és tudják hitüket és a hazájukat úgy szeretni, ahogy a tömegsírokban nyugvó áldozatok – tette hozzá Kéthelyi Mátyás, hangsúlyozva: – Fontos, hogy ne gyűlölet és frusztráció támadjon bennünk a látottak miatt, hanem tudjunk megbocsátni. Mert a mi erőnk nem a bosszúállásban rejlik, hanem a mártírok példájából merítjük”

■ KISS SÁNDOR

A délvideki evangélikusok nagyobb része szlovák és német, kisebb része magyar nemzetiségű volt a világháborút követő népiirtás idején. A megtorlás a német és a magyar közösségeket érte. Összesen harminchét német lelkész, köztük *Philipp Popp* püspök és *Wilhelm Kund* pancsovai esperes esett áldozatul. Magyar evangélikus lelkész nem volt az áldozatok között, de őket is zaklatták, bebörtönözték. Számos evangélikus templomot leromboltak, másokból kultúrházat, raktárat vagy magtárt alakítottak ki. Utóbbiak közül a bácsfeketehegyi istenházát 2008-ban kapta vissza a szerbiai magyar nyelvű evangélikus egyház, így felújítása óta ismét a lelki építést szolgálja.

► Forrás: lutheran.rs

HÍREK, HIRDETÉSEK

Nagyböjti jótékonyági koncert Szombathelyen

A Szombathelyi Evangélikus Egyházközség március 30-án (vasárnap), 18 órakor nagyböjti jótékonyági koncertet rendez a tavasszal induló templomrestaurálás javára.

Műsoron: *J. S. Bach*: E-dúr hegedűverseny – szólista: *Popa Gergely* hegedűművész; *G. B. Pergolesi*: Stabat Mater – szólisták: *Gál Gabi* és *Simon Krisztina* énekművészek. Közreműködik továbbá a *Vox Savariae* énekegyüttes és a gyülekezet alkalmi zenekara. Vezényel: *Lakner-Bognár Nóra* karnagy. Jegyek igényelhetők elővételben az egyházkozsseg.szombathely@gmail.com címen, vagy a helyszínen kaphatók 1500 forintos áron. Támogatói jegy: 5000 forint.

Álláshirdetés óvónőknek

Szeretettel várunk két pályakezdő óvónőt evangélikus óvodánkba Várpalotára. Érdeklődni lehet a kerovi@freemail.hu e-mail címen és *Lassu Tamásné* óvodavezetőnél a 20/824-9455-ös mobilszámon.

EVANGÉLIKUS ÉLET. ÉLED?

Evangelikus ifjúsági műsor a Magyar Televízióban

Március 30-án, vasárnap 7.40-kor az M1-en *Evangelikus ifjúsági műsort* láthatnak, melyben bemutatkozik *Kriszán Kinga* zeneakadémiai hallgató. Az adást március 31-én, hétfőn a Duna World csatornán 16.15-kor megismétlik.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS
ÓRBOTTYÁNBAN
GOMBOS MIKLÓS
aranycsoszorús
harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Órbottyán, Rákóczi u. 121.
Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770.
E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

APRÓHIRDETÉS

Templomok, templomtornyok felújítása, villámvédelem kiépítése. 29 év referenciával. Bede László, 30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (március 30.)

Bizony, a ti Istenetek, az Úr az Isten fönn a mennyben és lenn a földön. Józs 2,11b (Fil 2,6–7; Jn 12,20–26; 2Kor 1,3–7; Zsolt 92) „Az Isten előtti bezárkózás hallált von maga után, aki kinyitja a szívét Isten és az Ő igéje előtt, az életet nyer” – olvasom *Cseri Kálmánnál*. Igen, Rábáh, a parázna nő, hallva Isten tetteit, hitre jutott. Ez a hit, ez a döntés az ő életét megmentette. Jerikó félelmében bezárta kapuit, így bízva a város megmenekülésében. A kapukat, ajtókat szorosán bezárták, de a falak omlottak le. Isten a szívünkbe sosem fog erőszakkal betörni – de a megnyitott szívben véghezviszi munkáját. Attól zárkózunk el viszont gondosan, ami eltávolít Istentől és igéjétől!

Hétfő (március 31.)

Ábrahám hitt az Úrnak, aki ezért igaznak fogadta el őt. Róm 4,9 (1Móz 18,19; 5Móz 8,2–10; Jn 15,1–8) Mikor hiszünk egy ígéretnek? Ha hiteles, igaz előttünk az ígéretet tevő személye. Ha még nem csalódtunk benne. Ábrahám annak látta Istent, aki: mindenható Úrnak, aki a lehetetlent is képes megcselekedni. A hitet azonban, amellyel igent mondtok az ígéretre, Ábrahám nem a maga bölcsességének köszönhetette, az is az Isten ajándéka volt. Sorsfordító pillanat volt, amikor semmi más nem számított, csak az, hogy amit Isten mond, az úgy van. Isten ezt beszámítja neki. Mi hiszünk az Úrnak?

Kedd (április 1.)

Jézus mondta: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalmasságot nyernek.” Mt 5,7 (Péld 24,29; Jób 9,14–23.32–35; Jn 15,9–17) A jézusi boldogmondások nem avultak el. Sőt! Akkor is, ma is ellentétben álltak-állnak a „köz” gondolkodásával, azokkal a normákkal, amelyek szerint kényelmesen berendezzük életünket. S amely normák, életvezetés mindent adnak nekünk – csak éppen tartós, mély boldogságot nem... Nem spórolhatjuk meg, hogy belenézünk abba a tükörbe, amelyet ezek a mondások tartanak elénk, és kérdőjelet állítanak a pontjaink helyébe. Jézus a teljes, elvehetetlen boldogságot akarja adni az övéinek. Minden szavára figyeljünk oda!

Szerda (április 2.)

Jézus mondta: „Ha vétkezik atyádfia, menj el hozzá, intsd meg négyszemközt: ha hallgat rád, megnyerted atyádfiát.” Mt 18,15 (3Móz 19,17; Jn 15,9–17; Jn 15,18–25) Többféle felelősség van a keresztény életben. Egymásra is bíz minket Jézus. Nekünk is kell az intés, és mi is lehetünk azok, akik valakit visszatérünk a tévelygésből. Szeretet, tapintat, empátia, türelem és kíváncsiság a másik emberre, akinek esetleg éppen ránk van szüksége – ezek kellene hozzá. Küldötte lehetünk Istennek, akik jó szóval, de határozottan kiállnak az igazság mellett. S mi is lehetünk azok, akik intésre szorulnak. Tanít minket is egy ilyen négyszemközzel az Úr...

Csütörtök (április 3.)

Jézus mondta: „Ha vendégséget rendezel, szegényeket, nyomorékokat, sántákat, vakokat hívjál meg, és boldog leszel, mert nincs miből viszonzniuk.” Lk 14,13–14a (Péld 17,5; 2Kor 4,11–18; Jn 15,26–16,4) Ha mi magunk abban a helyzetben vagyunk, hogy van miből adnunk, van hol laknunk, a hála legyen az első érzés, amely eltölt! Hiszen akkor az Isten gazdagon megajándékozott minket! Másodszor pedig: valójában ahhoz a „nagy asztalhoz”, amelyet Isten terít, amelyen lakomájára lát vendéget, mi, bűnös lelkek, nyomorékok, sánták-vakok, szegények bizony nem ülhetnénk le – ha ő meg nem igazítana, ha nem venné el bűneinket.

Péntek (április 4.)

Most már fölkelek – mondja az Úr – a nyomorultak elnyomása, a szegények sóhajtása miatt, és szabadulást adok az arra vágyódnak. Zsolt 12,6 (Jn 16,8; Jn 10,17–26; Jn 16,5–11) Panaszkodással kezdődik Dávid zsolttára, eltűntek a hívek, elfogytak a kegyesek. De „a nyomorultak nyögése miatt legott felkelek; biztosságba helyezem azt, a ki arra vágyik”. (Károli-fordítás) Isten minden hozzá küldött fohászunkra, sóhajunkra válaszol, értünk nyúl, nem hagy a gödörben. Segít a tisztánlátásban, a helyes útra való visszatalálásban, segít, hogy ne mindig mindenért másokat okoljunk, hanem először magunkon igyekezzünk javítani. Ehhez minden erőt és útmutatást megad. Legnagyobb cselekedete: „biztosságba” helyez, meg szabadít. Ami a mi tennivalónk, ha Dávidhoz hasonló szomorúság tölt el: imádkozni, imádkozni...

Szombat (április 5.)

Felüdítem a fáradt lelket, és megalégítek minden elcsüggedt lelket. Jer 31,25 (1Pt 5,10; Jn 14,15–21; Jn 16,12–15) Nemrég felkértek, hogy helyettesítsek egy bibliórán. A hely, ahova mennem kellett, évek óta nagyon kedves nekem, a lakóit egytől egyig ismerem, szeretem. Igen ám, de végtelenül fáradt voltam, sőt „csüggedt”; péntek délután volt, vittem a gondjaim terhére, elszomorított a hét néhány eseménye. Hogyan fogok tudni én itt bárkit is erősíteni, lelkesíteni? – estem kétségbe negyedórával a kezdés előtt. Imádkoztam, kinyitottam az *Útmutatót*, hagytam, hogy átjárjon az ige. Onnantól, hogy *oda* figyeltem, *ahova kell*, hogy *azt* hallgattam, *akit kell*: Istent, az ígét, valahogy megváltozott, kifényesedett minden. Már nem tűnt lehetetlennek, hogy lelkesítek, mert kaptam a Lélek erejéből. A fáradtság, mondanom sem kell, eltűnt... A kedves, idős lakókkal szép beszélgetés alakult ki. A tanulság: Isten készen áll megoldani, enyhíteni minden gondunkat, bánatunkat. Miért nem fordulunk hozzá? Mindennap, minden órában!

■ KÖHÁTI DOROTTYA

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból március 30-ától április 6-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.15 / M1 <i>Református magazin</i>	13.06 / Kossuth rádió <i>Rádiószínház</i>	10.20 / M1 <i>Család-barát</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i>
7.40 / M1 <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i>	János vitéz	(délelőtti magazinműsor)	R. Strauss:
9.30 / Bartók rádió <i>Musica Sacra</i> (egyházzenei magazin)	Elmondja: Törőcsik Mari	15.00 / Pax Tv <i>Levente Péter előadóművész</i> (portréfilm)	Halál és megdicsőülés
11.00 / Duna Tv <i>Evangelikus istentisztelet</i> <i>közvetítése Hodoósról</i>	15.25 / Duna Tv <i>A zenén túl</i> Vásáry Tamás zenés beszélgetései	16.00 / Duna World <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>„Tebenned bízunk</i> <i>eleitől fogva...”</i>
Igét hirdet: dr. Fabiny Tamás püspök	16.15 / Duna World <i>Evangelikus ifjúsági műsor</i>	20.00 / Corvinus Rádió <i>Lélekhangoló</i>	A református egyház féléórás
19.00 / Viasat History <i>A középkor</i> (olasz ismeretterjesztő filmsorozat)	19.35 / M3 <i>Velencei terecske</i> A kaposvári Csiky Gergely Színház előadása	Az Evangelikus Rádiómisszió műsora	14.05 / Kossuth rádió <i>Arcvonások</i> Agócs Gergely népzene
21.20 / Duna Tv <i>Az én XX. századom</i> (magyar játékfilm, 1989) (95')	19.53 / Kossuth rádió <i>Esti mese</i> Lázár Ervin: A manógyár	20.00 / Pax Tv <i>Kút (élő interaktív műsor)</i> Műsorvezető: Deák László evangelikus lelkész	14.35 / Duna World <i>Borvacsora</i> Szekszárdi borvidék
23.40 / M1 <i>Hét perc a mennyországban</i> (izraeli-francia filmdráma, 2008) (94')	22.00 / Bartók rádió <i>Dzsesszkoncertek</i> Debreceni dzsessznapok	23.10 / M1 <i>A látogató</i> (magyar tévéfilm, 2013) (29')	20.00 / Duna World <i>Megmaradni</i> (magyar dokumentumfilm)
	23.10 / M1 <i>Aranymetszés</i> (kulturális magazin)	23.40 / M1 <i>Szimpla történet</i> (magyar kisjátékfilm, 2013) (12')	23.03 / M1 <i>Verssor az utcazajban</i> 1.50 / Duna Tv <i>Beavatás</i> Czakó Gábor televíziós esszéje
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
8.35 / Duna Tv <i>Magyar klasszikusok</i> <i>új köntösben</i>	8.35 / Duna Tv <i>Mesélő cégtáblák</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	7.40 / Duna Tv <i>Élő egyház (vallási híradó)</i>	6.40 / Duna Tv <i>Világ-Nézet</i>
10.45 / Duna World <i>Na végre, itt a nyár!</i> (magyar tévéfilmsorozat)	Két ország vasútja	9.30 / M1 <i>Zöld Tea (ökomagazin)</i>	Ábrahám gyermekei
11.45 / Pax Tv <i>Böjte Csaba Düsseldorfban</i>	10.00 / Bartók rádió <i>Hang-fogó</i> Buxtehude:	14.32 / Kossuth rádió <i>A tudomány hangjai</i>	8.00 / Civil Rádió (Budapest) <i>Lélekhangoló</i>
14.20 / M3 <i>Tizenkét hónap az erdőn</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	D-dúr prelúdium és fuga	15.20 / Duna World <i>Hinni akarjuk, hogy még</i> <i>felszáll a páva – 120 éve</i> <i>született Kodály Zoltán</i> (dokumentumfilm)	Az Evangelikus Rádiómisszió műsora
19.30 / Duna World <i>Hazajáró</i> Magas-Tátra	12.00 / Kossuth rádió <i>Déli harangszó az uraiújfalu</i> <i>evangelikus templomból</i>	15.45 / M1 <i>Gasztróangyal</i> Keszthely és környéke	(civilradio.hu)
20.39 / Bartók rádió <i>A Liszt Ferenc kamarazenekar játszik</i>	13.30 / Kossuth rádió <i>Az Úr közel!</i> A baptista egyház féléórás	16.35 / Duna Tv <i>Gentryfészek</i> (magyar játékfilm, 1941) (74')	9.30 / ZDF (német) <i>Evangelikus istentisztelet</i> <i>közvetítése Magdeburgból</i>
20.45 / M2 <i>Jamie 15 perces kajái</i> (gasztronómiai műsor)	13.35 / M1 <i>A megregulázott fény</i> (magyar ismeretterjesztő sorozat)	18.35 / Duna Tv <i>Fölszállott a páva</i> (népzenei tehetségkutató műsor)	10.00 / M1 <i>Evangelikus magazin</i>
23.25 / M1 <i>Történetek a nagyvilágból</i> (nemzetközi riportmagazin)	23.20 / M1 <i>Örvény</i> (amerikai-német filmdráma, 2001) (100')	23.25 / M1 <i>A bőség földje</i> (amerikai-német-kanadai film, 2004) (119')	10.04 / Kossuth rádió <i>Metodista istentisztelet</i> <i>közvetítése Budapestről,</i> <i>a Felső erdőszori imaházból</i>
			Igét hirdet: Jávör Ferenc lelkész
			10.35 / Duna Tv <i>Lyukasóra (irodalmi műsor)</i>
			11.45 / M1 <i>Református ifjúsági műsor</i>
			19.00 / M1 <i>Választás 2014</i>

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangelikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschér Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafa@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghegyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adami Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Kónsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.**

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsőjével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdeteseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

